

Geuthner
1771
0/17/1/22

RECUEIL
DE
LETTRES ARABES
MANUSCRITES

ALGER. — TYPOGRAPHIE ADOLPHE JOURDAN.

RECUEIL
DE
LETTRES ARABES
MANUSCRITES

PUBLIÉES

PAR

Octave
O. HOUDAS

PROFESSEUR A L'ÉCOLE DES LANGUES ORIENTALES VIVANTES

ET

gaëtan
G. DELPHIN

PROFESSEUR A LA CHAIRE D'ARABE D'ORAN

DEUXIÈME ÉDITION

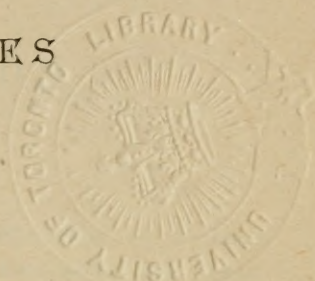
ALGER

ADOLPHE JOURDAN, LIBRAIRE-ÉDITEUR

IMPRIMEUR-LIBRAIRE DE L'ACADÉMIE

4, Place du Gouvernement, 4

1891

172022
9/6/22

AVANT - P R O P O S

Éloigné de l'Algérie depuis quelques années déjà, et n'ayant plus, par suite, la facilité de me procurer une série de textes qui me permissent de remanier et de compléter le *Recueil de Lettres manuscrites* que j'avais publié en 1879, j'allais renoncer à en donner une seconde édition, lorsque M. Delphin, mon successeur à la chaire d'arabe d'Oran, me proposa son active et excellente collaboration. Il voulut bien se charger de l'autographie des pièces dont il avait fait collection, de leur annotation, ne me laissant d'autre tâche que la confection du Vocabulaire qui accompagne ce nouveau Recueil, vocabulaire dont l'utilité pour les étudiants ne saurait être mise en doute.

Il est à peine besoin d'insister sur l'importance qu'il y a pour nous, Français, à avoir des interprètes capables de déchiffrer, sans le secours des indigènes, les lettres arabes qui figurent dans les dossiers administratifs et judiciaires de l'Algérie et de la Tunisie. C'est un résultat toujours long et difficile à obtenir quand on n'y a pas été préparé d'une façon spéciale. On peut, en effet, traduire très exactement et sans embarras un texte arabe imprimé, ou même un manuscrit bien écrit et rédigé d'une façon correcte, et pourtant se trouver incapable de donner seulement le sens général d'une lettre de quelques lignes si, comme c'est le cas général, elle est mal écrite et surtout mal orthographiée.

Dans toutes les langues, d'ailleurs, les lettres manuscrites présentent des difficultés particulières qui tiennent à la nature des choses. A moins de circonstances spéciales celui qui écrit une lettre la rédige au courant de la plume, sans se mettre en peine de

combiner ses phrases ou ses périodes avec le soin qu'il y apporterait s'il s'agissait d'une œuvre importante ou de longue haleine. Il sait, du reste, que son correspondant l'entendra à demi-mot, car il ne lui parlera le plus souvent que de sujets dont il aura été déjà question entre eux, soit de vive voix, soit dans des lettres antérieures. Il ne prendra même pas soin de son écriture s'il s'adresse à un de ses compatriotes, persuadé qu'il est que celui-ci, façonné aux mêmes habitudes que les siennes, saura toujours démêler le fond de sa pensée sur de simples indications.

Les Arabes ne procèdent pas d'une autre manière, mais leur système d'écriture, leur façon habituelle de rédiger et, par-dessus tout, leur ignorance générale des lois de la grammaire, viennent compliquer les difficultés au point que leur correspondant, s'il n'est pas au courant de l'affaire traitée, doit s'estimer heureux de comprendre dans leur ensemble les idées exprimées dans la lettre qu'il reçoit.

On peut dire que si l'écriture des Arabes a quelques rapports avec la sténographie, leur style a des allures analogues. La pensée chez les Arabes se resserre et se condense au point de n'être pas toujours intelligible ; tout mot que l'esprit du lecteur peut deviner est supprimé et ce système général de concision est encore exagéré dans la correspondance qui est exposée à tomber entre des mains étrangères et où l'on parle souvent de choses intimes qu'on veut éviter de divulguer à un étranger indiscret.

Toutefois si la langue était correcte, l'orthographe suffisante et l'écriture nettement tracée, on arriverait aisément à lire la correspondance manuscrite des Arabes ; malheureusement il est rare qu'il en soit ainsi. Non contents de griffonner des caractères à peine formés, de violer les principes de la grammaire, d'imaginer des formes que l'usage n'a jamais autorisées, les écrivains arabes introduisent dans leurs lettres des mots étrangers empruntés, soit au français, soit à la langue *sabir*, mots qu'aucun dictionnaire ne peut donner bien entendu, et qui sont parfois si bien défigurés qu'on n'arrive pas toujours à les reconnaître. C'est ainsi que j'ai trouvé dans des lettres : *لانتروز افراس* *lantrouz afras*, pour transcrire l'expression française *naturalisé Français*, *كشرفاويت* *katarfâouït*, pour *quatre-vingt-huit*, etc.

Quand on rencontre une de ces expressions, il n'y a qu'un moyen d'arriver à la reconnaître, c'est de la prononcer plusieurs fois à haute voix de façon à ce que l'oreille finisse par saisir le rapport qu'elle peut avoir avec des mots français prononcés à la manière des indigènes. Il faut avouer cependant qu'une bien grande habitude du langage parlé par les Algériens est nécessaire pour trouver que *katarfàouït* est l'homophone de *quatre-vingt-huit*.

Ce serait une erreur de croire que les Européens soient seuls embarrassés quand il s'agit de déchiffrer une lettre arabe mal écrite et mal rédigée. Les musulmans instruits éprouvent autant de peine que nous, ainsi que j'ai été à même de le constater durant un séjour à Tripoli de Barbarie. Dans une affaire très importante, le secrétaire général du pacha de cette ville fut obligé de me consulter à plusieurs reprises pour la lecture d'une lettre, et cela parce que cette lettre, assez mal écrite d'ailleurs, avait été rédigée par un Tunisien qui avait employé quelques mots particuliers au dialecte de son pays.

Il est toujours prudent de ne pas s'en rapporter sans contrôle aux lectures faites par les indigènes ; ils en imposent sans doute aux débutants par l'assurance imperturbable qu'ils déploient en lisant des mots qu'ils imaginent à la place de ceux qui sont écrits, mais si, au préalable, on a pris soin de parcourir le texte, on s'aperçoit bien vite qu'ils improvisent sans vergogne et avec une habileté digne d'un meilleur emploi.

Dans la première édition de ces Lettres manuscrites je n'avais donné que des lettres algériennes et marocaines. M. Delphin a ajouté dans ce nouveau travail des lettres tunisiennes, des jugements et quelques documents anciens qui offrent un intérêt historique. En outre, les lettres particulières y sont plus nombreuses que les lettres officielles. Il eût été désirable de ranger toutes ces pièces suivant une gradation régulière de façon à ce que les difficultés du déchiffrement et de la traduction allassent en croissant, malheureusement cela est presque impossible. Telle lettre facile pour l'un est difficile pour l'autre et vice versa, car en cette matière tout dépend du plus ou moins grand nombre de mots que l'on connaît du contexte. Plus ce nombre est grand, plus on lit aisément la lettre, et c'est là ce qui explique pourquoi un texte bien écrit et convenablement rédigé donne souvent tant

de peine à quelqu'un qui explique couramment une lettre pleine de fautes, mais qui ne renferme que des mots du langage avec lesquels il est très familier. Il y a aussi des pièces dont la rédaction est si défectueuse qu'on n'en saurait dégager le sens exact et complet ; ce sont de vrais grimoires que leur rédacteur lui-même serait fort embarrassé de relire et d'expliquer entièrement. On en trouvera deux spécimens (n°s 21 et 71), donnés surtout à titre de curiosité, et qu'on pourra néanmoins traduire à l'aide du vocabulaire, de la transcription et des notes.

La transcription des premières lettres permettra aux étudiants de s'habituer peu à peu aux premières difficultés du déchiffrement, si toutefois ils ont le soin de comparer très attentivement chacun des mots de l'original avec ceux de la transcription. Pour les autres lettres, les notes et le vocabulaire offriront tous les éléments d'un travail fructueux.

Il ne faudra pas oublier que tous ces textes renferment de nombreuses fautes de style et d'orthographe, et que, sauf de bien rares exceptions, il serait imprudent de s'en servir comme de modèles de rédaction. Enfin le vocabulaire, étant fait en vue des textes contenus dans ce *Recueil*, renferme nécessairement des formes dont l'usage n'est pas généralement admis ; on y trouvera, par exemple, des formes anormales de pluriel, des verbes primitifs employés avec le sens de la IVe forme, toutes choses dont il ne faudrait pas tirer argument pour une étude dialectale, car elles sont, le plus souvent, le résultat de l'ignorance personnelle de l'écrivain et n'ont aucun caractère de généralité.

Tel qu'il est, ce *Recueil*, je l'espère, facilitera non seulement la tâche des étudiants algériens, mais il permettra aussi à tous ceux qui étudient la langue arabe de s'initier au déchiffrement des ouvrages arabes manuscrits, tracés en caractères maghrébins.

Paris, juin 1891.

O. HOUDAS.

VOCABULAIRE

PAR ORDRE DE RACINES

DES MOTS CONTENUS

DANS LE

RECUEIL DE LETTRES ARABES MANUSCRITES

أ ب

أ Est-ce que?

أبد II. Rendre éternel

أَبِيد Eternisation. Continuée

إِبْرَاهِيم Ibrahim, n. pr.

إِبل Chameau, troupe de chameaux

بَنُو آتَنَة Fils. Fille. Rac. بنو

أَبُو آتَاُ pl. Père, ancêtre

أَبَى EL. Refuser.

أَتَى F.I. Venir. Avec ب apporter,

amener. IV Donner. V Avoir lieu,

se produire. Être donné de faire

q. q. ch.

أ ج ل

آت Venant, qui vient. Prochain

إْتِيَان Venue. Action de venir.

أَثَر pl. آثار Cease, restige, mar-
que.

مَآثُور Qui laisse des traces

Transmis.

مُؤَثِّر Qui imprime une trace.

أَجْر Salaire, récompense. Rétri-
bution.

أَجْرَة Salaire, gages. Coût

أَجَلَ II Fixer un délai, accorder un
délai.

اخر

أَجَلَ Cause, motif.

أَجَلَ Terme, délai. Crispas.
mort.

مَوْجَلٌ qui est à terme.

أَحَدَ *fém.* إِحْدَى Un. Avec l'art.
Dimanche.

أَحْمَد Ahmed n. pr.

أَنْتُمْ pour أَنْتَ Vous.

أُخْتُ أخت لأب. Sœur
consanguine.

أَخَذَ F.O. Prendre, saisir. Se
mettre à. VIII أَتَّخَذَ Prendre
أَخَذَةً Prise.

أَخَذَ Prenant, qui a pris.

مُؤَاخَذَ Responsable. Devant
être obligé de.

أَخَّرَ II Retarder, accorder un
retard. V Être en retard, en
arrière.

أَخِرَ *pl.* آخِرُونَ Dernier. *moderately*

ادى

أُخْرَى *fém.* آخر Autre.

أَوَاخِرَ *pl.* آخر Dernière.
Terminaison. Au *pl.* Dernière
décade du mois. Av. l'art.

لِأُخْرَى monde.

تَأْخِيرَ Retard, éloignement.
Mise en arrière.

إِخْوَةً *pl.* أَخٌ - أخو
et إِخْوَانٌ au figuré Frère.
أُخُوَّةَ Fraternité.

أَدَبَ Education littéraire. Lit-
térature.

أَدَابَ Littérature, belles-lettres.

أَدِيبَ Lettre, Bien élevé.

إِدْرِيْسَ إدريس, n. pr.

آدَمَ Adam, n. pr.

أَدَّى II Mener à, conduire à

IV Payer

تَأْدِيَةً Action de conduire à

إِدَاءَ Paiement. Remise.

اكـ

أَصْل *Origine. Original. Ra-*
cine أَصْلًا Radicalement,
point du tout. Au pl. أَصُول Les
sources du droit

أَصْلِيّ *Radical*
 إِصَالَة *Action d'être radical,*
primitif. Fermeté

أَعْوَات *pl. أَعْوَة et أَعْوَة*
Être donné également aux
chefs des bureaux arabes.

أَقْب *Fi ! Ouf !*

أَپْرِيل *Avril*

أَجْرَانِصَة *France*

أَقْف *pl. أَقْفاق Région, con-*
trée, pays. Horizon

أَبْنَدِي *Seigneur. Mot turc.*

أَفْلِيم *Contrée, pays.*

اكـ - II *Insister sur q. q. ch.*

Recommander instamment.

Corroborer.

الى

تَأْكِيد *Insistance.*

مُؤَكَّد *Recommandé avec*
instance.

أَكَلَ *E. O. Manger.*

إِلَّا *Sinon, si ce n'est, excepté.*

إِلَى آخِرِهِ *Et cetera.*

الْأَمِير الْأَمِي *Colonel.*

أَلِف *Uthf, lettre arabe.*

أَلُوف *pl. أَلُوف* *Maille,*
Maillier.

تَأْلِيْف *Composition d'un ou-*
vrage. Ouvrage, traité.

مُؤَلِّف *Auteur.*

آلله *Dieu.*

أَلَم *Douleur, souffrance, maladie.*

إِلَه *Divinité.*

أَلُو - V. *Se montrer dédai-*
gneux de fier.

إِلَى *et إِلَى* *Bienfait*

إِلَى *Vers, à, jusqu'à.*

أمل

أَمَّ Ou bien

أَمَّ F.O. Se diriger vers.

أُمَّ Mère.

أُمَّة Nation, peuple.

إِمَام Imam, pontife.

أَمَام Devant

أَمَّا Est-ce que ... ne pas.

أَمَّا Quant à

أَمَدَ ط.م. Étendue, durée.

أَمَرَ F.O. Ordonner, donner
l'ordre de.

أَمْرَ ط.م. Ordre, affaire,
chose. Pouvoir.

أَمِير Emir, prince, chef.

اميرالاي Colonel

إِمَارَة Gouvernement, autorité

بِالْأَمْسِ Veille Hier.

أَمَافَ ط.م. Coin de
l'ail. Voyez مَافَ

أَمَل II Placer son espoir

امن

en q.q. Espérer. Croire. IV. Es-

pérer. V Examiner attentive-
ment. Espérer.

أَمَل ط.م. آمال Espoir, espé-
rance.

مَأْمُول Espéré. Ce qu'on espère

تَأَمَّل Examiner, réflexion.

أَمِنَ F.A. Être en sécurité. Ne
pas redouter q.q. ch. II Protéger,
garder. Donner la secu-
rité.

أَمْن Sécurité.

أَمَان Amnistie. Confiance.
Sauvegarde. Aman.

أَمِينَ Amen! ainsi soit-il!

أَمْنًا ط.م. Homme
loyal. Syndic. Amin.

إِيمَان Foi, croyance.

مَأْمَن Lieu de refuge.

مَأْمُون Protégé, en sécurité,

اهل

قُر, assuré.

أَمَّة Garantie, dame.

أَنْ هِ أَنْ Que

أَنْ Certes أَنْ Que

أَنَا Moi.

إِنَّا Fem. pl. أَنَّى - انت
melle, femme -.

أَنْس Société.

نَاس et أَنَاس pl. إِنْسَان
Homme, être humain. بُر -
nelle de l'œil.

أَنْف Nez, Honneur, a-
mour propre.

أَنَام - أَنَم Créatures, hommes.

إِنَّمَا Seulement, rien que.

أَنَاء - أَنَى Berys, moment

تَأَنَن Retard, ralentissement.
تَأَنَن d'agir lente-
ment.

أَهْل Famille, compagnon.

اوى

عَيس.

أَوْبَة - اوب Retour.

أَجَات pl. آفَة - اوف Fleau.

Danger.

آل - أول F.O. Devenir.

آل Famille

أَوَّلِي ~~فيم~~ Premier, com-
mencement. Ancien.

أَوَّلِي Possesseurs (pl. de ذُو)

أَوَائِل Première décade du
mois. Les dix premières nuits du
mois. أَوَّلُونَ Les anciens.

تَأْوِيل Arrangement, dispo-
sition. Mesures.

أَوَان - أون Moment

آن Instant, moment. الآن
L'act. Maintenant.

أَوَى E.I. Donner asile.

آيَات pl. آيَة Verset du
Coran. Miracle.

باس

أَيَّ C'est-à-dire.

أَيَّ Quel ?

إِيَالَة Eyalat. Province, district. Gouvernement.

أَيَّد II. Fortifier, rendre fort.

تَأَيَّد Appui, action de fortifier.

مُؤَيَّد Protégé, fortifié.

أَيْضًا - أَيْضَ également

أَيْهَا أَيْهَ

إِيَوَان Palais.

ب

بِ Avec, par, au moyen de, à

بَابُور Vapeur, steamer.

بَار - بَيْر Puits.

بَارُود Poudre. Coup de feu. Combat.

بَأْس Mal, dommage, inconvenient.

بحث

بَاش Vulg. Afrique. Mot turc signifiant Côte. Eclairant à En chef devant un nom de fonction.

بَاشَا Pacha

باشكاش mot turc. Pourboire

بَاي Bey

بَايَلِك Gouvernement. Boulik.

بَيْعٌ بَيْتَ Chose définitive. Vente définitive.

بَتَّة Separation. En-tièrement.

بَتَّ Action de répondre, de divulguer.

بُجْه Boudjou.

أَبْجَلُ - بَجَلُ Très-illustre.

تَبَجِيلُ Glorification. Action de célébrer la gloire de q. q.

بِحَال Vulg. Comme

بَحْث F.A. Rechercher, faire

بدل

une enquête. Discuter q-q. ch. Faire

re des recherches.

بَحْث Enquête, recherche. Étude.

بَحْر Mer. Grand fleuve.

بَحْرِي Marin

بُحَيْرَة Potager, jardin potager.

بَدّ Action d'envier q-q. ch.

لَا بُدَّ Il faut que

بَدَأ - بَدْء Commencement

مَبْدَأ Commencement

مُبْتَدَأ Sujet d'une proposi-

tion. Inchoatif.

بَدَرَ - III Se hâter

بَدُورُ لَم بَدَرَ Pleine lune.

بَدْع - بدعة Innovation

بَدِيع Innovateur. Inventeur.

Éloquent, magnifique.

بَدِيعًا Recemment.

بدل - II Faire changer,

remplacer. V S'altérer, se

بر

changer. Être changé.

بَدَل Changement, permuta-

tion. Remplacement, subs-

titution. - بَدَلًا à la place de,

en remplacement de.

تَبْدِيل Action de faire changer.

اِسْتِبْدَال Transformation, chan-

gement. Désir de permutation.

أَبْدَان لَمْ بَدَن Corps.

بدو - IV Faire paraître,

montrer.

بَادِيَة Campagne, désert.

بَذَل - F. I. Prodiguer. Dé-

ployer du zèle.

بَذَل Prodigalité, dépense

de zèle.

بَرَّ Continent, terre. بُرَّا Par

terre.

بُرَّ Froment

بَرِّي Terrestre, de terre.

برف

أَبْرُ Très-pieux

إِبْرَار Action de tenir sa parole, ses engagements.

بَرِيء FA. Être exempt, être guéri. IV. Guérir, délivrer.

بَرِيء Innocent, exempt de qq. ch. Indifférent, détaché de.

إِبْرَاء Décharge, quittance.

بَرْبَر Barbare.

بُرْج Fort, fortin. Avec l'art.

Elbordj, nom de localité.

بَرِح FA. Cesser d'être.

بَرْد F.O. Être froid, refroidi.

بَرْذَعَة Bât de mule ou d'âne.

بَرَز FA. Apparaître, se montrer. IV Faire sortir du rang.

بَرَع - بَرَاة Supériorité, mérite.

بَارِع Supérieur, excellent.

برف - II. Faire briller, faire

بز

resplendir.

بَرْق Eclair.

بَرْك F.O. S'agenouiller.

II Faire agnouiller. III. Felicitier. Bénir. VI. Être sans cesse béni.

بَرَكَات, بَرَكَات, بَرَكَات, Bénédictio, abondance. Être donné à un saint.

مُبَارَك Béni.

برم - IV Contracter, tresser.

مُنْبَرِم Conclu, achevé. Consolide. Motivé.

بَرْزَاهِج Adresse. Caille des matières.

بُرْنُوس Burnous.

بَرِيْجِي Préfet

بَرْغ - بُرُوع Action de pointer (soleil levant).

بَرْوَة Mamelles, pis.

بشْتَن

- بُشْتَان *Jardin, parterre.*
 بَسْط *Satisfaction, gâité.*
 بَسْط *Action d'étendre.*
 بَيْسِطَة *Plaine, univers.*
 بَسَل - بَسَالَة *Bravoure, courage.*
 بَسَال *Brave, courageux.*
 بَسَم - VIII. *Sourire*
 بَشَر - II. *Annoncer une bonne nouvelle.*
 بَشَارَة *Bonne nouvelle.*
 بَشِير *Bonne nouvelle. Qui annonce une bonne nouvelle.*
 مَبْشَرَة *Action de mettre la main à q. q. ch. Action personnelle.*
 مَبْشَر *Qui se réjouit de q. q. ch.*
 بَشِيع - بَشِيع *Horrible, vilain, laid.*
 بَشْنَة *Bechna, sorte de millet.*

بَحْث

- أَبْصَار *Vue, regard, Alt. Vision.*
 بَصَائِر *Intelligence, compréhension. Regard. Attention.*
 بَعْضَة *Quelques. De trois à sept années.*
 بَطُو *vilg. tarder, Être en retard.*
 بَطْش *Violence, force.*
 بِطَافَة *Billot, lettre, mot.*
 بَطُل - II *Annuler, rendre nul. IV Annuler, infirmer.*
 أَبْضَال *Brave, héros.*
 بَطْلَان *Nullité.*
 بَاطِل *Vain, nul. Injustice. Injuste. Injustement.*
 إِبْطَال *Annulation.*
 أَبَاطِيل *Choses vaines.*
 بَحْث *F.A. Envoyer, expédier.*

بغى

Mander.

بُعِثَ Envoi.

مُبْعُوثَ Envoyé.

بعد - III Eloigner, mettre
une distance entre deux choses.

IV Eloigner.

بُعْدَ Eloignement.

بَعْدَ Après - بَعْدَ Ensuite.

بَعِيرَ Chameau mâle.

بَعْضَ Partie, portion. Certains,
quelques.

بَخِضَ F.O. Haïr. Prendre en haïne.

بُخْضَ Haïne.

مُبْخُوضَ Haï.

مُبْخِضَ Qui haït.

أُبْغَالُ pl. بُغْلَةٌ fem. بُغْلَ et

بُغَالُ Mulet

بَغَى F.I. Vouloir, désirer.

بُغْيَةَ Désir.

مُبْتَغٍ Qui désire.

بَلَطَ

بَفَرَة Collect. Baufs. بَفَرَة

Vache.

بُقُولُ pl. بُقْلَ Herbe four-
rage, chaume.بَفِيَ F.A. Rester, demeurer.
Continuer à. IV. Faire rester. Con-
server.

بَاقٍ Restant, qui reste. Reste.

بَكَرَ Vierge.

بُكْرَةً Matin. Matinée.
Grand matin.

بَكَى F.I. Pleurer.

بُكَاءَ Pleurs, larmes

بَلَّ Au contraire. Qu'édis-je.
Même.بُلْدَان, بِلَاد pl. بُلْدَ et
بِلَادَات Ville, Pays. Terre, ter-
rain.

بُلْدَةً Terre. Conitoire.

بُلُوطَ Chêne à glands doux.

ب

Glands doux . . . Ballotte .

بَلَغَ F.O. Atteindre, parvenir.

Devenir pulvère. II Faire parvenir,

faire atteindre. X Demander de

faire parvenir q. q. ch. à q. q.

بُلُوغَ Action d'atteindre,
attention. Puberté.

بَالِغَ Pubère.

بُلَاغَةُ Eloquence.

بَلِيغَ Eloquent, Convaincant.

أَبْلَغَ Très-éloquent.

مَبْلَغَ Montant, qualité. Surnum.

بَلَاءَ - بَلَوَ Malheur, af-
fliction.

بَالِيَةً fem. Usé, râpé.

بَلِيَّاتَ pl. Épreuve,

souffrance. Adversité.

بَنَ Fils (Entée le nom du
père ch. celui du fils).

بَنَانِ Bout des

بوح

doigts . Doigts .

بَنَاتَ pl. Fille.

بُنْدُقَ Vulg. Fusil.

بَنَى F.I. Bâtit.

بِنَاءَ Construction. Invariabilité.

Célébration du mariage.

أَبْنَاءَ pl. Fils.

مَبْنِيَّ Bâti, construit, édifié.

Invariable.

بَهَجَةً Gaîté, joie. Bonté,
beauté.

بَهْلَ - VIII. Adjuer, conjurer, supplier.

مُبْتَهَلٌ Suppliant, qui im-
plore, qui adjure.

بَهَاءَ - بهو Beauté, splen-
deur, éclat.

بَهِيَّةَ fem. Brillant,
splendide, éclatant.

بَابَ - بوب Porte. Refuge.

إِبَاحَةً - بوح Action de

بيض

rendre licite.

بوجه Boudjou

بوش pl. أبواش Vase en
terre qui sert de baratte.

بوشطة Poste (mot français)

بوع - باع Brasse, longueur,
étendue. Bras long.بونغار Boghar, ville du dépt.
d'Alger.بول - بال Esprit, idée.
Attention.بيت - بات FA, Passer la
nuit.بيت pl. بُيوت Chambre, maison,
famille. - pl. أُنْيَات Vers, poésie.مبيت Action de passer la
nuit. Coucher.

ببر Bureau (mot français)

بيض II. Blanchir, rendre blanc

بيض pl. بَيضَاء fem. أبيض Blanc.

تبع

بيض Armes blanches. Glaives.

بيع - باع F.I. Vendre.

بيع وشراء Commerce.

بائع Vendeur.

مبتاع Acheteur.

بين - بان F.I. Être appa-
rent. Se montrer. II Expliquer,
démontrer. V. Se manifester. Être
clair, évident. X S'éloigner.

بين Entre.

بيان Explication. Logique

مبين Explication, démontrée.

ت

تاء Ta, 3ème lettre de l'alphabet

تبع FA. Suivre. III. Suivre.

VIII. اتبع Suivre.

اتباع pl. تابع Suivant, do-
mestique, Adeptes.

توابع pl. تابعة Suite,

ترك

Conséquence, séquence.

تَجَرَّ F.O. Commercer.

تِجَارَةٌ Commerce, négoce.

تَجِينِي Cédini, n.p.

تَحْتَ Sous, au dessous.

تَحِب - IV. Faire un cadeau.

Donner. Accorder q.q.ch. à q.q.

تَحْفَةٌ Cadeau. Œuvre d'ouvrage.

تَرَب - تُرَابٌ Terre, poussière.
re. Sol, territoire.

تَرْجَمَ Traduire, être interprété.

تَرْجُمان Interpreter, interprète.

باش ترجمان Interpreter principal.

تَرْجِيم Traduction.

مُتَرْجِم Traducteur.

مُتَرْجَم Traduit.

تَرَكَ F.O. Abandonner, laisser.

تَرِكَةٌ pl. تَرِكَاتٌ Succession, héritage.

تُرْكِي pl. أُتْرَايَ Turc.

مُتْرُوكٌ Laisse, chose laissée.

تنس

تَسْعَ تِسْعَةً *ten* Neuf.

تَاسِعَ neuvième, nombre ordinal.

تِسْعُونَ Quatre-vingt-dix.

تَعَبَ Fatigue.

تَقَى Piété. Crainte de Dieu.

تَكْلَان - تَكْلَانٌ Appui; con-
fiance. Action de s'en remettre à q.q.

تَلَّ Corline. Coll. n.p.

تَلَبَ Perte, ruine.

تَلْمِيزَ Elève, disciple.

تَلَا - تَلَا F.O. Lire.

تَالٌ Lisant, qui lit le Coran.

تَمَّ F.I. Achever, compléter, par-
faire. Être complet, achevé.

تَمَامٌ Complet, parfait, achevé.

تَمَامٌ Achèvement, intégrité.

أَتَمَّ Très-complet.

إِتْمَامٌ Action de parfaire, d'achever.

تَمَرٌ Dattes.

تَنْسُ Bénis, ville du dép. d'Alger.

ثَبَّتْ

تُهْمَةٌ Suspicion, conjecture, soupçon.
تَوَاتِيّ Couati, originaire du
Cout.

تَوَجَّح II. Couronner, mettre une
couronne. V. Être couronné d'une
couronne.

تَلَجَّج Couronne

تَوَفَّ - تَوَفَّى F.O. Désirer,
avoir du penchant pour q. q. ch.

تَيَّنَ Figue, surtout sèche, Figuer.
تَاهُوْنَ ml تَائِه - تِيه
garé.

ثَبَّتْ

ثَبَّتَ F.O. Être établi, être prouvé.

ثُبُوت Fixation. Preuve. É-
tablissement.

ثَبَات Fermeté.

إِثْبَات Action de prouver, d'é-
tablir q. q. ch. solidement.

ثَنَى

ثَرَوَةٌ Opulence, abondance.
Fortune.

ثَغُور ml ثَغْر Bouche, lè-
vres.

ثَفَفَ F.A. Séquestrer, arrêter.
Enfermer.

ثَفَاف Séquestration, arrestation.

ثَقْل - ثَقِيل Lourde, solide.

ثَلَاثَ fém ثَلَاثَة - ثَلث Trois.

ثَالِث Troisième.

ثَلَاثَاءَ Mardi.

ثَلْثِيَّة Mesure de grains.

ثَمَّ Là-bas.

ثَمَرَةٌ Fruit. Fructification.

ثَمَنَ Prix d'un objet.

ثَمَانِيَّة fém ثَمَانِ Huit.

ثَنَاءَ - ثَنَى Éloge, louange.

ثَنِيَا Rémière, vente à rémière.

إِثْنَاءَ Intervalle. Milieu.
Entre-faites.

جبر

ثَانِيَةً *fém.* Deuxième,
second. ثَانِيًا Deuxièmement.
يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ Deux *lundi*.
اِثْنَيْ عَشَرَ Douze.
مُتْنِي Double, redouble, secon.
مُتْنَاة Qui a deux points
diacritiques (lettre).
اِثْوَاب *pl.* ثِيَاب et ثَوْب *Vêtement*.
ثَوَاب Récompense, surtout
celle donnée par Dieu.

ج

جبر *IV* Contraindre q. q. à
faire q. q. ch.
جَبْر Contraint. Droit de contrainte.
جَبَّار Rebouteur, qui re-
met en place.
مُجَبِّر Qui a le droit de
contraindre. qui contraint.

جد

جَبَل *pl.* جِبَال Montagne.
Pays montagneux.
جَبِين - جَبْن Front.
جَبَاه *pl.* جَبَاه Front.
جَبْهَة Front.
مُجَبَّأ - جَبِي Import-
tribut.
جَب - *IV* Enlever, en-
porter. Empêcher.
أَجْدَاد *pl.* جَدّ Aïeul,
Grand-père. Ancêtre.
جَدّ Chose sérieuse, chose
vraie. جَدًّا Beaucoup,
excessivement.
جَادّ Qui fait des efforts. Qui
se donne du mal pour faire q. q. ch.
جَدِيد Nouveau, récent.
تَجْدِيد Renouvellement.
مُجَدِّد Qui déploie du zèle,
qui fait des efforts.

جری

جَدِير - جذر Digne de, capable de. Qui mérite. Puissant.

جَدْوَى - جذو Pluie générale.

جَذَبَ F.I. Elier, attirer, amener à soi.

جَذَعَ Branche de palmier.

جَرَّ - مجرور - جر Attire, traîne, Echu.

جَرَحَ F.A. Etre blessé, se blesser.

جَرَحَ Récusation de témoignage.

جَرَدَ II Dépouiller. V. Se dépouiller.

جَرِيدَة Liste. Inventaire. Catalogue.

جَرَمَ F.A. Commettre un délit.

جَرِيْمَة Délit, faute. Crime.

جَرَى F.I. Courir. Avoir lieu.

IV. Faire courir.

جَرَاءَ Action de faire courir.

Cours des événements.

جل

جَبَرَ F.O. Couper. Condre.

جَزْءٍ - جزء Partiel, en détail.

جَزَائِرُ pl. جَزِيرَة - جزر

Ile. الجزائر Alger.

جَزِيل - جزل Abondant.

جَزَائِلُ pl. جَزِيلَة - جزيلة Abondante.

جَزَى III. Récompenser, rétribuer.

جَزِيَّات Choses en parcelles, en fragments. Rac. جزء

جَسَرَ V. Fouiller, explorer.

Espionner.

جَسَد Corps.

أَجْسَام pl. جِسْم Corps.

جِسَام pl. جَسِيم Puissant.

جَعَلَ F.A. Placer, mettre, établir.

جَاعِل Plaçant, mettant, disposant.

جَبَو - IV. Traiter avec

dureté. Opprimer.

جَلَّ F.A. Etre abondant,

ج م د

considérable. Être grand.

جَلَال Gloire, grandeur.

جَلَالَة Illustration, gloire.

جَلِيل Glorieux.

أَجَلَّ Grès - glorieux.

إِجْلَال Glorification

جَلَب F. I. Attirer, amener.

جِلْد pl. جُلُود Cuir,
peau. (Cuir).

جَلَس F. I. S'asseoir.

جُلُوس Action de s'asseoir,
de prendre place.

مَجْلِس Assemblée. Conseil.

Siège de réunion, salon, salle.

Tribunal d'appel dit Midgeles.

جَلْب آنجلبة Djelfa, bourg
du dép^t d'Alger.

جَلُو تَجَلَّى Action d'être
découvert.

جَمَد جَمَادَى Djomada,

ج م ل

nom des 5es et 6es mois de
l'année musulmane.

جَمَعَ F. A. Réunir, rassem-
bler. VIII. Se réunir, se rassembler.

جَمْع Masse. Réunion. Entourage.

جُمُعَة Vendredi.

جَمَاعَة Assemblée de notables.

Djemaâ, conseil municipal.

جَمَاع Qui réunit. Mosquée.

جَمِيع Totalité. جَمِيعًا Total-
lement, en totalité, tous.

جَمَاع Réunion. Action de
se rassembler.

أَجْمَعَ Totalité.

اجْتِمَاع Réunion. Rencontre.

جَمَل - V. Séparer, s'orne.

جَمَل Chameau.

جُمْلَة Somme, total جُمْلَةً.

En bloc, en gros.

جَمَال Beauté.

جَنَح

جَمِيل Beau, bon. Bonne ac-
tion; bienfait, service rendu.

أَجْمَل Très-beau.

جُمْهُورِيّ Républicain.

جَنَّة - جَنّ Jardin. Avec

l'article : Le Paradis.

مَجْنُون Aliéné, atteint de folie.

Possède.

جَنب VIII S'abstenir de

q. q. ch. Mettre de côté.

جَانِب Flanc, côté. Rang,
personnalité. Personne.

جَنَاب Rang. Excellence, sei-
gneurie.

أَجْنَبِيّ Étranger. Non parent.

أَجْتَنَاب Abstention.

جَنَح F.A. S'incliner. Dé-
sirer. Avoir du penchant pour

q. q. ch.

جَنَاح Aile.

جَهْل

أَجْنَاد pl. جُنُود et جُنْد

Groupe, armée, milice.

جُنْدِيّ Soldat, milicien.

جِنْس Genre, race, espèce.

Gent. Nature.

جِنْرَال Général (mot français)

جَنِيّ Fraîchement cueilli.

Cueilli, récolté.

جِهَة Côté. Rac. وَجْه

جَهَابَة pl. جَهَابَة Grand
personnage. Habile.

جَهْد Effort, zèle.

جِهَاد Guerre sainte.

مُجَاهِد Qui fait la Guerre sainte.

جَهْرًا - جَهْر Publique-
ment, ouvertement.

جَهْل Ignorance.

جُهَال pl. جَاهِل Ignorant.

مَجْهُول Inconnu, ignoré.

أَلْهَاتَوِيَة.

جور

جَوّ Air, atmosphère.

جَوِب F.O. Par-
courir. III. Répondre. IV. Ré-
pondre surtout favorablement;
acquiescer. Accorder q. q. ch.

جَوَاب pl. أَجْوِبَةٌ Réponse.
Vulg. Rétire.

إِجَابَةٌ Acquiescement. Action
d'exaucer.

أَسْتَجَاب Action d'exaucer.

جَوَد F.O. Être
généreux. Être bon, bien.

جَوْد Générosité.

جَوْدَة Bonté, excellence.

جَوَاد Libéral, généreux. -
Coursier, cheval.

جَيَاد pl. جَيِّد Excellent.

جَوْر Injustice, iniquité.

جَار Voisin.

جَوَار Voisinage. Protection.

جوهر

جَاز F.O. Passer.

Être permis, licite. II. Faire pas-
ser, rendre licite. III. Dépasser,
outrépasser. Laisser passer. IV.

Délivrer un diplôme, une licence.

جَوَاز Validité.

جَائِز Qui passe, valable, permis.

جَائِزَة Bourse, récompense.

إِجَازَة Brevet, diplôme, licence.

مَجَاز Hyperbole. Métaphore.

جَوَاع F.O. Avoir
faim.

جَوْفَة - جَوَف Grimace,
contorsion.

جَوْلَان - جَوْل Tournée, voya-
ge, excursion. Promenade.

جَال - جَوَة Egard, con-
sidération. Honneur.

جَوَاهِر pl. جَوَهر Perle,
joyau. Essence d'une chose,

حبر

nature intime.

جاء - جىء FI. Venir.

مَجِيء Venue.

جَيْش pl. جُيُوش Groupe.

petite armée.

ح

حَانُوت Boutique, magasin.

حَب II. Faire aimer. IV.

Aimer, désirer. VI. S'aimer, è-

tre dans de bons rapports avec q. q.

حُب Affection, amitié.

حَبَّة Grain. Fruit. Baie.

مَحَبَّة Amitié, affection.

حَاب Aimant, qui aime.

حَبِيْب et أَحَبَّ pl. أَحِبَّاء.

أَحِبَّاء Ami.

مُحَبَّب Aimé, ami.

حبر - حَبْرَة Bienfait, faveur.

حُبُور Allégresse, joie.

حجر

أَحْبَاب pl. حَبَس Bien de main.

morte, Habous. Ouagf.

مَحْبُوس Emprisonné. Prisonnier.

حَبْل Câble, corde.

حَتَّى Jusqu'à ce que Même.

حَتَّ F.A. Presser, exciter.

Encourager.

حَجَّج Pèlerinage à la Mecque.

حُجَّة pl. حُجَج Argument. Pièce justificative. Citer. Preuve. Rôle d'imprôt.

حِجَّة - ذُو الْحِجَّة Dzoûlhiddja, 12e mois de l'année musulmane.

حُجَّاج pl. حَاج Pèlerin qui a été à la Mecque. Hadj.

حَب VII. Se voiler, se dérober, se cacher.

حَجَرَ F.O. Retenir. Maintenir en place. Arrêter.

حَجَر Entelle.

ح د ف

حِجَارَةٌ Bloc de pierre, rocher.

Roc.

حِجَالَةٌ - حبل Enlraire.

حُدُودٌ pl. حدّ Limite, Défi-

inition. Seine grave, en droit criminel.

مَحْدُودٌ Délimité, fixé.

تَحْدِيدٌ Délimitation. Bornage.

حَدَّثَ II. Raconter une his-

toire. Suggérer q.q. ch. IV. Faire

survenir. Produire, créer. V. Cau-

ser, parler, converser.

أَحَادِيثٌ pl. حَدِيثٌ Récit, con-

te, conversation. Tradition qui se

rapporte au Prophète. Hadits.

مُنْخَدِرٌ - حدر Qui descend,
qui va en pente.

أَحْدَافٌ pl. حَدَفَةٌ et حَدَفٌ

Prunelle de l'ail.

حَدَائِقُ pl. حَدِيقَةٌ Parterre,

jardin, verger.

ح ر س

حَادِي - حدو (Unième).

حَذَرَ II Mettre en garde q.q.

contre q.q. ch. Engager à se mé-

fier, faire qu'on se méfie.

حِذْرٌ Excuse. Précaution, méfiance.

حِذَاءٌ - حذو En face de, vis-à-vis.

حَرَّرَ II. Écrire.

مَحْرُورٌ Brûlé, desséché

حُرُوبٌ pl. حَرْبٌ Guerre, combat.

مِحْرَابٌ Chaire dans la mosquée.

مِخْبَرٌ Muezzin, endroit où se

tient l'imam pendant les offices.

حَرَثَ F.D. Labourer.

حَرْثٌ Labourage, culture. Terre
de culture.

حِرَاشَةٌ Labourage, façon.

حَارِثٌ Laboureur.

تَحْرِيتٌ Action de faire labourer.

حَرَزَ IV. Conserver. Garder.

حَرَسَ F.I. Garder, veiller sur q.q.

ح ر ك

حِرَاسَة *Garde, protection, de-*

fense. Action de veiller sur q. q.

مَحْرُوس *Garde'. Que l'on sou-*
hailé de voir garde'.

حَرَض - II Exciter, pousser à faire
q. q. ch.

أَخْرَبَ *et حُرُوبَ* pl. *حَرْف*
Caractère d'écriture, lettre.

حِرْفَة *Métier, profession, état.*

حَرْفَاءَ pl. *حَرْيَب*
Employé, client.

حَرْف - II. Incendie, mettre le feu.

حَرِيفَة pl. *حَرَائِفُ* Incendie.

أَخْتَرَأ *Crémation. Action d'être brûlé.*

حَرَى - II. Mettre en mou-
vement, remuer, animer.

حَرَكَة *Mouvement, motion.*

تَحْرِي *Mise en mouvement,*
action de faire remuer.

تَحَرَّى *Action de se mettre*

ح ز ب

en mouvement, de se remuer.

حَرَم - VIII. Être vénéré.

حَرَم *Territoire sacré de la Mecque.*

حُرْمَة *Considération, égards, Honneurs.*

حِرْمَة *Interdiction, prohibition.*

حَرَام *Sacré.*

حَرِيم *Harem. Femme.*

مُحَرَّم pl. *مَحَارِمُ* Interdit, pro-

hibé, qui fait l'objet d'une in-

terdiction. Parents très-proches

avec lesquels on ne peut contrac-

ter mariage.

مَحْرُوم *Privé de q. q. ch.*

مُحَرَّم *Moharrem, 7e mois de*
l'année musulmane.

أَحْتَرَام *Respect, vénération.*

مُحْتَرَم *Vénérable, respectable.*

حَرَى *à plus forte raison.*

أَحْزَابَ pl. *حِزْب* Clan, parti.

Catégorie. Fraction du Coran.

حزب

حَزَابٌ *Hzazab*,
qui sait un hizb ou fraction du Coran.

حَازِمٌ - حَزَمٌ *Courageux,*
intrépide.

أَحْزَمٌ *Crus. intrépide.*

حَسٌ *Bruit.*

حَسِبَ *F.A. Compter, supposer,*
croire, supputer. Calculer. III.

Régler un compte.

اللَّهُ حَسْبُكَ *Suffisance.*

Dieu te suffira (comme protec-
teur ou comme vengeur).

Conformément à ce que...

حِسَابٌ *Compte, calcul. Ré-*
glement de comptes.

مَحْشُوبٌ *Compté. Regardé comme.*

مُكَاسِبَةٌ *Règlement de comptes.*

مُحْتَسِبٌ *Officier chargé de la*
police des marchés Moklesch.

حَسَدٌ *Envie, jalousie.*

حشم

حَسَنٌ - IV. *Faire bien. Être*
habile à q. q. ch. X. Trouver
bon, bien.

حُسْنٌ *Beauté, bonté.*

حَسَنٌ *Hassan, n. p.*

حَسَنَةٌ *Bonne action, bien.*

أَحْسَنُ *Le plus*
beau, le meilleur.

إِحْسَانٌ *Bienveillance, bien-*
-faisance. Bonté.

مَكَاسِنٌ *Belles qualités. Beau-*
tés (pluriel de حُسْن)

مُسْتَحْسَنٌ *Digne d'admira-*
tion. Admirable. Beau.

أَحْتَسِبُ *Action de*
puiser de l'eau.

حَشَمٌ - II. *Conjurer, adjuver,*
suppléer.

حَشَمٌ *Courtisans, entourage.*

حِشْوَةٌ *Respect. Circonspéction.*

حصن

Fausse honte.

حشا - حشو Entrailles.

حص - حصّة Part, portion,
lot.

حصد F.I. Moissonner. Fai-
re la récolte.

حصيدة Chaume qui reste après
la moisson.

حصر F.O. Cerner, Restreindre.
حصيرة pl. حُصُور Matte
servant de tapis.

حَصَلَ F.I. Advenir, Com-
ber dans un danger, être
dans l'embarras.

حاصل Qui est dans l'embarras.
Qui rassemble. اِتِّحَاصِ En
résumé, en somme.

تَحْصِيل Obtention. Action
de parvenir à q. q. ch.

حصان - حصن Cheval.

د

تَصِين Fortifié.

تَحْصِين Action de fortifier.
Renforcement.

حصي IV. Compter, dénom-
brer (s'emploie au passif surtout
dans ce sens) نُحْصَى être nombrable.

حَضَرَ F.O. Assister, être
présent. IV. Faire comparaître.
Faire venir.

حَضْرَة Présence. Seigneurie.
Majesté, excellence.

حُضُور Présence. Comparution.

حَاضِر Présent, qui assiste, Actuel.

إِحْضَار Action de faire com-
paraître. Invitation à produi-
re des pièces. Production.

مَحْضَر Présence.

مُحَاضَرَة Réunion. Société.

حَط F.O. Poser, déposer, pla-
cer. II. Faire poser, faire placer.

حبل

أَنْحِطَ Abaissement. Action

d'être placé au dessous.

حَظِي F.A. Obtenir q. q. ch.

مَحْبُوف - حَقَّ Embrouillé, enchevêtré.

حَبْد - حَبِيد Petit-fils.

حَظَّ F.A. Garder, protéger, préserver, conserver.

حِظَّ Protection, garde, préservation.

حَافِظ Historien, Erudit. Eraditionniste.

مَحْفُوظ Gardé, protégé, conservé.

مَحْفُوظَةٌ pl. مَحْفُوظَات Sources de mémoire.

مُحَافَظَةٌ Préservation. Garde, protection.

حَبِل - حَابِل Hélé.

أَمَقَّل Oris. entouré.

مَحْبَل pl. مَحَابِل Lieu de

حكم

réunion. Reunion. Assemblée.

حَقَّ F.I. Être du devoir de q. q.

V. Acquiescer la certitude, être certain; avoir la certitude. X

Mériter, être digne de q. q. ch.

حَقَّ Droit, devoir. Vérité. Du.

حَقًّا En vérité.

حَفِيف Méritant, digne de.

حَفِيفَةٌ Vérité. Situation exacte. Propriété d'expression.

تَحْفِيف Certitude. Précision.

مُحَقِّف Subtil. Habile. Erudit, qui connaît à fond une ch.

أَسْتَحْقَاق Revendication.

يَقْد - حَايَة Haine, envie.

حَكَم F.O. Juger. Condamner avec. على. Gouverner. Décider.

Exercer l'autorité. Saisir, s'emparer de q. q. ch.

أَحْكَام pl. حُكْم Décision.

حل

arrêt, jugement. Autorité, gouvernement. Règle.

حِكْمَةٌ pl. حُكَامٌ Récepte, Sagesse.

حُكُومَةٌ Autorité. Audience.

حُكَّامٌ pl. حَاكِمٌ Magistrat.

Qui décide. Chef. Commandant.

مُحْكُومٌ avec على Condamné,

qui a jugement contre lui.

مَحْكَمَةٌ pl. مَحَاكِمٌ Prétoire,

tribunal. Mahakma.

مُحَاكِمَةٌ Action en justice. Procès

حِكَايَةٌ - حِكْيَ Conté, récit,

histoire, anecdote.

حَلٌّ F.I. Advenir, survenir.

Descendre, s'ouvrir. Échoir, être

exigible. Être liité. Payer une dette.

حُلَّةٌ pl. حُلَلٌ Unique.

مَحَلٌّ pl. مَحَالٌّ Lieu, endroit,

place. Lieu où l'on fait halte.

مَحَلَّةٌ Colonne expéditionnaire,

حلى

Corps d'armée. Armée.

حَلَبٌ - حَلِيبٌ Lait frais.

حَلَسٌ - حَلَّاسٌ Réquisition de
moyens de transport.

حَلَبٌ F.I. Jurer, prêter serment.

حَلَبَةٌ et حَلْبَةٌ Alfa, plante
textile.

حَلِيبٌ pl. حَلَبَاءٌ Allié, ami.

Dépendant de.

تَحْلِيْبٌ Action de déferer le ser-
ment à q. q.

إِخْلَافٌ Action de déferer le ser-
ment à q. q.

حَلَكٌ Obscurité, ténèbres.

حَلَمٌ Âge de raison. Puberté.

حَلِيمٌ Bienveillant, doux.

حَلَوٌ - حَلَاوَةٌ Douceur, sucrerie.

أَحْلَاٌ Plus doux.

حَلِيٌّ II Embellir, parer, orner.

تَحْلِيَّةٌ Ornementation parure,

حمل

embellissement.

حم - حمام Pigeon, colombe.

حمَد FA. Louer. Remercier, glorifier.

حمْد Louange.

حميد Glorieux.

حمَّادِي Hammâdi, n. pr.

محمود Louable, digne de louanges.

حمَر حمراء أحمَر Rouge.
ge. Alezan

حمَّارَة Chevalet, trépiéd.

مُسْتَحْمَرَة brs. rouge.

حمل FI. Charger. Porter un
fardeau. Supporter. Porter. V.
Se charger. Supporter.

حمل Transport, charge.

حملي Natural

حميل Qui porte. Porteur.

حمالة Action d'être garant
Protection.

محمول Suppose', présumé.

حوط

حام - حمى Protecteur. Qui
defend.

محمي Gardé, protégé.

حنك Palais de la bouche. Gorge

حنى II. Ceindre avec le henné.

حيثان pl. حوت Poisson.

حوج VIII. Avoir besoin,
nécessiter. Être nécessaire, être
besoin. Être dans le besoin.حوائج pl. حاجة Chose, af-
faire. Effets. Hardes.حاز - حوز FO. Détenir,
posséder, être en possession. Pren-
dre possession. II Mettre en
possession. Se munir de. VIII.
Prendre possession. Prendre livraison.

حوز Possession.

تحواس Promenade.

حوش Ferme. Enclos. Haouch.

حوط IV. Entourer, cerner.

حوى

Renfermer.

حَاوٍ (qui entoure, qui enveloppe. Mour.

إِحَامَةٌ Action de cerner, de renfermer.

أَحْتِيط Action d'embrasser, d'obtenir.

حَيَاى. pl. حَايَك - حَوَى

Haik, pièce d'étoffe.

حَوْل II. Mettre un obstacle entre deux choses. Transformer.

V. Changer, être changé.

حَوْل Puissance. حَوْل autour de.

حَوْل Translation d'un endroit à un autre. Voyage.

حَال pl. أَحْوَال État, situation.

حَالًا Immédiatement.

حَالَةً Situation, état. حَالَةً Immédiatement.

حَوَى F. I. Renfermer, contenir. VIII. Contenir, renfermer,

خبث

comprendre.

خَوِيَّة Bât de chameau

خَيْث Où, Du moment que.

Puisque. Partout où

خَيْرَة Angoisse, trouble.

خِيل VIII Ruser, user de subterfuges.

حِينَ Instant, moment. حِينَ

عَندَ حِينَئِذٍ Alors.

حَيَو - حَيَ F. A. Vivre. X.

Avoir honte. Avoir de la pudeur.

حَيَاة Vie, existence.

حَيَاء Honte, pudeur. Savoir-vivre.

حَيَّ Vivant. Dieu.

تَحِيَّات pl. تَحِيَّة Salutation, bénédiction.

مُحَيٍّ Qui fait revivre.

حَيَوَانَات pl. حَيَوَان Animal

خ

خَبِيث - خَبِث Méchant, perfide.

خدم

خبر IV. Informer, aviser.

أَخْبَارٌ pl. خبر Nouvelle, in-formation. Attribut d'une proposition.

خُبْرُ Pain

خَبَاشَاتُ - خَبَشُ Ramassis de toutes sortes de choses. Pièces diverses.

أَخْبِيَاءُ pl. خَبَاءُ - خَبِيْ أَخْبِيَّةُ Cente.

خَتَمُ FI. Sceller. Clore. Achèver. Mettre le sceau à q. q. ch.

خَتَمُ Sceau, cachet.

خَتَامُ Fin Corde sigillée. Sceau.

خَاتِمُ Bague, anneau. Sceau, cachet.

أَخْتِثَامُ Fin.

خَشِرٌ - خَاشِرٌ Epais, consistant.

خَجَلٌ Honte, rougeur.

خَدَمُ FI. Travailler, s'occuper à q. q. ch. Servir, faire un service.

خَدْمَةُ Travail, service.

خرف

خَدَّامٌ pl. خَادِمٌ Serviteur.

du sing. vulg. Nègresse.

خَدِيمٌ Serviteur, domestique. Client.

خَرَّ FI. S'écrouler, tomber.

خَرَابٌ - خَرِبٌ Ruine, destruction.

خَرَجَ F.O. Sortir. Attaquer. II.

Faire sortir. Distribuer IV. Ex- traire, faire sortir.

خُرُوجٌ Sortie, action de sortir.

خَارِجٌ Extérieur, sortant.

خَارِجٌ Hors de, en dehors de.

خَرَاَجٌ Revenu. Impôt.

خَوَارِجٌ pl. خَارِجِيٌّ Extérieur. Héritique, dissident.

إِخْرَاجٌ Extraction.

تَخْرِيجٌ Entretien de q. q. ch. et Dépenses d'entretien.

آسَإِخْرَاجٌ Extraction. Action de retirer.

خَرَفٌ IV. Cuirer, déchirer.

خص

خَزَنَ F.O. Enserrex, cacher, serrex.

خَزَنَة Crésor, caisse.

خَزَنَائِي Crésorien.

مَخْزَن Makhzen. Gouvernement.

Administration. Groupes régulières.

مَخْزَنِيّ مَخْزَنِيّ Administration.

tif, gouvernemental, fiscal. Ca-

valier du bureau.

خَسِر - خَسَرَان Perdition ;
perte. Fuite d'eau.

خَشِيَ F.A. Craindre, redouter.

خَصَّ F.O. Spécifier, désigner
spécialement. Manquer. II. Exa-

miner spécialement. VIII. Man-

quer. Être spécial ou spécialisé.

فُضُوصًا Spécialité. فُضُوص

Spécialement.

خَاصّ Particulier, Notable. Spécial.

مَخْصُوص Appaouri. Spécialisé,

marqué spécialement.

خطب

مُخْتَصَّ Spécialisé, spécial.

مُخْتَصَّر - خَصَر Abrégé. Titre
d'ouvrage et particulièrement du

traité de droit de Sidi Khelil.

خَصِم Partis dans un procès.
Adressaire.

خِصَام Procès.

خُصُومَة Procès, litige, instance.

مُخَاصَمَة Litige, procès.

خَضَعَ F.A. S'abaisser, s'humilier.

خُضِم Profond.

خُطُوب pl. خطّ Ecriture.

Ligne. خُطَّ الْيَدِ Signature.

خَطَأً Erreur.

خَطَبَ F.O. Faire une demande

en mariage. III. Adresser un

discours. Parler.

خُطُوب pl. خطب Malheur, accident

خطاب Discours, allocution.

Demande.

خ ف ي

خَطِيب *Predicateur. Khateb.*

مُخَاصَبَةٌ *Discours, allocution.*

خَطَرَ *F.O. Avoir lieu, advenir, surgir.*

خَطَرٌ *pl. أخطار Danger, événement malheureux.*

خَطَرٌ *Pensée. خَطَرًا à dessein. Volontairement.*

خَطَرَةٌ *pl. خَطَرَات Fois. Événement.*

خَاطِرٌ *pl. خُطَار Passant, voyageur. Esprit, pensée.*

خَطِيرٌ *Important.*

خَطَلٌ *Sévérité.*

خُبٌّ *Bottines.*

خِفَّةٌ *Sévérité, allègement.*

خَمَرٌ *مُسْتَخْفَرَةٌ Fardée.*

خَفِيَ *FA. Être caché.*

خَافٍ *Caché.*

خَفِيٌّ *Secret, caché.*

خ ل ط

خُلَانٌ *pl. خُلِيل Ami.*

أَخْتِلَالٌ *Defectuosité. Fissure, fêlure.*

خَلَدٌ *II. Rendre éternel, éterniser.*

خَلَصَ *II. Délivrer, débarrasser. Payer. X. Faire payer, faire acquitter un terme.*

خِلَاصٌ *Paiement, libération.*

خَالِصٌ *Pur, sans mélange. Régli, payé, acquitté.*

خُلَاصَةٌ *Quintessence.*

خِلَاصٌ *Percepteur.*

خِلَاصَةٌ *Écris-pur.*

مُخْلِصٌ *Ami sincère, dévoué.*

خَالَطَ *III. Fréquenter. Mêle. ler. Approcher.*

خَالِطٌ *pl. خُلَاط Perturbateur. Malhonnête homme.*

خِلَاطٌ *Fauteur de troubles.*

إِخْلَاطٌ *Action de troubler, brouiller.*

خلف

مُخَالَفَةٌ Mélange. Prisque, italique,

Relations.

خَلَعَ F.A. Effrayer, intimider.

خَلَعَةٌ Frayeur, terreur, émotion vive, coup.

خِلْعَةٌ manteau d'honneur.

خَلَفَ II. Laisser derrière soi.

Investir des fonctions de lieutenant. III. Contrevenir. VIII.

Être différent, varier.

خَلَبَ Désaccord. Opposition.

Manquement à un engagement.

خِلَابَ Divergence. Différence.

Opposition. Contraire.

خَلِيفَةٌ خُلَفَاءُ pl. maintenant, vicar. Khalifa.

مُخَالِفَ Qui diffère, qui est en contradiction, en désaccord.

تَخَلَّفَ Dispersion. Action d'envoyer de divers côtés.

خوب

آخِثِلَابَ Diversité.

خَلَقَ F.O. Créer

أَخْلَاقُ pl. خُلُقُ Caractère, nature.

مُخْلُوفَاتُ Créé. -- مَخْلُوقُ

Les choses créées, les êtres créés.

خَلَا - خَلُو F.O. Être vide.

Laisser à désirer. II. Laisser.

خَمَ II. Songer, réfléchir.

(vulg. pour خَمَسَ)

خَمَسَ fem. خَمْسَةٌ - خَمِسَ Cinq.

خَمِسَ Cinquième. Quint

خَمِيسَ Jeudi.

خَمَّامِ Khammès, fermier, partiaire.

خَنْصِرَ Le petit doigt, l'auriculaire.

خَوَاجَةٌ ou خَوْجَةٌ - خَوْجَ Le-

-crétaire. Khodya.

تَخْوِيجَ ou تَخْوِجَةٌ Secrétariat

Fonctions de secrétaire.

خَابَ - خَوْبَ F.A. Craindre,

خبر

redouter. II. Faire craindre. Intimider.

خَوْفَ Crainte, danger.

خَائِفَ Craintif. Qui redoute.

مَخَوْفَ Dangereux.

خَوْلَ خَالَةً *pl. m.* - خَوْلَ
de maternel.

خَوَّنَ F.O. Voler, de-
rober. Être perfide. Trahvir, du-
per, tromper.

خِيَانَةً Perfidie, trahison. Vol.

خَائِنَ *pl.* - خَائِنَ Volent.

خَابَ F.I. Être déçu.

II. Décevoir, tromper q.q. dans son
attente.

خَائِبَ Déçu, frustré.

خِيرَ II. Faire opter. Don-
ner le choix. VIII. Choisir.

خَيْرَ Bien. Le bien. Meilleur.

خَيْرَاتَ *pl.* - خَيْرَاتَ Bonne
œuvre. Bienfait.

دبر

خَيْرِي Qui touche au bien.

خِيَارَ Option, droit d'option.

آخِيتَارَ Choix, option. Fibre
arbitre. Action volontaire.

مُخْتَارَ Élu, choisi.

خَيْلَ *pl.* - خَيْوَلَ Chevaux,
cavalerie.

خِيمَ II. Dresser des tentes. Camper.

أَخِيَامَ et خِيَامَ *pl.* - خَيْمَةً
Bente.

د

دَأْبَ Habitude. Coutume.

دَوَابَّ *pl.* - دَابَّةَ - دَبَّ Bête de
somme. Animal.

دَجَجَ V. Être orné.

دَبَرَ II. Conseiller, donner
des conseils. S'occuper de q.q.

تَدْبِيرَ Organisation.

مَدَبَّرَ Administrateur. Directeur.

درک

أَدْبَسُ دَبَس. Bai. brun. Pie.

دَخَلَ F.O. Entrer, pénétrer. IV.
Introduire, faire entrer.

دَاخِلٌ Entrant, Faisant partie de. Intérieur دَاخِلٌ Dans.

تَدَخَّلَ سَمِعَ بِهَا Qui a consommé le mariage.

دُرٌّ Perle. دُرَّةٌ Une perle.

دَرَسَ Invasion, Inruption.

دَرَجَةٌ Degré. Cucillette.

دَرَدَارٌ Frêne.

دَرَسَ - VII. Être effacé. Avoir disparu.

مَدْرَسَةٌ Collège, Université. Medresa.

تَدْرِيسٌ Enseignement.

مُدَرِّسٌ Professeur.

دَرْفَاوِي دَرْفَاوَةُ Derkaoui, de la secte des Derkaoua.

دَرَكٌ - IV. Atteindre.

دَرَكٌ Sagace, intelligent.

دعو

دَعَا عَد - perspicace.

دَرَاكٌ Obtention. Action d'atteindre.

مُتَدَارِكٌ Clair, intelligible.

دَرَاهِمٌ دَرَهْمٌ Dirhem. Argent.

دَرِيٌّ F.I. Savoir.

دَسْتُورٌ Contrôle. Modèle.

دِصَانْبُرٌ Décembre (mot français)

دَعَا - VI. Se réclamer q. q. ch.

reciproquement. Engager une

instance. VIII. Prétendre q. q. ch.

Être demandeur.

دَعَاءٌ Prière, invocation. Vœu.

Plur. أَدْعِيَةٌ

دَعْوَةٌ دَعَوَاتٌ Invitation, ap-

pel, prière. Affaire. Prétention.

دَعْوَى Instance, prétention.

آدْعَاءٌ Allegation. Prétention, action de prétendre.

مُدَّعٍ Demandeur.

مُدَّعِيٌّ عَلَى avec Défendeur.

دنو

دَبَاتِرْ *لم* Register.

دَبَعَ F.A. Pousser, remettre. Re-
pousser, chasser. Verser, jeter.

٧١. Se bousculer, se précipiter.

دَبَعَ Paiement, versement.

دَبِيع Qui repousse, qui chasse.

دَبَف - ٧. Se verser, se répandre.

دَبَن Enserclissement, entou-
rement.

دَقْ *تَدْفِيف* minutie, attention
minutieuse?

دَكَّ F.O. Casser, Broyer.

دَكَّ Éclat de pierre, gravier.
Action de tasser.

دَلْ F.O. Indiquer. Servir de guide.

دَلَالَة Indication.

دَلِيل Guide, indicateur.

دَمَر - II. Anéantir, exterminer.

دَمُوع *لم* Larme

دَنَا - F.O. Approcher,
s'approcher.

دول

دَان Rapproché

دُنْيَا Plus proche. Avec l'art.
Le monde, ce bas monde.

دُنْيَاوِي Mondain, matériel, frivole.

دَتُونُش Tribut payé aux d'Alger.

دَمَر Temps. Sort. Fortune.

دُهْن Huile. Beurre fondu.

دَاه - دِهْو Arise', rusc'.

دَار - دور F.O. Courir. Avoir
cours, avoir lieu, se passer. IV.

Faire circuler.

دَار Maison, palais. Famille.

دَوَار Douar. Réunion de ten-
tes ou de gourbis. Hameau.

دَوْرُو و دَوْرُ Douro, pièce de
cinq francs.

دَائِرَة Cercle. Circonscription. Entou-
rage. Cavalier de bureau arabe, dévra.

مَدِير Directeur.

دول - VI. Venir à tour de

ذات

رَوت . Se succéder .

دَوْلَة Gouvernement . Dynastie .

دَام - دَوَم F.O. Durer, continuer . II.

Faire durer . IV. Faire durer, persister .

دَوَام Durer, continuité . Éternité .

دَائِم Constant, qui dure .

دَائِمًا Toujours .

دَوْن à l'exclusion de

دَوَى Remède .

دَار - دِير F.I. Vulg. Faire .

دِين Religion .

دَيْن دَيْن pl. Dette . Créance .

دِيَانَة Piété .

دِينِي Religieux .

مَدْيَان Débiteur .

دِيَوَان Divan . Conseil .

ذ

ذَوَات pl. Personne . Indivi-

dualité . Certain . Plur. ذَو

ذكو

ذَبَح F.A. Egorger, immoler .

Abattre un animal .

ذَبَح Egorgement .

ذَبَاح Egorgement . Abattage .

ذَابِح Qui égorge .

ذُرِّيَّة - ذُر Postérité, des cen-
dance . Enfants .

إِذْعَان - ذَعْن Soumission .

ذَكَر F.O. Mentionner . Rap-

porter . II. Rappeler q. q. ch. à q. q.

Faire souvenir . III. Causer, converser .

ذَكَر Mention . Renommée . Oraison .

ذَكَر pl. ذُكُور Mâle .

ذَاكِر Qui fait des oraisons . Qui prie .

ذُكَّار Figurer mâle qui sert

à la caprification .

إِذْكَار Souvenir, action de rappeler .

تَذْكِرَة Reçu, quittance . Billet .

مَذْكُور Mentionné, cité .

ذَكَو - IV. Allumer . Faire briller .

دیل

ذَكَاءَ Intelligence, pénétration.

ذَلَّ Vil, humble.

إِذْلال Arilissement, mépris

دَمَمَ pl. دَمَمَةٌ - دَمَّ Responsibility. Charge.

دِمِّي Tributaire, chérien ou qui
qui est soumis à l'impôt de la
capitation.

ذُنُوبَ pl. ذَنْبَ Faulte, péché.

ذَهَبَ F.A. S'en aller. Aller.

IV. Faire partir, dissiper.

ذَهَبَ Or, métal.

ذَهَاب Action d'aller, de s'en
aller. Départ.

ذَهَن Intelligence, esprit.

ذُو pl. ذَوُو Possesseur, se
construit toujours avec un régime.

أَذْيَال pl. ذَيْل Pan de
robe, cravane.

رَبَّح

ر

رَأْسُ مال Cête رأس رأس
Capital.

رِئَاسَةٌ (Autorité, commandement)

رُؤَيْس Chief. Directeur. Prési-
dent. Raïs.

رُؤَيْس Petit chef.

رَأْفَةٌ Râfâ Filie. Compassion.

رَأَى F. يَرَى Voir. Penser. Esti-
mer, juger. IV. Faire voir, montrer.

رَأَى Avis, conseil. Opinion.

رَايَات pl. رَايَ Roi (mot français)

رِيَاءَ Hypocrisie. Vantardise.

أَرْيَاب pl. رَبَّ Maître. Pro-
priétaire. Seigneur. Dieu.

رَبَائِب pl. رُبَّ Beau. fils.

رَبَّانِي Divin. Céleste.

رَبَّانِيَّات pl. رَبَّانِيَّة Chose
divine. Sainteté.

رَبَّح F.A. Faire des bénéfices.

رتب

Gagner, bénéficier, profiter. Tirer

bénéfice de q. q. ch.

رَبَطَ F.I. Lier, attacher.

رِبَاط Attache, lien. Action d'attacher.

مَرَابِطُ مَرَابِطُ Attaché, prisonnier. Vulg. Marabout

مَرَابِطُ Marabout. Religieux.

رَبَعَ أَرْبَعَةٌ fem. Quatre.

رَابِعَ Quatrième.

رَبِيعَ Nom des 3e et 4e mois de l'année musulmane.

أَرْبَعَاءَ Mercredi.

أَرْبَعُونَ Quarante.

مُسْتَرْبِلٌ رِبْلٌ Qui s'enveloppe

ربوا, vulg. رِبَا - ربو Usure.

رَابٍ Violent

رتب II. Arranger, mettre en

rangs. Organiser. V. S'organiser,

s' établir.

رُتَبٌ رُتَبٌ Rang, degré.

رجع

Position.

رَأْتَبَ Traitement, solde. Gages, appointements.

مَرَاتِبٌ مَرَاتِبٌ Degré, rang.

Place, fonctions.

تَرْتِيبَ Organisation.

مُرْتَبٌ Disposé, arrangé, organisé.

رَجَبٌ 7e mois de l'année musulmane.

رَجَالٌ رجُلٌ Homme.

رَجْلِيَّةٌ Marche à pied.

رَجَعَ F.I. Revenir. Revenir sur q. q. ch. III. Retrouver. Revenir à q. q. ch.

رُجُوعَ Retour. Action de revenir. Recours.

رَجْعَةٌ Reprise du mariage après répudiation.

رَاجِعٌ Retournant, devant retourner.

رحم

مَرَج Action de revenir. Re-

tour, recourir.

رجا - F.O. Espérer.

Bulg. Attendre, avec futur يَرْجَى.

V. Espérer, attendre.

أَرْجَاءُ pl. رَجَا Contrée, pays.

رجاء Espérance.

رَاجٍ Espérant.

مَرْجُو Espéré.

رَحَابُ pl. رَحْبَة - رحب

Large espace. Place. Marché.

رَحِيب Large, spacieux.

رحل - VIII. S'écloigner d'un
endroit. Se mettre en voyage.

رَحْل Selle de chameau. Chevalet.

رحم F.A. Avoir compassion.

Être indulgent, clément.

أَرْحَامُ pl. رحم Uterus, lignée
féminine. Parent par les femmes.

رَحْمَة Miséricorde, clémence.

رزق

رَحِيم Miséricordieux.

رَحْمَان Clément.

مَرْحُوم Défunt, feu.

رَخَص F.A. Être bon marché.

رُخْصَة Tolérance.

رَخِيس Bon marché.

رَخَاء - رخو Abondance des
récoltes, par ext. bon marché.

تَرَاخ Malheur, relâchement.

رَد F.O. Prendre, restituer, Renvoyer.

رَد Reddition, action de rendre.

رَد Refus, action de repousser.

تَرَادَى - ردف Action de faire
succéder l'un à l'autre.

رَدِيّ Mauvais, méchant.

رَدَالُ pl. رَدِيل - رذل vil, bas.

رَزِيَّة - رزء Malheur, calamité.

رَزَق F.O. Gratifier. Pourvoir
à q. q. ch. Accorder.

رَزَق Bien, fortune. Nourriture.

ر س و

choses nécessaires à la vie.

رَسَخ - رَاسِخ Ferme, solide.

رَاسَل F.A. Envoyer. III. Entre en rapports avec q. q. Cor-

respondre. IV. Envoyer.

رَاسَل pl. رُسُل Envoyé, prophète.

رَسَائِل pl. رِسَالَة Message, lettre, épître.

مُرْسُول Envoyé, messenger.

مُرْسَل Envoyé, prophète.

مُرَاسَلَة Correspondance.

رَسَم F.O. Tracer, transcrire.

رَسْم pl. رُسُوم Acte, titre. Contrat. Rédaction, écriture.

Grace, marque.

مُرْسُوم Grace, indiqué.

رَسَا - رَسُو F.O. Être immobile, être fixé.

مُرَاسِي pl. مَرَسِي Port, mouillage.

ر ض ي

رَشَد IV. Bien diriger. Diriger dans la voie orthodoxe.

أَرَشَدُ Très-orthodoxe. Très-bien dirigé.

رُصَامَة n. dimidié رُصَام - رُص Plomb, balle.

مُرَاصَدَة - رُصِد Quêt, action de quêter. Observation.

تَرْصِين - رُصِن Consolidation.

رَضِيَ F.A. Être satisfait. Agréer. Accepter. Consentir à.

Être agréable. IV. Satisfaire. VI.

Être réciproquement d'accord. Consentir à.

رَضِيَ Consentement, satisfaction. Faveur divine.

رَضْوَان Agrément, satisfaction. Faveurs divines.

رَاضٍ Consentant. Content.

أَرَضَى Très-agréé par Dieu.

رغب

مَرْضِيّ Agréé, agréable, qui mé-
rite d'être agréé. Qu'on sou-
haite voir agréé.

رُطَب Dattes fraîches. Fruits frais.

رُطَل Vin, rotl.

رعد V. Être remué, agité.

VIII. Cremler.

رَعَى F.A. Faire. Garder. Se
nourrir de q. q. ch. III. Observer,
guetter. X. Demander à veiller
sur q. q. Chercher à veiller sur q. q.

رَعِيَّة Sujets.

رِعَايَة Surveillance. Grouper.
Observance.

رَاعٍ pl. رُعَاة Berger.

مَرْعَى Gardé, protégé, préservé.

مُرَاعَاة Garde. Observance.

رَغِب F.A. Désirer.

رَغْبَة Désir.

مَرْغُوب Désiré.

رفب

رُفْد Abondance.

رُفْم Aversion, répugnance.

عَلَى رُفْم أَنف En dépit de.

رَاغِم Abattu. Dépité.

رَوَعَ F.A. Elever. Enlever.

VI. Introduire une instance.

رَفْعَة Élévation, grandeur.

رَفِيع Élevé, auguste.

رَافِع Qui lève, qui élève, qui porte.

أَرْفَع Très-élevé.

مَرْفُوع Élevé.

مُرَفَّع Élevé.

رُفَيَّاؤُ pl. رَفِيف - رِفْق
Compagnon de route. Compatissant.

رَافِل - رَافِل Qui traîne,
qui se drap.

VIII. Rَفِب. Guetter. Observer.
Contempler.

رَفَاب pl. رَفَبَة Cou, nuque.
Individualité. Personnalité.

ر ك ب

مُرَافِب Qui guette. En Gu-
nisie, Contrôle civil.

مُرَافِبَة Contrôle.

رَفَد - رَفُود Action d'é-
tre couché, accroupi.

أَرْفَام ^{م.} رَفَم Marque,
trait, signe. Chiffre.

رَفِيم Sage.

رَافِم Qui trace, tracant.

مَرْفُوم Gracé, surnommé.

رَفِي F.I. Garantir q.q. contre
les sorcelleries par des amulettes.

VIII. S' élever. Être élevé.

رَفِي Exorcisme

أَرْفَاء ^{م.} رَفَاء Élévation, hauteur.

Promotion.

رَكِب F.A. Monter à cheval,
en voiture. S'embarquer. V.

Être organisé. Être accumulé.

رُكْبَة Genou

ر م ي

رُكُوب Action de monter
à cheval. Chevauchée.

رَاكِب Cavalier. Chevauchant.
Passager.

تَرْكِيْب Disposition, arrangement.

مَرَاكِب ^{م.} مَرْكَب Navire,
vaisseau.

رَكَض F.O. Stimuler sa
monture, la faire galoper.

رَكَن F.A. S'appuyer sur;
Prendre pour base.

رَمَاد - رَمَد Cendres.

رَمَضَان - رَمَض Ramadhan,
9e mois de l'année musulmane

رَمَاق - رَمَن Grenades,
grenadiers (plante).

رَمَى F.I. Jeter, lancer. VI. Se
lancer réciproquement, lancer
successivement, se pousser les
uns contre les autres.

روض

مَرْمِيّ jeli', vagabond.

رَوَاه Roi (mot français)

روح IV. Reposer, être en repos.

X. Se reposer, prendre du repos. Être débarrassé de q. q. ch. Être calme.

رُوح Ame.

رَاحَة Repos.

رِيَّاح ريح. Vent.

رَوَاح Odeur.

أَرِيحِيَّة Brises, souffles.

تَرَاوِيح Prières du ramadhan.

رود III Solliciter vivement.

IV. Vouloir, désirer.

إِرَادَة Volonté, désir. Décret

مُرِيد Qui désire.

مَرَاد Désiré. Chose désirée, désir.

أَرِيَّاض et رِيَّاض رياض. Par-
tairie, jardin. Exercice physique.

زبر

رُوعَة - روع Frayeur.

رَافٍ clair, limpide.

رَام F.O. Désirer.

مَرَام Désiré, chose désirée, désir.

رُومِيّ Roumi, chrétien, européen.

رَوَى F.I. Rapporter un fait.

Donner une variante d'un récit.

تَرَوَّ Examen attentif des variantes.

أَرْتَوَاء Action de s'abreuver, de boire.

رِيْب Rivage d'un fleuve.

رِيَّال رِيَّالَات Real, pièce d'argent. En Tunisie, piastre valant 0,65.

ز

زَبْد Crème, beurre.

مُزَبَّر - زبر Susnommé, susdit.

ز ب

زَبَل F.I. Fumer une terre.

Amender.

زَبَل Engrais, fumier.

مُزَبَّل Fumure, qui fume. Fumer.

زَجَر Contrainte.

زُحَل Saturne, planète.

زُرَابِي plur. زُرَيْيَة - زرب
Capis, natte.

زَرَغ F.A. Ensemencer. Semer.

زَرع Céréales, grains. Dans
l'Ouest de l'Algérie, orge.

زَرْفَ Courir. Aller et venir,
être importun.

زَعَم F.O. Prétendre q.q. ch.
Avancer un fait.

زَاعِم Qui prétend, prétendant.

زُقُب - زُقُب Cortège nuptial
Cérémonie du mariage qui con-
siste à conduire la fiancée chez
son fiancé.

ز ر ج

زُقُف - زُقُف Rue

زَكُو - زَكَاة ou زَكُوَة Dîme.
Zekat.

زَكِيّ Pur

أَزْكِي Très-pur.

زَل - زَل Eau pure.

زَلال Onde pure, limpide.

أَزْمَة plur. زِمَام - زَمْر
licol, rêne. Fraction de tribu.

أَزْمَة plur. زَمَان - زَمَن
Temps. Fortune. Sort.

زِنَى et زِنَا - زِنَى Adultère.

زُفْد Terreur, pitié. Mortification.

زَفُو - Gaieté, joie.

زَوْج II. Marier q.q. V. Se
marier, épouser q.q.

زَوْج plur. أَزْوَاج Conjoint, mari
ou femme. Mari. Pair, cou-
ple. Deux.

زَوْجَة Femme, épouse.

زول

زَوْجِيَّة Marriage, état de mariage.

تَزْوِيج Marriage, action de marier.

مُتَزَوِّج Married.

زَوْخ - زَاخ F.O. Se vanter, être arrogant.

زود III. Approvisionner. Donner une provision. Aider.

زور - زَار F.O. Visiter, rendre visite. Faire un pèlerinage.

زور Faux, injustice. Honte, violence. Faux en écriture.

زِيَارَة Visite. Pèlerinage au tombeau d'un saint.

مِزْوَار Mizouar, chef de la police.

زَوغ - زَاغ F.O. S'écarter du bon chemin. Dévier.

زول - زَال F.A. Cesser d'être. F.O. Cesser, disparaître. IV. Faire cesser, dissiper.

مُزَوِّل Qui fait cesser, qui dissipe.

سأل

زَاوِيَة - زوى Zaouïa, sorte de monastère, de couvent.

زَى - Façon, mode.

زَيْتُون Olivier.

زبح - IV. Faire cesser, dissiper.

زَاد - زِيد F.I. Augmenter.

Être supérieur en nombre. Ajouter. Continuer. Faire encore. Surpasser.

زِيَادَة Excédent, augmentation.

زَائِد Augmentation, excédent.

أَزِيد Davantage, plus.

مَزِيد Accroissement, augmentation. Surplus, excédent.

تَزْيِين - زين Embellissement.

س

سَائِر - سَأر Reste. Totalité.

سَأَل F.A. Interroger. Demander. S'informer de. Questionner.

سب

سج

- سُؤَال *pl.* أَسْئَلَة Question.
- مَسْأَلَة *pl.* مَسَائِل Question.
- سُيَاق Subject à traiter.
- سَبَّ F.O. Insulter, invectiver.
- سَبَب Cause, motif.
- سَبَب *pl.* أَسْبَاب Cause, motif. Affaire.
- مَتَسَبِّب Qui occasionne. Qui amène q.q. ch.
- سَبْت Samedi. Sabbat.
- سَبْح سُبْحَان Louange, gloire.
- سُبْحَانَهُ Qu'il soit glorifié! en parlant de Dieu.
- سَبَب سَبَب سَبَب Long, non frisé.
- سَبْع *pl.* سَبْعَة Sept.
- سَبْع Septième, nombre ordinal.
- سَبْعُونَ Soixante-dix.
- سَبَق F.I. Précéder, devancer.
- Être antérieur. Avoir eu lieu précédemment.

- سَبَق Priorité. Action de devancer, de précéder.
- سَابِق Qui précède, antérieur.
- سَابِقًا Autrefois, antérieurement.
- سَبَز Pluie, averse. Flots. Qui couvre, manteau.
- سَبِيل Voie, route, chemin.
- سَبَّالَة Fontaine, réservoir, jet d'eau.
- سَبَى F.I. Faire des captifs. Faire prisonnier. S'emparer de.
- سَتَر F.O. Protéger. Voiler.
- سِتْر Voile, protection. Action de couvrir.
- مُسْتَوْر Protégé.
- سِتّ *pl.* سِتَّة Six.
- سِتْمَائِيَة Six cents.
- سَجْد مَسْجِد - سَجْد Chapelle, oratoire, mosquée.
- سَجْع Prose cadencée, prose rythmée.

سدل

سَجَّاع Qui écrit en prose ryth-
mée. Ecrivain. Vulg. pour شجاع

سجل II. Enregistrer.

سِجِّل Registre.

مُسَجَّل Enregistré.

سَجْن F.A. Emprisonner, mettre en prison

سِجْن Prison, geôle.

سَكَب F.A. Craquer, tirer.

سَكَابُط سَكَابُط Virage.

سَخَر - سَخَّار Convoyeur.

Homme de corvée pour un convoi.

سَخِط F.A. Maudire, s'em-
porter contre q. q.

سَد II. Diriger.

سَدَاد Droiture. Rectitude de
jugement. Bonne direction.

سَدِيد Droit, juste.

تَحْسِدِيد Action de bien diriger.

سَدْر - سِدْرَة Jugubier sauvage.

سَدَل - مَسْدَل Qui laisse

سرح

tomber en flottant, qui répand.

سَرَّ F.O. Se réjouir. Égarer.

IV. Réjouir.

سِرَّ Secret, mystère. Cause
mystérieuse. سِرًّا Secrètement.

سُرُور Allégresse.

سَرِيرَة Pensée intime. Consci-
ence. Conscience.

سَرَار Dernière nuit du mois
lunaire. 'Obscurité'.

مَسَرَاتٍ مَسَرَّةٌ Chose réjou-
issante. Bonheur.

سَرْج Selle de cheval.

سِرَاج Flambeau. Lampe.

سرح II. Mettre en liberté.

سَرْح Pâturage.

سَرَح Mise en liberté.

تَسْرِيح Laissez-passer. Per-
mission. Congé, élargissement.
Autorisation.

س ع د

مَسْرَح En liberté, lâché.

سرد EO. Arranger avec art.
Disposer.

سرع IV. Hâter, se hâter.

سُرْعَة Promptitude, rapidité.

سَرِيع Prompt. سَرِيعًا Promptement, rapidement.

سِرْيَة - سَرِي Extinction, action de se propager.

سَرِيَان Action de se propager.

Propagation. Voyage de nuit.

سَطَر F.O. tracer, indiquer.
Régler.

سَطْوَة - سَطْوَة Attaque, violence, Énergie.

سَعْد III. Favoriser, aider, assister. Être favorable. IV. Rendre fortune, rendre heureux.

سَعْد pl. سَعْدُون Bonheur.

سَعَادَة Félicité. Bonheur.

س ف ط

gnéurie, excellence.

سَعِيد Heureux, fortuné.

أَسْعَدÉS. fortuné, très-heureux.

سَعَف F.A. Accomplir, achever.

سَعَى F.I. Courir, marcher.

Faire des efforts. Donner ses soins à q. q. ch.

سَعَى Course. Effort. Procéder.

سَفَر III. Voyager, partir en voyage.

سَافِر Voyageant, voyageur.

سَفَل Bas, déprimé. Vil.

أَسْفَل Le plus bas. Au bas de

سَفِين سَفِين Vaisseau, navire.

سَفَط F.O. Comber. III. Projeter, faire tomber. IV. Faire tomber, faire remise, exonérer.

سَفْوَ Chûte. Perte. Action de tomber.

سل

سَفَب Plafond, toiture.

سَفِم F.A. Être malade.

سَفَم Maladie.

سَفَى F.I. Abreuver, irriguer.

Donner à boire. X. Demander à boire. S'abreuver.

سَافِيَّة Fosse. Canal d'irrigation.

سُكَّر - سكر Sucre

سَكَن F.O. Habiter, demeurer.

سُكُون Repos. État de repos.

سَاكِن pl. سُكَّان Habitant, demeurant.

سُكْنَى Habitation, domicile.

سِكَاكِيْن pl. سِكَاكِيْن Couteau, épée.

مَسَاكِيْن pl. مَسَاكِيْن Demeure, habitation.

سَل Issu, tiré de.

Fils de. Rejeton.

سَلَب F.A. Piller, ravir, voler.

سلک

سَالِح VII. Être achevé, terminé.

سَوَّلُوْخ Écorché.

سَلَسَال - سَلَسَال Ondulation.

Zigzag.

سَلَّط II. Donner le pouvoir.

Imposer. Devenir fort. IV.

Être violent.

سُلْطَنَة Souverain. Royauté.

سُلْطَان pl. سُلْطَانِيْن Sultan,

Souverain. Roi. Puissance

سُلْطَانِيْ Royal, princier. Sul-

tani, pièce d'or.

سَلَف IV. Faire précéder.

سَالِف Antérieur, précédent.

سَالِفِيْن Antérieurement.

سَلَك F.A. Suivre un chemin.

II. Délivrer, débarrasser. Crier d'affaire.

سِلْكَ Groupe d'hommes, réunion de personnes. Secteur

س ل م

du texte complet d'un ouvrage,
général⁺ du Coran.

سَلَاكُ *sl.* سُلُوْكَ Fil d'un
collier. Rang.

سَلَاكُ Délivrance.

سَالِي Qui suit un chemin.

سَلَام II. Saluer, donner-le
salut. Accorder le salut. Démission-
ner.

سَلَام Vente à livrer.

سَلَام Salut

سَلَامَة Santé, action d'être
sain et sauf.

سَلَام Pur, exempt de.

سَلَامَة Salut. Livraison. Pro-
duction de pièces Démission.

إِسْلَام Islamisme, Islam.

إِسْلَامِيّ Islamique, musulman.

مُسَلِّم Qui salue.

مُسْلِم Musulman.

س و ك

سَمَحَة Indulgen-
ce, bienveillance.

مُسَامَحَة Indulgence, pardon.

سَمَر II Clouer, sceller.

مُسَامَرَة Causerie nocturne.
Vallée.

سَمِعَ F.A. Entendre. Enten-
dre dire. IV. Faire entendre.

سَمْع Audition. Intelligence.

سَمَاع Audition. Action d'en-
tendre.

سَمِيع Qui entend tout.

سَاعِ Qui écoute. Qui accueille.

وَسْوَع *sl.* وَسْوَعَة Ouïe. Oeil
le. Entendement.

وَسْوَعَة Écoute.

إِسْتِماع Action d'entendre,
d'écouter.

مُسْتَمِع Qui écoute, qui entend.

سَوَا - سَوَا Arcturus,

سند

nom d'une étoile.

سَوْنِ Graisse, beurre fondu.

سَو - سَوَا F.O. Être élevé, s'élever. II Nommer, dénommer, appeler.

سَوَوَ Élévation.

سَوَاءَ Ciel.

سَإِمِ Haut, élevé.

أَسْمَى Très-élevé.

تَسْوِيَةٌ Nomination, désignation.

دَسِ Dent. Âge.

الشَّيْءُ Règle à grande

أَقَى Âgé, avancé en âge.

سَنَةِ Année.

سَنَجَافِ Drapeau, pavillon, étendard.

سَنَدِ Appui, soutien. Autorité sur laquelle on s'appuie.

إِسْنَادُ Science des sources sur lesquelles on s'appuie. Critique.

سود

أَسْتِنَادُ Action de s'appuyer.

Appui.

مُسْتَنَدُ Appuyé. Qui s'appuie sur une autorité (fait) Incontestable.

سُنْدُسُ Latin, brocart.

سَنَام - سِنَمِ Bosse du chameau. Sommet.

سِنَا - سِنُو Clarté.

سِنَاءَ Élévation, gloire.

سِنِيٌّ Glorieux.

أَسْنَى Très-glorieux.

سَوَّرَ Veille. Insomnie.

سَوَّلَ Plaine.

سَهْمِ Flèche, trait.

سُوء Mal, méchanceté.

سَيِّئَةٌ Mauvaise action, méchanceté.

سَاعَاتٍ, سَاعَةٌ - سَوَّحِ Place, endroit, emplacement.

سَوْدُ IX Devenir noir, noircir.

سوف

سَوَاد Moricau.

سَيَادَة Seigneurie. Action d'être chef, maître.

سَيِّد سَادَات pl. Seigneur, Sieur.

سُودَة Dignité de chef. Seigneur.

سُوسَة - سوسس Gousse, port de Tunisie.

سِيَّاسَة Administration, Politique. 'Habitété'.

سُوسَان Is.

سَاعَة - سوع Heure, instant. Avec l'art. Le Jugement dernier.

سوغ II Prendre licite. Autoriser.

سَوَاق F.O. Conduire.

Pousser un animal devant soi.

II. Conduire, pousser à. V. As-sister à un marché. Faire

des affaires. Aller au marché.

أَسْوَاق pl. Marché. Bazar.

سايج

سَاف Jambe.

سِوَاف Action de tenir un marché, une foire.

سَائِف Conducteur.

تَسْوِيف Contrainte. Action de pousser devant soi.

سَام - سوم F.O. Planer au dessus de q. q. chose.

سَيِّم pl. سَيِّمَة Marque.

سَوِي III Valoir. VI. Être égal.

سِوَى Excepté.

سَوَاء Egalité. Également. Qui que ce soit.

سَيِّمًا Particulièrement, surtout, avec une négation.

سِي Si, abréviation de سَيِّدِي

S'emploie devant le nom des lettres

سَبَّاب F.I. S'en aller.

سَيَّاج Haie, clôture, mur.

تشیه

F.I. Marcher, voyager, aller.
سیر Marche
سیرة Conduite. Manière d'agir.
سیر Qui marche. Couraer.
سیر Planète.
سیر Voyage
سیر Sabre, glaive.
سیر Action de couler.

ش

شاة Mouton. Brebis.
شوه Rac.
شوم Pensées sinistres.
شؤن Affaire, chose.
شؤن Rang. Sujet.
شؤن Jeune homme.
شؤن شبکة - شبکة
شؤن Filot
شؤن II. Comparer, Établir

شتر

une comparaison.
تشیه Comparaison.
شتر II Disperser, disséminer.
شتر شتاء - شتاء Fleurer, plumer.
شتر شجرة nom d'unité شجرة plier.
شتر أشجار Arbre, arbuste.
شتر شجاعة - شجاعة Bravoure, courage.
شتر شجاع Brave
شتر أشجع Très brave, très courageux.
شتر شحم Graisse, suif.
شتر شخص Individu, personne.
شتر VIII. Devenir violent, intense.
شتر شديد Fort, violent, intense.
شتر أشد Très violent, très intense.
شتر شدة - شدة Epile d'or.
شتر شتر Mal, dommage, méchanceté. Famine.

شرب

- شَرِبَ F.A. Boire.
 شَرَبَ Action de boire. Boisson.
 شَرْبَةٌ Gorgée de boisson.
 شرح II. Ouvrir. Développer.
 شرح م. شُرُوح Commentaire.
 شرح Exégèse.
 شرح م. شَرَّاح Commentateur.
 شرط م. شُرُوط Clause, condition.
 Stipulation.
 شرطى Conditionnel. Conditionnel.
 شرع F.A. Commencer. Se mettre à.
 Légiférer.
 شرعاً Loi, justice. École.
 Également.
 شريعة Justice, loi. École.
 شرعى Juridique, légal, judiciaire.
 شرف IV Être sur le point de.
 Être imminent.

شعب

- شَرِيف Noble, illustre.
 أَشْرَفَ Très-noble.
 مُشَرَّفَ Honoré.
 شرف IV Briller. Briller à l'orient.
 شَرْف Orient. Est.
 شَارِف Qui brille.
 إِشْرَاف Éclat, vif.
 مَشْرِف Qui brille.
 مُشَارِك Associe.
 شَرَى VIII Acheter.
 شِرَاء Achat.
 مُشْتَرٍ Acheteur.
 شاطئ شاطئ Bord, rivage.
 شَطْر Moitié.
 مَشْطُور Fendu en deux.
 مَشْطُور شَطْن Affaire, très-occupé.
 شَعْبَة - شعب Ravin.
 شَعْبَان Chaaban, 8e mois de l'année musulmane.

شبع

شَعَرَ F.O. Paroir. Faire des vers.

شِعْرٌ pl. أَشْعَارُ Vers, poésie.

شَعْرَةٌ Poil.

شَعِيرٌ Orge.

شَاعِرٌ Poète.

شَعَلَ مَشَعَلَ Allumeur de lampes.

آشْتَعَالَ Action de brûler.

شَغَلَ F.A. Occuper. VIII. Être occupé exclusivement à q.q. ch. Être distrait de.

مَشْغُولٌ Occupé, préoccupé.

آشْتِغَالَ Occupation. Action de s'occuper.

شَبَعَ V. Interceder en faveur de q.q.

شُبُعَةٌ Indivision. Retrait d'indivision.

شَبِيعٌ Intercesseur.

شَبَعًا Par paires.

شكر

شَبَقَةٌ Compassion.

شَبَى F.I. Guérir, calmer.

شَاوٍ Qui guérit, qui console. Suffisant.

شَقَّ VII Se fendre, s'ouvrir.

أَشَقَاءُ pl. شَفِيفٌ Frère germain.

مَشَقَّةٌ Peine, ennui. Souffrance. Fatigue.

آشْتِافٌ Dérivation, étymologie.

أَشْفَرُ - شَفَرُ Alezan.

شَفَاؤَةٌ - شَفْوَةٌ Misère, malheur.

أَشْكَأَ pl. شَكٌّ Doubte, soupçon.

شَكَرَ F.O. Remercier. Se montrer reconnaissant.

شُكْرٌ Reconnaissance, gratitude, remerciement. Action de grâces.

شَاكِرٌ Reconnaissant, qui

شمس

remercie.

مَشْكُور Loué, vanté.

أَشْكَال pl. أشكال Forme, gabarit.

إِشْكَال Doubte.

شَكَو VIII. Se plaindre.

شَكْوَة Plainte. Outre à mettre le lait.

شَكْوَى Plainte.

شَكَايَة Plainte.

شَاي fem. شَايَة Plaignant, qui se plaint.

شَمَّ - أَشَمَّ Très-élevé

شَمَت - شَمَاتَة Injures.

شَمَخ VI. Être de plus en plus escarpé. Être très-abrupt.

شَاِمَخ Escarpé. Très-haut.

شَوَامِخ pl. شَوَامِج Élevée, escarpée.

شَمْس Soleil.

شهد

شَمْع Cire, bougie, chandelle.

شَمِل VIII. Comprendre, embrasser.

شَمْل Rassemblement. Fa-mille. Société.

شُمُول Généralité.

شَمَالاً à gauche شَمَال Gauche

أَشْمَل Qui embrasse tout, le plus général.

شَمَائِل pl. شَمِيلَة Qualité, vertu.

شَنَعَ II. Diffamer. Mal interpréter une action, se montrer malveillant.

شَنِيع Dur, laid.

شَهَب pl. شَهَاب - شَهَب Flamme. Étoile.

شَهَبَات fem. أَشْهَب Rie, qui offre un mélange de deux couleurs différentes.

شَهِد F.A. Être témoin de

شور

q. q. ch. Témoigner, faire une dé-
position. Assister à q. q. ch. III.
Véir par soi-même. Être témoin
de. IV. Requérir témoignage.
شهادة Témoignage.
شاهد pl. شهود Témoins.
شعيد Témoins instrumentaires.
إشهاد Réquisition de témoignage.
مشاهد pl. مشاهد Très im-
portant, affaire grave.
مشاهدة Vue, constatation de visu.
شهر FA. Divulguer. Connaître.
به شهر Il est ainsi con-
nu. VIII. Se répandre. Être
répandu, divulgué.
شهر pl. شهر mois, lunaison.
شهير Célèbre, renommé.
أشهر Très-célèbre.
مشهور Connus, répandus, cé-
lèbres, renommés. Opinion générale.

شور

مُشاهر Mensuel.
شهوة Sagacité,
pénétration d'esprit.
شهو IV. Être désirable. VIII
Désirer ardemment. Aimer. Avoir
de l'appétit pour q. q. ch.
شهوة pl. شهوات Passion,
appétit sensuel.
شوائب pl. شائبة - شوب
Défaut, vice, tache.
شور III. Demander un con-
seil, consulter. IV. Indiquer,
faire allusion à q. q. ch. Inviter
q. q. à faire q. q. ch.
إشارة Signe, indication.
مُشير Qui indique, qui fait
allusion. Conseiller.
مُشار إليه Indiqué.
مُشار Sus indiqué.
مُستشار Conseiller.

شئى

شوش II. Broubler, causer
des troubles.

شَوَّاش pl. شَاوَش Chaouch.
Houissier, garçon de bureau.

تَشْوِيش Brouiller, action de troubler.

تَشَوُّو - شَوو Attention.

مُتَشَوُّو qui fait attention.

شوف II. Éveiller les desirs

de q. q. Faire désirer. VIII. Désirer
ardemment. Arriver du désir,
du penchant pour q. q. ch.

شَوو Désir, passion. Désir
ardent.

تَشَوُّو Passion, vif désir.

أَشْتِيَاو Désir ardent

مُتَشَوُّو Qui désire ardemment.

شَوو Chaoual, - شَوو
10e mois de l'année musulmane.

شَاءَ F.A. Vouloir. - شئى

أَشْيَاءَ pl. شئى Chose. Un peu de.

صباح

أَشْيَبَ - شيب Vieillard,

Homme à cheveux blancs.

et شَيْخ, أَشْيَاخ pl. شَيْخ

مَشَايُخ Chef. Vieillard. Maître.

Professeur. Cheikh.

مَشِيخَة Territoire administré

par un cheikh. Enseignement.

Fonctions de professeur. Professorat.

شِيح IV. Divulguer, rendre

public.

شِيَعَات pl. شِيَعَة Décoration,

croix, médaille.

شَان - شَيْن F.I. Être laid.

IV. Entlaidir. Rendre horrible.

ص

صباح IV. Être au matin.

Être un beau matin. Se trouver

au matin. Être au lendemain.

صَبَاح Matin, matinée.

ص ب

صَبِيحَة Malinée.

صَبَائِحَة ou صَبَائِحَة plur.

صَبَائِح Spahi.

أَصْبَاح Spahis.

مَصَابِيح Lampes,
flambeaux.

صَبْر F.O. Patienter. Se ré-
signer, attendre. Être patient.

صَبْر Patience, résignation.

صَبغ IV Teindre.

صَبِيَّان plur. صَبِيّ - صَبُو
Enfant, garçon. Enfant non pubère.

صِحَّة Santé. Validité.

صَحِيح Valide. Sincère. Véridique.

تَصْحِيح Contrôle, vérification.

Confirmation. Validation.

مُصَحَّح Corrigé, rectifié.

صَحْب Compagnon.

أَصْحَاب plur. صَاحِب
ami. Possesseur, maître de.

ص د ف

Autour.

صَاحِب Compagnon.

مُصْحُوب Accompagné.

صَحِيفَة - صَحْب Feuille de
papier écrite.

صَدَد - صَدَد Proximité, voi-

sinage. Action d'envisager, d'en-
tre sur le point d'entreprendre.

لِي بِصَدَدِي. Je
vais m'occuper de cela.

صَدَرَ F.O. Emaner. Venir
de. IV. Faire devenir :

صُدُور Emanation. Existences.

Action de se produire, événement.

صُدُور plur. صَدْر Poitrine, cœur.

صِدَارَة Autorité.

III صدق Rencontre, surven-
ir. Coïncider avec q.q. ch.

II صدق Vérifier. Rendre
sincère. Ajouter foi. Croire.

ص ر ف

- V. Faire l'aumône .
 صَدَقَ Sincérité. Chose vraie .
 صَدَاق Dot, douaire .
 صَدِيق pl. أَصْدِقَاءُ Ami intime, sincère .
 صادق Sincère, qui dit la vérité .
 تَصْدِيق Confirmation d'un dire .
 Déclaration qu'une chose est vraie .
 مَصَدَّق Cui, à qui on ajoute foi .
 V. صَدَى Aborder, entreprendre q. q. ch .
 II. صَرَح Déclarer nettement .
 صَرِيح Net, clair .
 صَرَد F.A. Coucher le lut. Blesser .
 صَرَصَر Crier, hurler .
 صَرَط - صَرَطَ Voie .
 صَرَع - مَصْرُوع Evanoui, sans connaissance .
 II. صَرَف Détourner, dépenser .
 Accorder q. q. ch. Dispenser q. q. ch.

ص غ ر

- à q. q. V. غَرَر, administrer .
 VII. Se détourner. Prendre congé de q. q. S'éloigner .
 صَرَف Flexion grammaticale. Change .
 مَصَارِيف pl. مَصْرُوف Dépense, frais . Dépens .
 تَصَارِيف pl. تَصْرِيف Vicissitude, marche .
 تَصَرَّف Gestion, administration .
 مُمْتَصِر Qui administre, administrateur .
 صَوَاعِب pl. صَاعِبَة - صَعْب Chose difficile. Difficulté .
 IV. صَعَد Elever, faire monter .
 صُعُود Élévation, montée .
 صَعِيد Pays élevé. Plateau. Endroit surélevé .
 أَصْعَد Très-élevé .
 صَغَر Jeunesse, minorité .

صالح

minorité d'âge.

صَغِير *jeune, petit. Impubère, enfant jeune.*

صَغِي IV. Prêter l'oreille à q. q. ch.

صِبَّة *Qualité, mérite, plan.*

صِبَات *Rac. وصف*

صَلَح V. Examiner.

صُقْلَح *lame, plaque.*

صَبْر - أَصْفَر *jaune, blond Roux.*

مُصَبَّر *jaunâtre.*

صَبْن - صَبْنَة *Cheval qui se repose sur trois jambes.*

صَبَو - II. Épurer, clarifier. Purger.

صَبَاء *Purité.*

صَبِي *Pur.*

صَاب *Pur.*

صَالِح F.A. Être convenable.

Convenir. Être amélioré. IV. Améliorer. Réconforter. Arranger à l'amiable. Concilier.

صند

صُلَح *Paix, armistice. Arrangement. Conciliation.*

صَلَح *Bon état. Vertu, bonne*

conduite. Pureté, bien être. Bonne intension.

صَالِح *Vertueux, profitable, Salaf, n.p.*

صَالِحَات *pl. Vertueuse, pieuse. Bonne œuvre.*

صُلُوحِيَّة *État de prospérité.*

صَالِح *pl. Mutilation, utilité, profit. Besoin, amélioration.*

إِصْلَاح *Amélioration. Mise en bon état. Réparation.*

آصْطِلَاح *Technologie. Technique.*

صَلَو - II. Prier, faire la prière. Bénir. Répandre des bénédictions.

صَوِيْم - صَم *Fond, fin fond de q. q. ch.*

صَت II. *Vulg. Ecouter.*

صَنَادِيْد *pl. Seigneur,*

ص

- prince, chef.
 صندوق Caisse, coffre, malte.
 صنع F.A. Fabriquer.
 صناعة Art, Industrie.
 صنيع Aune.
 صنيع pl. أصناف Espèce, catégorie.
 صهر Gendre. Beau-frère.
 صهوة Bosse.
 صوب IV. Atteindre, frapper. Toucher. Dire juste, trouver juste.
 صابة Bonne récolte. Abondance.
 صواب Vérité, chose juste. Équité. Bonne voie. Bonne direction.
 إصابة Action de frapper juste.
 مصائب pl. مصيبة Malheur, calamité.
 صيت Renommée.
 صور pl. صورة - صور

ص

- guise, forme.
 تصوّر Description, image.
 أصوع صاع - صوع Paa, mesure de capacité pour les grains.
 تصوّف - صوف Mysticisme. Métaphysique.
 صام F.O. Jeûner.
 صوم Jeûne.
 صائم Qui jeûne, jeûneur.
 صان F.O. Garder, préserver.
 صون Garde, soin.
 صيانة Garde, préservation.
 صاب F.I. Vulg. Trouver. Être dans la bonne voie.
 اصطاد VIII Chasser.
 صيد Pêcher.
 صيادة Chasse. Pêche.
 صار F.I. Devenir.
 صير Se mettre à.

ضرب

صَيْف Été, saison d'été.

ض

مَضْبُوط. ضَبْط Fixé. Voyel-

lé (testé)

ضَحَى F.A. Rire.

ضَحْكَ Rire, éclat de rire.

أَضْحَى. أَضْحَاة - ضَحَى

Sacrifice.

ضِدّ Opposé, contradictoire.

مُضَادّ Opposé, contradictoire.

ضَرَّ F.O. Nuire, causer du tort. IV. Faire du mal, causer du dommage.

ضَرَّ Mal, dommage.

ضَرَّر Dégât, dommage, mal.

ضُرُورَة Nécessité absolue. Urgence.

تَضَرَّر Dommage.

آضْطَرَّار Contrainte.

ضَرَب F.I. Frapper. Exécuter.

ضمر

Proposer une parabole.

ضَرْب Coup, action de frapper.

ضَرْبَان Coup de taille

مُضْطَرَب affligé, agité, tourmenté.

ضَرَعَ V. S'humilier, se montrer humble.

أَضْعَفَ. أَضْعَفَ. Double.

ضَعِيف. ضَعِيف. Faible, chétif.

مُتَضَاعِفَة Redoublé.

ضَائِفَة. ضَائِف. - ضَبُو Abondant.

ضَلَّ. ضَلَالَة et ضَلَال. Erreur. Egarement.

ضَمَّ F.O. Réunir, rassembler. Comprendre.

ضَمَّ Réunion. Voyelle ou (dhamma.)

ضَمَل IV Se dissiper, s'en aller.

ضَمِير - ضَمَر For intérieur.

ضيف

- Fond du cœur. Pensée intime.
 ضَمِنَ F.A. Se porter caution, ga-
 rantir. V. Contenir, renfermer.
 ضَمَان Caution, garantie.
 ضَامِن Garant, qui se porte
 caution.
 مَضْمُون Contenu. Garantissable.
 Corps non certain.
 مَضْمُون Contenu.
 ضَوْء Lumière, clarté.
 ضَاع F.I. Perdre,
 Perdre, se perdre.
 ضِيعَة Perte, ruine.
 ضِيف IV. Annexer.
 إِضَافَة Annexion.
 ضِيف II. Reserrer. Retreindre.
 Prendre étroit.
 ضَيْف Étroitesse, angine, bristesse.
 تَضْيِيف Gêne, angoisse.
 مُضْيِيف Ennuyé, contrarié, gêne.

طرز

ط

- طِبَّاءُ pl. طَبِيب Me-
 decin, docteur.
 طَبَائِعُ pl. طَبِيعَة Nature.
 Naturel, caractère, nature.
 طَابَع Cachet, sceau
 مُتَطَبِّع Accoutumé, habitué.
 طَبِق III. Concorder.
 طَبَاقِ pl. طَبَفَة
 rang. Etage.
 مُطَابِق Concordant avec. Conforme.
 طَرِبَ F.I. Être ému. VIII.
 أَضْطَرَب S'émouvoir, être gai.
 أَفْطَرَب Très-gai.
 مُنْطَرِب Joyeux.
 طَرَفَة Fenêtré de la
 selle.
 طَرَاد Combat, lutte.
 طَرَز Broderie.

ط ب ق

مُطَارِفِي et أَطْرَافِي pl. طَرَفٍ

Côté. Confin, voisinage. Contree.

Bord, bout, extrémité.

طَرَفٌ F.O. Paillier. Frapper, heurter.

طَرِيف pl. طَرِيف Voie, chemin, route.

طُرُوء Survenance. Evénement. Action de survenir.

طَعْم IV. Donner à manger. Nourrir.

طَعَام Comestibles. Denrées comestibles; en droit musulman

leur vente est soumise à des lois spéciales.

طَعْن ou طَعَان Coup d'estoc.

Action de percer.

طَاعُون Peste.

طَبَق F.A. Commencer à. Obtenir. IV. Réaliser les vœux de q.q.

ط ل ف

طِفْل Enfant, jeune homme.

طَلَب F.O. Demander. Rechercher. III. Réclamer.

طَلَب Recherche, demande.

طَلَبَةٌ Demande.

طَلَبَاءُ pl. طَالِب Candidat. Etudiant. Chaleb.

مَطْلُوب Demandé, recherché.

طَلَعَ F.A. Monter. Se lever.

III. Examiner, étudier, lire. IV.

Faire connaître. Prendre connaissance de q.q. ch. VIII. Examiner,

voir. Connaître).

طُلُوع Lever d'un astre.

طَلْعَةٌ Visage.

مُطَالَعَات pl. مُطَالَعَة Étude,

lecture, examen, observation

مُطَلِّع Qui voit, qui connaît,

qui examine.

طَلَف II. Répudier, divorcer.

طوس

- تأشع. Mettre IV. Mettre
en liberté, relâcher
طَفَّة Répudiation.
طَلَف Répudiation, divorce
تَطْلِيْق Action de répudier,
de divorcer.
إِطْلَاق Mise en liberté. É-
tat absolu. Universalité.
مُطْلَق Absolu
مُطْلَى - طَلَى Enduit.
طَمَار - طَمَر Gardien de
silos.
طَمَأ IV. Apaiser, calmer.
طَنَب - أَطْنَب Prolise, qui
fait une chose longuement.
طَهَارَة Pureté.
طَاهِر Pur.
طَوْبِيَّة Artillerie.
طَوْر Montagne.
طَوَس - طَاس Ecuelle.

طول

- طَوْع IV. Obéir. Se soumettre à.
طَوْع Action volontaire.
طَاعَة Obéissance, soumission.
طَائِع Soumis, obéissant. Qui
agit volontairement sans y
être contraint.
طَوَف - طَاف F.O. Parcou-
rir. Faire une tournée.
طَائِف Qui tourne autour.
طَائِفَة Groupe.
طَوَف II. Mettre un collier.
Orner.
طَوَافَة Puissance, pouvoir.
إِطَافَة Puissance.
طَوَّل - طَالَ F.O. Être long.
Durer, prolonger. IV. Faire
durer, prolonger. V. Faire
don. Donner.
طَوَّل Longueur, durée
طَوَال Longueur, durée.

طِين

طَائِل Chose que l'on recherche. But.

تَطْوِيل Prolongation, développement.

طَيَّ - طَوِي Pli.

طَيَّب II. Améliorer. Rendre bon. Parfumer.

طِيب Parfum

طَيِّب Bonté.

طَيِّب Bon, bien.

أَطْيَّت Meilleure.

طَلَح - طَيَح F.I. Comber. Assaillir.

طَار - طِير F.I. Voler, s'envoler.

طَيْر طَيْر طَيْر Oiseau, volatile.

طَلَّ طَلَّ طَلَّ Vol, action de s'envoler.

طِين Argile, boue.

ظَن

ظ

ظَرْف Grace, élégance. Vase.

ظَرِيف Gracieux, élégant. Aimable.

ظَفِرَ F.A. Vaincre. Réussir à. Surprendre.

ظِلّ Ombre, ombrage.

ظِلَّلَ Ombragé.

ظَلَم Injustice, tyrannie, oppression.

ظُلْمَة Injustice, oppression.

ظُلُمَات ظُلُمَات ظُلُمَات Cénèbres, obscurité.

ظَلَام Cénèbres.

ظَالِم Oppresseur, tyran. Pervers.

مُظْلَم Opprimé. Victime d'une injustice.

ظَنَ F.O. Penser, supposer, croire, soupçonner.

ظَنَ ظَنَ ظَنَ Soupçon, supposition, hypothèse. Méfiance.

عبد

مُظَنِّة Soupçon, doute. Supposition. Espérance.

مُظَنُّونَ Supposé. Chose à laquelle on a songé.

ظَهَرَ F.O. Apparaître. Sembler, paraître.

ظَهَرَ Dos. Nord.

ظَهْرَة Nord. Avec l'art de Dabra.

إِظْهَارَ Manifestation. Action de faire paraître.

مُسْتَظْهَر Qui met au jour, qui produit une pièce.

مُسْتَظْهَر Produit au jour, montré.

ع

عَبْد pl. عِبَاد Adorateur, serviteur. Esclave. Nègre. Au pluriel, Hommes.

عَبِيد Humble adorateur,

عثمن

humble esclave.

عِبَادَة Adoration. Piété.

عِبُودِيَّة Adoration.

عَابِد Dévot, pieux.

عِبْرَة - عِبْرَة Signe. Terme, expression, phrase.

عَبِير Aromates. Parfum composé.

مُعَبَّر Désigné

آعْتِبَار Estime, considération.

مُعْتَبِر Important.

عَنْب III. Adresser des reproches. Blâmer.

عِتَاب Blâme, reproche.

عَنْه - عَتْوَة Egaré, fou.

عُتُور - عَثْر Action de trébucher sur q.q.ch., de mettre la main sur q.q.ch.

عَاثِر Qui a trébuché, trébuchant.

عُثْمَانِي Ottoman.

ع د

عَجَب Surprise. Merveille. Cho-

se étonnante.

عَجِيْبَة pl. عَجَائِب Merveille.

عَجَز F.I. Etre impuissant à

q. q. ch. Ne pas pouvoir. Etre
incapable de.

عَجْز Impuissance. Incapacité.

عَاجِز Incapable. Impuissant.

عَجُوزَة Vieille femme.

عَجَلَ F.A. Se hâter. Hâ-
ter, faire promptement.عَجَل Precipitation, hâte,
empressement.عَاجِلًا Qui se hâte. E-
romptement.عَجِيل Action de prier d'a-
vance.عَجَم - عَجَم avec points
diacritiques, lettres de l'alphabet.

عَد F.O. Compter, calculer.

ع د م

عَدَد Enumérer. Croire. VIII. Observer.

ل'attente légale. Entrer en at-
tente légale.

عَد Nombre.

عَدَة Délai d'attente légale.
Nombre. Certain nombreعَدَة pl. عُدَد Matériel,
fourniture. Engin.

عَدَد Numéro, Nombre. Somme.

عَدِيد Nombreux.

مُعَدّ Destiné à, consacré à,
fait en vue de.

مُتَعَدِد Nombreux.

عَدَل F.I. Etre équitable.

عَدْل Equité. Adel, témoin
instrumentaire.

عَدَالَة Equité. Notariat.

Charge d'adel.

عَدَم Pénurie, manque. Absence
de. Anéantissement. Impuissance.

عذر

non-valeur. Injure.

عَدْن - مَعْدِن mine, Carrière.

عَدُو V. Emprêter sur q. q. ch.

transgresser. Molester q. q.

عَدُو أَعْدَاءُ Ennemi

عَدَاوَة Inimitié.

عَدَى Excepté.

مُتَعَدٍّ Qui transgresse

مُتَعَدٍّ Criminel, qui transgresse.

عَذَاب - عَذَاب Châtiment.

Corture.

عَذْوِيَة Douceur, saveur agréable.

أَعْدَبَ Très-savoureux.

مُعَذَّبَ Torturé, supplicié.

عَذَرَ F.I. Excuser q. q. de

ne pas faire q. q. ch. IV Faire

l'interpellation finale. Demander

si l'on a un dernier argument à

présenter au moment où le ju-

gement va être prononcé. X⁶ De.

عرض

mander comme justification, com-

me excuse, comme motif.

عُذْر pl. أَعْدَار justification,

Excuse, motif.

عَرَّ مَعْزَرَة Crime, péché.

عَرَب IV. Exprimer clairement.

Expliquer.

عَرَب Arabes

عَرَبِيّ Arabe. Arab. l'art Elarbi n. pr.

إِعْرَاب Déclinaison. Syntaxe.

عُرْبُون Archés.

عَرَج - مَعْرَاج Ascension

مَعْرَاج pl. مَعْرَج Degré, échelle.

عَرُوسَة - عَرَس Fiancée

عَرَشَ أَعْرَاشُ Cribu.

عَرَض F.I. Se présenter, survenir

Présenter. Exposer. III. Contester.

Opposer. IV Se détourner de q. q. ch.

عَرَض Sargeur.

عَارِض Accidental, qui survient.

عرب

مَعَارِضُ *Accident.*

Événement.

مَعْرُض *Exposition.*

مَعْرُوض *Exposé, présenté.*

مُعَارِض *Opposant. Contestant.*

عَرَّع *Céder.*

عَرَفَ *F.I. Savoir. Connaître.*

II. Faire connaître, faire savoir.

VIII Déclarer, reconnaître, faire une déclaration.

عُرْف *Coutume, droit coutumier.*

مُتْرَفِي *Coutumier, conforme au droit coutumier.*

عَرِفَان *Science, connaissance. Mysticisme.*

عَارِف *Sachant, connaissant.*

عَوَارِف *pl. عَارِفة Le bien, ce qui est honnête.*

مَعْرِفَة *pl. مَعَارِف Connaissance. Science. Constatation d'identité.*

عزل

مَعْرُوف *Connu. Avec l'article, le bien.*

تَعْرِيف *Constatation d'identité.*

Information. Définition.

أَعْتَرَا *Déclaration, reconnaissance. Aveu.*

مُعْتَرِف *Qui déclare, qui reconnaît.*

عُرُوف *pl. عَرَف Racine d'un arbre.*

مُعْتَرَك - عَرَك *Champ de lutte. Arène.*

VIII عَرَى *Survenir, advenir.*

IV عَزَّ *Rendre puissant.*

عَزَّ *Puissance, gloire.*

عِزَّة *Puissance.*

عَزِيز *Puissant. Chéri, cher.*

أَعَزُّ *Très-cher, très-affectionné.*

مُعْتَزَّز *Rendu puissant.*

عَزَب - عَزِيب *Ferme. Azib.*

عَزَلَ *Revocation, destitution.*

عشر

مَعْرُوفٌ Hérouque, destitué.

عَزَمَ F.I. Entreprendre q.q. ch.

Être décidé à.

عَزْمًا Entreprise. - عَزَمَ

Promptement, délibérément.

عَازِمٌ Qui a dessein de. Décide' à.

عَسَّ - عَسَّةٌ - عَسَّسَ Garde, pa-
trouille, ronde.

عَسِرَ V. Être difficile, impossible.

عُسْرٌ Insolvabilité.

عَسَاكِرُ pl. عَسَاكِرُ Soldat, armée.

عَسْكَرِيٌّ Militaire

عَسَلَ Mail

عَسَى Il se peut que. Il est
possible que. Peut être.

عُشْبٌ pl. عُشْبٌ Plantes

dont se nourrissent les ani-
maux. Plante sur pied.

عَشْرَ - عَشْرَةٌ - عَشْرٌ Dix.

عَاشِرٌ Dixième, nombre ordinal.

عضو

عَشِيرَةٌ Société. Entourage.

مُعَاشَرَةٌ Fréquentation, rapports
d'amitié. Société.

عِشْقٌ Amour, passion.

عِشَاءٌ - عِشْوٌ Soir, prière
du soir.

عَشِيَّةٌ Soir, soirée.

عَاصِبٌ - عَاصِبٌ Héritier acéb,
héritier universel.

عَصْرٌ Siècle, temps.

مُتَعَصِّرٌ Moineau, passereau.

عَضَمَ F.I. Préserver, garantir.

عَضْمَةٌ Puissance maritale.

عَصَا Bâton.

عَصَى F.I. Se montrer re-
belle à q.q. ch. Refuser. Se révolter.

عَوَاضِلٌ pl. عَوَاضِلَةٌ - عَضَلٌ
Chose grave, difficile.

مُتَعَاذِلَةٌ Insurmontable.

أَعْضَاءٌ pl. عَضْوٌ Membre

عظم

d'une assemblée, d'un corps
constitué.

عطر V Être parfumé, se
parfumer.

عُصْرِيَّة Epicurie. Drogues.

عَاطِر Parfumant.

مُعَطَّر Parfumé.

عَطِش F.A. Avoir soif.

عَطَف آتَعَطَف Action de
se recoucher. Bienveillance.

عُطْل مُعَاظَلَة Retard,
négligence. Inexactitude.

عَطُو IV. Donner.

أَعْطِيَّة pl. عَطِيَّة Cadeau.

عَقَا Don, action de donner.

عَظَم II. Honorer. Respecter.

VI Grandir de plus en plus, grossir.

عَظَمَة Grandeur, grosseur,
masse énorme.

عَظَام pl. عَظِيم Magnifique,

عقب

grand, considérable, puissant.

عَظَمٌ ^{كَم} عَظَمِي Très-grand,
très-considerable, très-puissant.

تَعَظِيم Vénération. Gloire.

Considération. Glorification.

إِعْظَام Honneur.

مُعَظَّم Honorable, illustre.

Honoré.

عَقَب - عَقِيب Chaste,
décent, vertueux. Continent.

عَجَر V. Se rouler dans la
poussière.

عَقَبَ Puanteur, pourriture,
mauvaise odeur.

عَقَا - عَجُو F.O. Effacer,
faire disparaître. Pardonner.

عَقُو Pardon, indulgence.

عَاقِبَة Paix, calme, bien-être.

عَفِي VI. Se succéder
sans interruption.

عَلَّ

عُقُوبَةٌ Seigne, châtement.

عَاقِبَةٌ Fin, conséquence.

عُقُودٌ pl. Collier.

آتِفَادٌ Constance, foi.

عَفَارٌ - عَفَرٌ Immautés.

عَفَلَ VII. Être entravé.

عُقُولٌ pl. Intelligence, esprit. Entrave.

عُقُلَاءٌ pl. Intelligent.

مَعْفُولٌ Entravé.

مَعْقِلٌ Lien, entrave.

عَكْسٌ Inverse. Réciprocité. Contre.

عَكَبٌ Lié, attaché.

عَلَّ II. Motiver. Donner pour cause.

عَلَّ et لَعَلَّ Il se peut que.

Peut-être que.

أَعْلَالٌ pl. Maladie, défectuosité.

عِلْمٌ

عَلِيلٌ Malade.

عَلَفٌ - عَلَافَةٌ Provende des animaux. Réquisition de fourrages.

عَلَفٌ II. Suspendre. Attacher.

V. S'accrocher, se suspendre, s'attacher, se rattacher à, se rapporter à.

مُعَلَّفٌ Suspendu.

عَلَّمَ F.A. Savoir. II. Enseigner,

faire savoir. IV. Informer, faire savoir, annoncer. V. Étudier, apprendre.

عِلْمٌ et عُلُومٌ Science, savoir.

عِلْمِيٌّ Scientifique.

عَلَامَاتٌ pl. Signe, marque, empreinte. Indices.

عَالَمٌ Monde, univers.

عَلِيمٌ Qui sait tout.

عَلَّامَةٌ Très-docte.

أَعْلَمُ Très-instruit. Qui sait le mieux.

ع

مَعْلُومٌ Connue, fixé. Chose connue. Certain.

تَعْلِيمٌ Enseignement. Instruction. Action d'enseigner.

أَعْلَامٌ Information, avis.

تَعَلَّمَ Étude. Action d'apprendre.

عَلَنَ - عَلَنَ Qui rend public, qui divulgue.

عَلَوَ - IV. Élever. VI. Être exalté.

عُلُوٌّ Hauteur, élévation.

عُلَا Élévation, gloire.

عَلَى Haut, élevé, Ali, n. pr.

عَالٍ fem. عَالِيَةٌ Élevé, haut.

عَلَى fem. عَلِيًّا Très-élevé. Plus haut.

أَعْلَاهُ Ci-dessus.

عَلَى Sur, pour, par, contre.

عَمَّ F. I. Être général. Envelopper. Comprendre.

عَمَّة Oncle paternel.

عَامَّة Général. Foule, peuple.

ع

عَامَّة Masse, foule, peuple.

عُمُوم Généralité.

عُمُومِيَّ Général. Civil.

عَمِيم Général.

عَمَامَة Curban. Amama, n. pr.

عَمَدَ F. I. Se diriger vers.

Être décidé à.

عَمْدًا Pré-méditation

à dessein, de propos délibéré.

عُمْدَةٌ Pilier, soutien.

عَمُود Pilier, colonne.

أَعْتَمَدَ Appui.

عَمَّر II. Remplir. Rendre florissant. Peupler, civiliser, coloniser.

عَمَر Existence, vie.

عِمَارَةٌ Garniture, ornement.

Action de remplir, de peupler.

عَمُور Cultivé, peuplé.

Au fem. avec l'article les pays habités, civilisés. Celui que l'on visite.

عنب

- عَمِلَ F.A. Agir, faire. Exécuter, pratiquer. III. Faire affaire avec q.q. Contracter un engagement. Pratiquer. X. Employer, faire usage.
- عَمَلٍ Pratique. Action. Œuvre, action d'agir. District, province.
- عَمَّالٍ pl. عُمَّالٍ Agent. Gouverneur de province.
- عَمَّالَةٌ pl. عَمَّالَاتُ Agent grammatical.
- عِمَالَةٌ Province, district, gouvernement.
- مُعَامَلَةٌ Transaction, affaire. Pratique des affaires.
- عَنَ De, loin de. Sur.
- عَنْبٍ Raisin.
- عِنْدَ Chez, auprès. Au moment de.
- عَنْسٌ Vieille fille.
- عَنِيفٌ Rude, rapide,

عنى

- violent.
- عَنَفَ III. Embrasser. Se jeter au cou de q.q.
- عُنْفٍ pl. أَعْنَافٍ Col, cou.
- عَنَى F.I. Signifier. IV. Désigner. Faire allusion à q.q. VIII. S'occuper de. Avoir de la sollicitude pour.
- عَنْئٍ Souci.
- عِنَايَةٌ Sollicitude. Protection. Souci que l'on prend.
- عَنْوَانٍ Titre d'un livre. Adresse.
- مَعْنَى pl. مَعَانٍ Sens, signification. Proverbe. Au pluriel avec l'article, Science de l'emploi exact des mots.
- آفَتِنَاءَ Sollicitude, souci.
- مُعْتَنٍ Qui s'occupe de
- مُعْتَوٍ Portant le titre de. Intitulé.

عول

عَمَد - مَعْمُود Convenu.

Fixé, établi. Connu.

عَوَد - عَاد F.O. Revenir, recommencer, réitérer. III Répéter q.q.ch. à q.q. Raconter.

عَوْد Retour. Bâton, morceau de bois.

عَادَة Coutume, usage, habitude.

إِعَادَة Action de faire revenir. Appel d'un jugement.

عَوِذ - عَاذ F.O. Se réfugier auprès de q.q. pour qu'il vous défende. Exorciser.

عِيَاذ Action de se réfugier auprès de Dieu. Exorcisme.

عَوَظ - عِوَظ Exchange. Remplaçant. Chose servant à l'échange.

عَوْل D'eine, difficulté.

عِيَال pl عَائِلَة Famille, grande famille. Au pluriel, Femme, enfants.

عيب

تَعْوِيل Protection.

مَعْوَل Persuasion, espoir. Chose en laquelle on a confiance.

أَعْوَام pl عام - عوم Année.

عَان - عَوْن F.O. Aider, secourir. XIII. Assister, aider. X. De - mander aide, assistance. Euxer secours de.

أَعْوَان pl. عَوْن Secours, aide, auxiliaire. Aoun, sorte d'huissier audiencier.

عَوِين Vices, approvisionnement.

إِعَانَة Assistance, aide, secours.

مُعِين Qui aide, Adjoint.

أَسْتِعَانَة Aide, secours.

مُسْتَعَان Dont on invoque le secours, l'assistance.

عَسَى F.A. Être fatigué.

عُيُوب pl عَيْب Défaut,

عين

rice. Mal.

عيد Fête anniversaire.

عير - مُسْتَعَار Emprunté
Nouveau.

عیش FI. Vire, subsis-
ter.

عیش Nourriture. Vie, existence.

مَعِيشَة Vires, moyens d'exis-
tence. Nourriture.

عَيْلَة Famille. Rac. عول

عين II. Désigner, nommer,
indiquer. III. Voir soi-même,
de ses yeux.

أَعْيُنٌ et عُيُونٌ pl. عَيْن

Source, fontaine. Espion. - pl.

عَيْنٌ مَعْلُومَةٌ Notable En pré-
sence de.

عَيْنٌ Vue.

تَعْيِين Désignation, fixation.

مُعَايَنَة De visu.

غرب

مُعَيَّن Désigné, nommé, in-

diqué. Corps certain.

مُتَعَيَّن Désigné. Indiqué.

غ

غَبَطَ Prospérité, bien-être.

Desir, zèle.

مَغْبُون - غِبْن Dupé, frustré.

غَدَر FI. Trahir, tromper.
III. Trahir.

غَدَى غَدًا - غَدُو Aller,
se mettre en marche.

غَدٍ Matinée - غَدًا Demain.

غَدٍ Le lendemain.

غَمَر FA. Poindre.

غَمَرَة Etoile.

غَرِبَر Illusions.

غَرْب Occident, ouest. Gharb,
province du Maroc.

غَارِب Pommel. Bosse.

غَصَّ

غَرْبِيّ Occidental.

غَرَائِبُ امر غَرِيبَة Chose merveilleuse.

مَغْرِب Occident. Maghreb.

غَرْسَة - غرس Plantation. Culture d'arbres ou d'arbustes.

غَرَض But, dessein Gré. Désir.

غَرْافِيّ - غَرْف Intégrité, généralité.

غَرِيم - غرم Créancier.

غَرَامَة Imposition, impôt. Taxe.

غَزَا - غَزْو F.O.

Faire une incursion, une razzia.

غَزْوَة Expedition, combat.

غَارِيزَة Razzia. Incursion. Expedition militaire.

غَسَلَ Lavage, ablution

غَشِيّ F.A. Couvrir. Au passif.

غَشِيَ عَلَى s'évanouir.

غَاش Foule, gens nombreux.

غُصَّة - غُصَّ Angloise.

غَلَّ

غَصَب IV. Faire violence à q. q.

Prendre de force. Spolier.

غَضَبَان - غضب colère.

غَضَب Colère.

غَطْرِيف - غَطْرِف Noble, seigneur. Chef.

مَغْطُوس - غطس Plongé.

غَطِيّ - غَطَا Cou-
vercle, couverture.

غَفِر X. Demander pardon.

غُفْرَان Pardon, indulgence.

غَفُور Indulgent, clément.

غَبَلَ F.O. Être négligent,
inattentif. Négliger.

غَبْلَة Inattention, négligence.

Imprévoyance.

مُتَغَاوِل Négligent. Qui mon-
tre de la négligence.

غِلَّ Ressentiment, haine.

غنى

- غَيْر *Soif ardente.*
 غَلَبَ F.I. Vaincre, l'emporter sur.
 غَلَطَ *Erreur. Faute.*
 غَلَفَ - غِلَافَ *Enveloppe de lettre. Gaine, fourreau.*
 غَلَوَ - غَلَاءَ *Cherté.*
 غَالٍ *fem. غَالِيَةٌ Cher, qui a du prix.*
 أَغْلَى *Plus précieux, plus cher.*
 غَمٌّ *pl. غُمُومَ Angoisse.*
 غُمَّةٌ *Angoisse.*
 غَمَامٌ *pl. غَمَامَةٌ Nuage chargé de pluie.*
 غَنِمَ F.A. Faire du butin.
Acquérir q. q. ch.
 غَنِيمَةٌ *Butin.*
 غَنَمٌ *Groupeau de moutons.*
Moutons.
 غَنَى IV. Se passer de. Dispenser de.
 غِنَاءٌ *Richesse, Utilité, avantage.*

غيت

- غَنِيٌّ *vulg. غَانٍ riche.*
 غَنَّائِي *Chanteur populaire.*
 مَغَانٍ *Chansons.*
 غِيَاهِبٌ *pl. غِيَّهَب - غَهَب*
Abscurité, ténébres.
 مُغِيثٌ - غُوثٌ *qui secourt.*
 أَغْتِيَالٌ - غُولٌ *Quet. apens.*
Surprise.
 غَوِيَّةٌ - غَوِيٌّ *Excès, terme ex-*
trême, comble. غَايَةً À l'excès,
excessivement.
 غَابَ - غَيْبٌ F.I. *S'absenter, être*
absent, non présent. V. S'absenter
à dessein. Rester absent.
 غَيْبَةٌ *Propos.*
 غَيْبَةٌ *Absence. Distraction, inattention.*
 غَيْبٌ *pl. غَابَةٌ Forêt, taillis.*
 غَائِبٌ *Absent. Non-présent.*
 تَغَيَّبَ *Absincc.*
 أَغْيَتَةٌ *pl. غَيْثٌ Nuage de*

فتن

pluie. Pluie abondante.

غير V. Se changer, être
changé, modifié

غير Autre, différent. Ciers,
autrui. غَيْر Excepté.

غَيْظ Colère.

غَيْم Nuage.

ب

بَأْد أَيْدَة لمر فؤاد - باد

قَبْرِي Ferrier (mot français.)

بَتَح Conquête, action d'ou-
vrir. Voyelle a.

بَتُوْحَات لمر فُتُوْحَة Conquête.

بَاتِح qui ouvre.

بِقْتَام Clé

أَقْتَتَام Ouverture. Commencement.

بَتَش II. Chercher. Fouiller.

بَتْن - بَتْنَة Insurrection.
Révolte. Sédition.

فخر

فَتْنَى - فَنُو Jeune homme.

Homme.

فُتُوَة Générosité. Sentiment d'hon-

me jeune.

مُفَتِّى Muphti.

فُجَاءَة Improviste - فُجَاء

Subitement.

فَجْر V. Découler de divers côtés.

فَجْر Aurore.

فَوَاحِش لمر فَاخِشَة محش

Chose honteuse. Mauvaise action.

فَحَص F.A. Rechercher. Faire

une enquête. V. Faire des re-
cherches, fouiller, explorer.

فَحْل Étalon.

فَحْم Charbon.

فَخْر لمر مَبَاخِرُ Chose glo-

rieuse. Vertu.

فَاخِر Glorieux, remarquable.

فَاخِرَات لمر فَاخِرَة Chose

فرد

glorieuse . Vertu .

فَيْحَارَ غlare, illustration, honneur

فَخِيم - فخيم Puissant, glorieux.

أَفْخَمَ Très-glorieux .

تَفْخِيمَ Glorification

مُفَخِّمَ Honoré, glorifié .

فَادِح - فدح Honteux,
deshonorant

فِدَاء - فدو Ransom.

فَرَّ F.I. S'enfuir.

فِرَار Fuite .

فَرَج F.I. Dissiper des chagrins.

فَرْج Parties naturelles de la femme.

فَرِحَ F.A. Se réjouir de q. q. ch.

Être joyeux.

فَرَح Joie, allégresse

فَرِحَ فَرْحًا Gai, joyeux.

فرد V. S'isoler. VII. Être

isolé, unique.

فَرْدَ أَفْرَادَ pl. Bœuf.

فرد

إِفْرَاد Isolation, éloignement.

مُفْرَدَات pl. Simple,
élément . Chose simple.

مُفْرَد Unité .

مَفْرُوز - فرز Divisé . en
deux, séparé. Clair semé.

فَرَس V. Être bon cavalier. VIII.

Se précipiter sur une proie, dé-
chirer une proie .

فَرَس Cheval, jument. Surtout jument .

فَرَاة Science hippique.

فَارِس Cavalier.

فُرُوسِيَّة Equitation .

فَرَش - فَرَش tapis

فُرْصَة - فرص Occasion.

فُرُوض pl. Part d'héritage

fixé par la loi. Dogme, chose

ordonnée par le Coran.

فَارِط - فَرط Passé, dernier.

تَفْرِيط Négligence.

جسد

- مُجْرَدٌ Excessif, Grave.
 جُرْطَاس - جُرْطَاسٌ Ceigneux. Animal qui n'a pas de cornes.
 جَرَعِيّ - جَرَعِيّ Désiré.
 جَرَاغ - جَرَاغ Vide, vacance, carence. Fin.
 جَارِغ Vide, inoccupé. Achevé.
 جَرَف VIII. Se séparer. Être séparé.
 جَرَاغ Séparation.
 جَرَقَة Fraction de tribu. Ferka.
 جَرَقِيّ - جَرَقِيّ Pommel de la tête.
 جَرَفَدَان - جَرَفَدَان Castor et Pollux, étoiles.
 جَرْن - جَرَانِيّ Four.
 جَرَنَسَاوِيّ Français.
 جَرَنَكِيَّة - جَرَنَكِيَّة اِجْرَانَكِيَّة فرנקية et اجرانك فرنك Franck, monnaie (not français).
 جَرَسَد F.I. Gâter, être abîmé.
 IV. Gâter, abîmer. Detourner une

جصل

- femme.
 جَسَاد Corruption, troubles, iniquité.
 X. Demander des explications.
 جَسَخ Annulation d'un acte.
 جَسَف Malversation, injustice.
 جَسُو IV. Divulguer, ébruiter un secret.
 جَصَح IV. Parler éloquentement. Faire de l'éloquence. Dire clairement. Déclarer.
 جَصَاحَة Eloquence.
 جَصِيح Éloquent, disert.
 أَجْصَح Très éloquent, très disert.
 جَصَل F.I. Brancher un différent, régler une affaire. II Donner des détails, détailler. VII. Être rompu, disjoint.
 جَصَل - جَصُول pl. جَصُول Saison. Cha-pitre. Partie. Genre.
 جَصِيل Action de donner des détails.

فطر

أَنْفِقَال Rupture.

فَضَائِحُ pl. فَضِيحَةٌ - وضع
Chose honteuse. Ignominie.

فَضِلَ V. Daigner. Avoir la
bonté de. Faire l'honneur de.

فَضْلَ Générosité, bienveillance.

فَضْلًا عَنْ En dehors de, non compris.

فَضِيلَ pl. فُضْلَاءُ Personnage
éminent.

فَوَاضِلَ pl. فَاضِلَةٌ Supériorité,
Vertu.

فَضَائِلَ pl. فَضِيلَةٌ Qualité,
vertu.

أَفْضَلُ Supérieur, plus éminent.

تَفْضِيلُ Superlatif.

مُفَضِّلٌ Qui surpasse. Excellent.

مُتَبَاذِلٌ Qui va s'élevant
sans cesse.

قَطَرَ F.O. Déjeuner. Rom-
pre le jeûne.

فك

فَطَانَةٌ - فطن Sagacité, es-

prit, intelligence.

فَطِينٌ Sagace, intelligent, spirituel.

فَعَلَ F.A. Faire, exécuter. Agir.

فِعْلَ pl. أَفْعَالُ Acte, action.
Ouvrage.

فَقَدَ F.I. Rechercher q.q.

Veiller sur.

مَبْفُودٌ Absent, dont on n'a
pas de nouvelles.

فَقْرَ Pauvreté, misère.

فَقْرَاءَ pl. فَفِيرَ Pauvre. Faquir.

آفْتِقَارَ Nécessité.

فَقَطَ Seulement.

فَقْهَ Droit, jurisprudence.

فَقْهَاءَ pl. فِيفِيهِ Juriscon-
sulte. Lettre.

فَكَ F.O. Détacher, ôter,
enlever. VIII. Être dégagé, se
dégager.

بم

فكر II. Rappeler q. q. ch. à

q. q. Faire souvenir.

فكر Pensée.

تَفَكِيرَة Souvenir marque de souvenir.

مُتَفَكِّر Qui réfléchit, qui songe.
Qui se montre reconnaissant.

فَوَاكِهٌ pl. فَوَاكِهَةٌ -- فَوَاكِهَةٌ
Fruit. Conversation, propos.

فلت IV. Échapper à q. q.
Se sauver.

فَلَحْ Agriculture. ber-
re de culture, champ cultivé.

فَلَّاحٌ Cultivateur, agriculteur.

فَلْظٌ -- أَفْلاَظٌ Surprise,
étonnement.

فَلَكَ pl. أَفْلَاكٌ Firmament.
Voûte céleste.

فلن -- فلان Un tel.

فَمُّ l'u, orifice.

فوض

فُنُونٌ pl. فَنٍّ Art,
science, faculté.

فَنِى F.A. Péir.

أَفْنِيَةٌ pl. فَنَاءٌ Seuil d'une porte.

فَانِيَةٌ fem. فَايِنٌ Périssable.

فَلِمَ F.A. Comprendre, sai-
sir le sens. II Faire comprendre.

أَفْقَامٌ pl. قَمَمٌ Intelligence.

قَهَامَةٌ Très-intelligent.

مَقْهُومٌ Compris, intelligible.

Chose comprise. Dessin.

فَاتٍ -- فَوَتْ F.O. Passer, être passé.

فَوَاتٌ Dépassement. Action
d'être passé.

تَفَاوُتٌ Supériorité. Action de
dépasser beaucoup.

فَازَ -- فَوْزٌ Qui dépasse, élevé
qui obtient une récompense.

فَوْضٌ II. Donner entièrement.

Donner pleins pouvoirs. VI. Causer

فيض

avec q. q. Entretienir longuement.

Discuter.

مَقْوُضٌ Qui a plein pouvoir, procuration générale. Complet.

فَوْفَ F.O. Surpasser.

IV. Revenir d'un évanouissement. Se rétablir.

فَوْقَ Sur, au-dessus.

فَائِقَ Supérieur, qui surpasse. Élevé.

فَوْه V. Déclarer, affirmer.

فِي Dans, au sujet de

فِيدَ IV. Rendre profitable.

Donner le profit. Faire profiter.

Expliquer. X. Gérer profit.

فَائِدَةٌ Pl. فَوَائِدُ Profit, bénéfice. Avantage.

فَيْضَ F.I. Déborder.

II. Faire déborder.

فَيْضَاتُ Pl. فَيْضَةٌ Débordement.

فَيْضَةٌ Action de faire déborder.

فيل

فِيلَ Elephant. Homme corpulent.

ف

فَوَادِيْشُ Pl. فَادُوْسَ Conduit, canal d'irrigation.

فَانُوْنَ Décret, loi. Règlement.

فَيْحَ - فَيْحَ Méchant, laid, affreux, horrible.

فَبَائِحُ Pl. فَبِيْمَةٌ Chose mauvaise. Vilenie.

فَبَضْرَ F.I. Percer, saisir, empoigner. Mettre la main sur. Arrêter. Recevoir.

فَبِضَ Gaine. Arrestation. Perception. Réception d'une marchandise.

فَابِضَ Qui perçoit, percepteur.

فَبِطَانِ Capitaine (mot français).

فَبَلَّ F.O. Accepter, agréer. III.

Faire face à. Accueillir. Collationner, mettre vis-à-vis de. X. Se

فيل

présenter à q. q. S'avancer.

فَبُول Acceptation Assentiment.

فِبْلَة Qibla, Point vers lequel
on se dirige pour faire les prières.

فَبَل Avant.

فَبَل Présence فَبَل De la part de

فَبَائِل micux فَبَيْلَة pl. فَبَائِل

tribu Avec l'article et au pluriel Les
Kabyles.

فَابِل Embrassant, qui baise.

أَفْبَل Très-accueillant.

مَفْبُول Accepté.

تَفْبِيل Baisement. Action
d'embrasser.

مُفْبِيل Qui embrasse, qui baise.

مُفَابِل Qui fait face à. Adver-
saire, partie adverse.

مُقَابَلَة Equivalence, compen-
sation. Accueil.

آسْتَفْبَال Avenir.

فدر

مُسْتَفْبِل À venir, futur.

فَتَب Endroit où on
pose la selle sur le chameau.

Bât.

فَتَل F.O. Cua, assassiner.

III. Combattre.

مَفْتُول Cua, assassiné.

آفْتِحَام - فحم Attaque
brusque, impétueuse. Description.

لَفْدَ et فَدَ Déjà.

فَدَ Autant que.

VII. فَدَح S'enflammer, faire
feu (brûler).

أَفْدَس - فَدَس Très-saint.

مَفْدَس Lieu saint.

قَوَادِيْس pl. قَادُوْس Conduit,
tuyau, canal.

II. فَدَر Prédestiner.

فَدَر Rang. Puissance, pou-
voir. Proporté, valeur, quantité.

ف د م

فَدَر pl. أَقْدَار Destin, cho-

se prédestinée. Fatalité.

قُدْرَة Puissance, pouvoir.

فَادِر Puissant.

فَدِير Puissant. Capable de.

مِقْدَار Quotité, quantité. Montant.

مَقْدُور Prédestiné. Possible.

تَقْدِير Supposition. Virtualité.

مُقَدَّر Prédestiné, Chose prédestinée. Destin.

فَدَم F.O. J'avancer. Arriver, venir. Se rendre à. Aller vers.

II. Déléguer q.q. à des fonctions de tuteur. Désigner d'office.

فَدُوم Arrivée, venue. Action d'aller vers.

فَدَم pl. أَفْدَام Balon, pied, pas.

فَدِيم Ancien, antique.

فَدَام Devant, en face de. À côté de.

تَفْدِيم Délégation. Présentation,

ف ر أ

offre. Action d'offrir.

مُقَدَّم Qui est à la tête de. Délégué. Payé d'avance.

إِقْدَام Elan, courage, ardeur.

مُتَقَدِّم Précédent, antérieur.

فَر IV. Avouer, Déclarer, reconnaître q.q. ch. V. Se fixer, être fixé. X. Demander un avou. Être immobile.

فُرَة Fraîcheur

تَقْرِير Procès-verbal. Constatation.

إِفْرَار Avou. Reconnaissance.

مُفِرَّ Arrouant, qui avoue, qui reconnaît.

تَقَرُّر Etablissement. Fixation.

مُسْتَقَر Etabli, placé, fixé.

فَرَأ F.A. Lire, réciter, étudier. Donner le salut. Constater q.q. ch.

II Faire lire, faire étudier. Enseigner.

فِرَاءَة Lecture. Étude.

فرن

فُرْآن *Lecture. Avec l'article Le*
Coran.

قَارِئ *Qui lit, lecteur.*

قَرَب *F.O. Être proche, être près*
de. II. Approcher, rapprocher.

قُرْب *Proximité.*

قَرِيب *Proche, près de. قَرِيبًا*
et قَرِيب *Prochainement.*

أَقْرَب *Plus proche.*

قُرْبِي *pl. قَرَابَة* *bulg. Gourbi,*
hutte, cabane en branchage

فَرَح *VIII. Importuner. In-*
sister vivement sur q. q. ch.

قَارِص - فَرَص *Qui pique,*
aigre, acide.

فَرَع *III. Attendre.*

فَرَن *II Accoupler, réunir, joindre.*

قَرْن *pl. قُرُون* *Corne.*

قَرْنَاء *Qui a deux cornes.*

قَرِينَة *Epilepsie, haut. mal.*

فصد

فِسط *pl. أَفْسَاط* *Grande jarre*

فِسم *pl. أَفْسَام* *l'inscription.*
Division administrative.

فَتَم *Serment.*

تَفْسِيم *Subdivision, répartition,*
division, partage.

فُسْطَيْيَة *Constantine.*

فَاسِيَة *pl. قَائِس - فسو*
cruel.

مَفَاسَة *Dureté, épreuve. Souffrance.*

فَش *Effets mobiliers, hardes.*
Mobilier.

فَص *III. Régler un compte,*
Donner un à-compte.

فَصَب *Rosau. Palme.*

فَصَد *F.I. Avoir q. q. ch. en vue.*

أَقِرْ *en vue de. Se diriger vers.*

فَصْد *But, dessein. Intention.*

أَعْمَلْ *de se diriger vers.*

فَصِيدَة *Poème, pièce de vers.*

فضى

مَفْقَدَ pl. مَفَايِدُ But ,
dessein . Désir .

مَقْصُودَ Désiré, chose qu'on
se propose . But , dessein .

فَصَرَ F.O. Être court. Être
négligent. Manquer à . Être in-
différent. II. Écouter. Raccour-
cir. Mettre de la négligence à q.q.ch.

فُصُورَ Indifférence, nonchalan-
ce, mauvais vouloir, affaiblissement.

فَصْرَ pl. فُصُورَ Château-fort.
Citadelle. Qsar. Bourg.

فَاصِرَ Court, insuffisant .

تَفْصِيرَ Négligence.

مُقَصِّرَ Qui se montre court,
négligent .

فَصَى X. Chercher le fond de
q.q.ch. Interroger à fond.

فَاصٍ Éloigné.

فَضَى F.I. Accomplir, exécuter.

قطع

juger. Éteindre une dette. VIII. Exi-
ger, comporter q.q.ch.

قَضَاءَ Décision, jugement .
Accomplissement . Destin .

قَضِيَّةَ Affaire

قُضَاةَ pl. قَاضٍ Cadi, juge.

آَنَفَاضَ Expiration.

مُقْتَضَى Comporté, conforme à.

Ce que comporte. بِمُقْتَضَى
Conformément à .

قَطْرَ pl. أَقْطَارَ Contrée ,
région, pays.

فِطْرَانَ Poix, goudron .

قَطَعَ F.A. Couper. Rompre.

Être définitif. Cesser. Passer, traver-
ser. VI. Rompre, cesser les rapports.

Faire remise de q.q.ch.

قَطَعًا Ab-
solument, décidément.

مُفَاطَعَةً Rupture, cessation.

قلب

قلب VIII Vendanger, cueil-

tir. Recueillir.

قَالِيْن - قَالِيْن Demeurant,
habitant.

فَعَد F.O. Être assis, s'asseoir.

Prendre du repos. Cesser q. q. ch. avec عَنِ

فَقَلْ pl. أَفْقَالُ Torreur, ca-
denas

فَعِي - فَعَا Nuque, vertèbres.

قَل F.I. Être rare, peu nombreux.

فِلَّة Petite quantité.

قَلِيل Peu abondant, peu
nombreux. Peu.

أَقَل Moindre, moins.

فَلِيْلُون pl. فِلِيل Pauvre,
nécessiteux. Malheureux.

فَلَالُون et فَلَال pl. قَلَال

Pauvre, nécessaire.

قلب II. Renverser, mettre
sens dessus dessous. ١١ Être

فنطر

changer. Être retourné, transformé.

قَلْب pl. قُلُوب Cœur.

قُلْبَة Quelba, mesure de ca-
pacité pour les grains.

فَلَد II. Faire ceindre. Faire
mettre en bandoulière. Investir.

فَلَايِد pl. فِلَادَة Collier, boudrier.

مُقَلَّد Ceint de, chargé de. Investi.

مُتَفَلَّد Investi de.

قَلَعَ F.A. Arracher, enlever,
ôter. Dérâper

قَلَم pl. أَقْلَام Roseau,
calam, plume à écrire.

فَمَح Blé, froment.

فَمَر June.

فَمِيص - فَمِص Chemise. Écorce.

فَمَح F.A. Dompter. Soumettre.

قَامِع Qui dompte, dompteur.

قَانُون Règle. Loi. Canon.

فِنْطَار Quintal. Cent livres.

فوم

فَنَاق Birouac, étape. Gîte
d' étape.

فَهِر - فَاهِر qui dompte.
Dominateur.

فَهْو فَهَاوِي ^{لم} فَمَّوَة - فهو
فَوْت - آفَتِيَّات Alimentation. Nourriture.

فَوْد ^{لم} فَيَاد - فَوْد
فَوَاد Caïd. Chef de tribu. Chef
d'armée. Commandant d'une place.

فَوَط - فَوَط Vêtement
complet. Costume.

فَوَل - فَوَل F.O. Dire.

فَوَل ^{لم} أَفَوَال Dire, discours.
Paroles.

فَوَالَة Dire, discours.

فَوَل Dit. Chose dite.

فَوَم - فَوَم F.O. Se tenir
debout. S'occuper de q. q. ch. II.
Estimer, évaluer. IV. Séjourner,

فوم

demeurer en place. Instituer.

Mettre à sa place. Accomplir. X.

Marcher droit, être droit.

قَوَم Goum. Partie armée
d'une tribu.

فِيَم ^{لم} فِيمَة Valeur, es-
timation.

فِيَام Action de s'occuper. Oc-
cupation. Soins. Exécution.

فِيَامَة Résurrection.

فَائِم Debout. qui occupe.

فَائِم مَقَام Lieutenant.

فَوِيم Durable, éternel.

فَيَّوَم Éternel, durable.

مَقَام Place, rang. Endroit,
séjour. Lieu de séjour.

مَقَامَة Séance.

إِقَامَة Soutien. Maintien. Ac-
tion de demeurer, de persister.

مُسْتَفِيم Droit.

فيل

فَوَى - فَوْءَ Force, rigueur.

أَفْوَى Plus fort, plus rigoureux.

تَقْوِيَةٌ Raffermissement, ren-
forcement.

فَقْرٌ Vomissement. Nausée.

فَيْد II. Enregistrer.

فَيْد Lien, entrave.

مُفَيْد Fixé, enregistré.

فَيْطُون Certe, surtout ten-
te en toile.

فَاس - فَيْس F.I. Attein-
dre, mesurer.

فِيَّاس Analogie, mesure.

فِيَّاس Plein de jugement.
Être sensé.

فيل II. Faire la sieste. S'ar-
rêter pour faire la méridienne.

VI. Résilier d'un commun accord.

إِفَالَةٌ Résiliation d'un
contrat.

كتب

مَفِيل Abri, lieu où l'on
fait la sieste.

ك

كَمَا Comme ce que. Comme.

كَأْسَات et كُؤُس pl. كَأْس
Coupe, verre à boire.

كيد III. Souffrir. Endurer.

كِبَر Age mûr, vieillesse.

أَكْبَار et كِبَار pl. كَبِير

Grand. Chef. En chef. Agé.

كُبْرَى Plus grande.

كَبْش Bélier. Mouton.

كَتَبَ F.D. Écrire avec.

Dénoncer q. q. Écrire contre q. q.

III. Écrire une lettre. Correspondre

avec q. q. Envoyer une circulaire

كَتَبَ Écriture.

كُتِبَ pl. كِتَاب Livre. Vo-
lume. Lettre.

كذب

كِتَابَةٌ Écriture, rédaction.

Action d'écrire.

كِتَابَةٌ pl. كِتَابَاتٌ Lettre,
missive.

كُتَّابٌ pl. كَاتِبٌ Secrétaire.
Ecrivain. Écrivant.

مَكَاتِبٌ et مَكَاتِبٌ pl. مَكْتُوبٌ
Lettre, écrit.

مُكَاتَبَةٌ Correspondance.

أَكْتَابٌ pl. كِتَابٌ Épaule.

كَثُرَ F.O. Être nombreux. VI.
Devenir de plus en plus nombreux.

كَثْرَةٌ Abondance.

كَثِيرٌ Nombreux, Beaucoup.

أَكْثَرُ Plus. Davantage.

Plus nombreux.

كُدَيْة - كَدَى Colline

كَذِبَ F.A. Mentir. II. Traiter
de mensonge. Démentir.

كِذْبٌ Mensonge.

كرم

كَذِيبٌ Mensonge.

كَاذِبٌ Mensueur, imposteur.

كَذَلِكَ Comme cela, ainsi, De
même.

كَرَّرَ V. Se répéter. Se renouveler.

مُكَرَّرٌ Réitéré, répété.

كَرْبٌ pl. كُرُوبٌ Grouble,
affliction.

كَرْبَةٌ Grouble, peine.

كُرُوبٌ Qui a quatre cornes.

كَرْسِيٌّ pl. كُرْسِيٌّ Chaise,
siège. Crâne, chaire.

كَرْوَسةٌ Voiture, wagon. Ca-
rosse (mot français).

كَرَمَ V. Faire la faveur de.
Accorder une faveur. Se mon-
trer généreux.

كَرَمٌ Générosité.

كَرِيمٌ Généreux.

أَكْرَمٌ Plus généreux, très généreux.

ك

كَرَامَةٌ Honneurs, respect.

مَكَارِمُ Actions généreuses. Générosité.

مَكْرُوم Honore'

تَكْرِيم Bienfaisance.

مُكْرَم Honorable.

مُخْتَرَام Egarde. Honneurs. Action de traiter avec générosité.

كَرِهَ F.A. Abhorver, détester.

كَرْهًا Répulsion. De force. Par contrainte.

كَرَاهَةٌ Répulsion. Chose qu'on ne doit pas faire, mais qui cependant n'est pas punie par la loi.

اَكْرَى F.I. ^{verf.} pour كَرَا - كَرُو Souer, donner à bail.

كِرَاءَ Loyer, location. Prix du loyer. Prix d'une place.

مُكَارٍ Muletier. Soueur de mon. lures.

ك

كَسَبَ F.I. Acquérir. Gagner.

كَسْرَة - كِسْرَة Pain. Galette.

كَسِبَ - كَاسِبٍ Assombri, voilé.

كَسَل - كَسْلٌ Qui fait montre d'apathie, de paresse. Paresseux.

كَسَا - كَسُو F.O. Vêtir.

كَسْوَةٌ Vêtement. Costume.

كَشَفَ F.I. Découvrir, ôter.

Mettre à nu.

كَشَفَ Action de découvrir.

Entièrement.

أَسْتَكْشَفَ Rechercher. Action de chercher à découvrir.

كَوَانِطٌ Pl. كَوَانِطُ Papier. Ecrit.

كَفَّ F.O. S'abstenir de q. q. ch.

أَكْفَ Pl. كَفَّ Main, paume de la main. Pied de devant.

كَافَّةً Totalité.

كَفِيفَ Privé de. Araignée.

مَكْفُوفَ Privé de l'usage d'un sens.

كلم

كُفْر Infidélité. Manque de croyance.

كُفَّار, كُفَّارُونَ, كُفَّارٌ pl. Kāfir Micrécant, infidèle, Non-musulman.

كَبَلَ V. S''imposer q. q. ch. Se charger de.

كَبَلَ Croupe, hanche (d'un cheval)

كُفَيْل Qui est chargé de veiller sur q. q. Couteur.

كَبِيَ F.I. Suffire, être suffisant. VIII. Avoir suffisamment. Se suffire. Être suffisant. X. Demander appui.

كَافٍ Suffisant.

كَالَ F.I. Être las, Être à bout de forces. Être émoussé.

كُلَّ Totalité. Tout. Chaque.

Au duel masc. كَلَّا fem.

كُلَّمَا Toutes les fois que.

كمن

كُلِّيَّ Total, intégral. En bloc.

كُلِّيَّات Choses entières. Totalité.

كَالِيَّ - كَالًا à terme. Payable à terme.

أَكْلَاب et كِلَاب pl. كَلْب Chien.

كُتَيْب Petit chien.

كَلَى II Contraindre. Obliger.

Imposer q. q. ch. à q. q.

تَكْلِيْفٌ pl. تَكْلِيْفٌ Contrainte. Charge, imposition.

مُكْتَلَبٌ Chargé de, investi de. Capable, jouissant de tous ses droits.

كَلَم II. Adresser la parole, dire, parler. V. Parler, causer.

كَلِمَ pl. كَلِمَات Parole. Mot.

كَلَام Discours, paroles. Avec l'article : La théologie.

كَلِيم Blessé.

كَمْ Combien?

كَمَانِيَّة Munitions.

كومن

كَمَل F.O. Être complet, parfait.

كَمَال Perfection. Achèvement.

كَامِل Complet, achevé, entier.

أَكْمَل Très-parfait.

كَمِيَّة pl. كُمَاة Brave, courageux, héros.

كُنْتَرَة Contrebande.

كَنَاس - كَنَس Balayeur.

Bedeau.

كَنَى F.I. Donner à entendre.

q.q. ch. Faire une métonymie.

كِنَايَة Métonymie. Surnom.

Sobriquet.

كَهْف Caverne. Refuge.

كَهْل Homme d'âge mûr, de 40 à 50 ans.

كُود يَكَادُ Futen. Peu s'en falloir que.

كُؤَب pl. كُؤَابْ Étoile, astre.

كُومِين Commune (mot français).

لَام

كَان - كُون F.O. Être, exister.

لَكُونِ Parce que. Existence.

كَائِي Existant. Situé, sis.

لِكَيِّ, كَيِّ afin que.

كَيْد Ruse.

كِيَا سَة Intelligence, finesse.

كَيْس Mesuré, habile.

كَيْف Comment? Vulg. Comme.

Lorsque.

كَيْفِيَة Modalité. Mode, façon.

كَيْل - II. Mesurer des grains.

Acheter des grains.

كَيْال Mesureur. Commerçant en grains.

ل

لَا Non. Ne pas.

لَام - VIII. Se souder, se rejoindre. Être réuni.

ل

ط

لَام Lam, lettre de l'alphabet.
 لَبَّ Intelligent. Prudent.
 لَبَسَ F.A. Vêtir. IV. Faire revê-
 tir. Donner l'investiture.
 لِبَاس Vêtements.
 مَلْبَسٌ ملّ Vêtement,
 Costume.
 لَبَنٌ ملّ Petit-lait.
 لَجَأَ ملّ Asile, refuge.
 لَجْنَةٌ Commission, jury, jury
 d'examen.
 لَحَظَ F.A. Regarder, jeter un
 regard sur. III. Considérer, examiner.
 مَلْحُوظٌ Regardé. Objet des regards.
 لَحِقَ F.A. Atteindre. Rapprocher.
 لَحْيَةٌ لحى Barbe.
 لَدُنْ Chez. -- مِنْ لَدُنْ De la part de.
 لَدُنِّي Céleste.
 لَدَى Devant, pardevant.
 لَذَّةٌ لذّ Plaisir, volupté.

لَذِيذٌ Savoureux, voluptueux.
 لَذَعَ لَوْدَعِيٌّ Sagace, érudite.
 لَزِمَ F.A. Être obligatoire. Être
 obligé à q. q. ch. Contraindre. Obliger
 à garder le lit, la chambre. III.
 Avoir besoin. IV. Obliger, rendre
 obligatoire.
 لَزِمَهُ Impôt, logna.
 لَوَازِمٌ ملّ Redevance
 obligatoire.
 مَلَاذِمٌ Attache' à, fixé à. Qui
 reste constamment à.
 إِلْزَامٌ Contrainte, action d'obliger.
 لِسَانٌ - لِسَنٌ Langue, langage.
 لَشِيٌّ VI. S'écrouler. S'avilir.
 لُصٌّ ملّ Trifon, voleur.
 لَطِيفٌ II. Se montrer gracieux,
 bienveillant. Traiter avec bienveillance.
 طَابَ ملّ طَبَّابٌ Grâce, faveur,
 bienfait, bienveillance.

لفظ

لَطِيفٌ Gracieux, chose gracieuse.

مُلاطِفٌ Affectueux.

لَعَبٌ F.A. Jouer, s'amuser.

لَعَلَّ Peut-être que. Il se peut que.

لَعَنَ F.A. Maudire q. q.

لُغُو - لُغَةٌ Langue, dialecte Lexicographie

لَحَى F.A. Appeler. Crier.

لَبَت VIII. Se tourner vers q. q.

S'occuper de q. q. ou de q. q. ch.

الْأَنْبَاطُ Action de tourner ses regards vers q. q.

لَقِظَ Prononciation. Mot. Articulation.

لَفِيَ IV. Trouver.

الْإِفَاءُ Action de trouver

لَقَبٌ الم. Surnom.

Fabrication.

لَفِطَ Chose trouvée. Ce qu'on

لوم

ramasse.

لَفِيَ F.A. Rencontrer, trouver.

IV. Jeter, lancer. V. Se rencontrer, accueillir, recevoir. VI. Se rencon-

trer avec q. q. VIII. Se rencontrer.

لِقَاءَ Rencontre

مُلاَقَاةَ Rencontres.

تَلَقَّى Rencontre. Accueil

لَكِنَّ et لَكِنْ Mais

لَمَح - لَمَاح Regards.

لَمَعَ F.A. Briller

أَلْمَعَ Sagace, pénétrant.

وَلَوْ Si Et même si

لَوْحَ Planche. Planchette.

لَاذَ - لَوِذَ F.O. Chercher asile.

Se réfugier. Chercher un refuge.

لَاِذَ Qui cherche asile, qui se réfugie.

مَلَاذَ Refuge.

لَامَ - لَوْمَ F.O. Blâmer,

ليم

faire des reproches. V. Accorder
un sursis, un délai, un répit.

لَوْمَ Blâme.

مَلَامَةٌ Reproche, blâme.

لَا ئِمَ Qui blâme. Censeur.

مَلُومَ Blâmé. Blâmable.

لَوْنٌ Couleur. Espèce

مُلَوَّنٌ Coloré. De diverses couleurs.

لَوَّى - لَوَّى Drapeau, étendard.

لَيْثٌ Lion.

لَيْسَ N'être pas.

لَافٍ - لَافٍ F.I. Convenir.

Être digne de.

لَافٍ Qui convient. Convenable. En rapport avec.

لَيْلٌ nom d'unité لَيْلَاتٌ pl.

لَيْالٍ Nuit.

لِيمَ Simon. Citron

مثل

م

مَا Ce que. Tant que. Ne pas.

مَاءٌ Eau. - مَوْءَ Racine

مَافٍ أَمَافٍ pl. مَوِّفٍ - مَافٍ Coin de l'œil.

مَافٍ مَوِّفَةٌ Approvisionnement. Réquisition de vivres.

مَافٍ مَافِيَةٌ Cent

مَافِيَةٌ Mafidja, n. pr.

مَتَعٍ II. Donner la jouissance de q. q. ch. Faire profiter de.

مَتَاعٌ Affaires, choses. Vulg. De.

مَتَرٌ Veste, contexte.

مَتَى Lorsque. Dès que.

مِثْلٍ III. Ressembler à q. q. ou à q. q. ch. VIII. Obéir. Se conformer à.

مِثْلٍ Comme. Par exemple.

مِثْلٍ مِثَالٍ pl. مِثَالٍ Parabole.

Semblable, pareil. Ressemblance.

م

أَمْتَلُّ Le meilleur modèle.

مُمْتَلِّ Le conformant à. Qui se conforme.

تَمَثَّل Comparution. Action de se présenter.

آمَتِثَال Conformité. Action de se conformer.

أَمْجَد - مَجْد Très-glorieux.

مُخَض Pur

مُخَاف - مَخَاف Absence de clarté des dernières nuits du mois. Obscurité.

مِحْنَة - مَحَن Epreuve. Accident.

آمَتِحَان Examen, concours.

مُحَو IV. Effacer.

مَخَض F.O. Battre le beurre.

مُخَض Action de barattier le lait. Fabrication du beurre.

مُخَاضَة Qui bat le beurre.

مَد F.O. Vendre, étendre.

م

IV. Approvisionner. Renforcer, secourir, aider.

مُدَّة Étendue. Temps, durée.

Espace.

مَدَد Flux de la mer.

مَدِيد Étendu, allongé.

مَدَح F.A. Faire l'éloge de q.q. Louer.

مَدَح Éloge, panégyrique.

مَمْدُوح Loué, louable.

مَدَن - مَدِينَة ^{vil.} _{Ville, cité.}

مَدَنِيَّ Urbain, civil.

مَدَى IV. Étendre. Faire durer.

الْمَدِيَة Médéa, n. pr.

مَدْيُونَة Mediouna, n. de tribu

مَرَّ F.O. Passer. X. Durer, persister. Demeurer

مَرَّة. Fois. مَرَّة regrette.

deux fois : Cantôt.

مَرَّ Action de passer. Durée.

مسك

- مَمَر Action de passer. Durée.
 مَرء et آمَرؤ Homme.
 مَرأة et آمَرأة Femme.
 مَرؤة et مَرؤة Humanité.
 Bonne éducation. Philanthropie.
 مَرَض F.A. Être malade, -
 tomber malade.
 مَرَض Maladie.
 مَرِيض Malade.
 مَرِيَم Meriem. Marie n. pr.
 مَرِيشال Maréchal (mot français)
 مَرَاب Mozab, n. pr.
 مَرِي - مَرِيه Farave,
 bonté. Récompense.
 مَرَايَة Mouzaïa, n. pr.
 مَرَسْتَاغَانِم Mostaganem, n. pr.
 مَرَسك Mouse.
 مَرَسِك Détenteur, porteur de.
 Qui détient.
 مَرَسِكِي Qui s'accroche.

مطر

- مَسَاكِين pl. مساكين Pauvre.
 Malheureux.
 مَسِي IV. Être au soir.
 مَشَاك pl. أمشاك Outre pour
 porter l'eau à dos de bête.
 مَشَى F.I. Marcher, aller.
 مَشَى Marche.
 مَشِيَة Marche. Voie.
 مَاش Marchant, à pied.
 مَاشِيَة pl. مَاشِيه Crou-
 peau. Bestiaux.
 مِصر Egypte. Le Caire.
 مَضَى F.I. Passer, s'écouler.
 IV. Rendre définitif. Signer.
 مَاضِ Passé, écoulé.
 مَطَر F.O. Arroser. Combler
 q. q. de faveurs.
 مَطَر pl. أمطار Pluie.
 مَطِل III. Carder. Renvoyer
 à plus tard.

مكن

مَطْلَ Répit, délai, attermoiement.

مَطَائِلَ Qui demande du répit.

مَطَايَا pl. مَطِيَّة - مَطَو

Monture, coursier.

مَعَ Avec. - مَعًا Ensemble.

مَعَزَ M. d'un. مَعَزَة Chèvre.

مُعَسَّكَ Mascara, n. pr.

مُعَسَّكَرِي de Mascara.

مَعَشَرَ V. Vivre. Se sustenter.

مَعِنَ IV. Lancer à fond. App.
profondir.

إِمْعَانِ Approfondissement.

مَفْلَة Brumelle de l'œil.

مَكَّة La Mecque.

مَكِّي Mécquois.

مَكَتَ FO. Demeurer, séjourner.

مَكْر Ruse, perfidie.

مَكْن II. Remettre. Mettre

en possession de. IV. Être possible.

أَمْكَانٍ pl. مَكَانٍ Endroit,

ملى

lien. Place.

تَمَكَّنَ Remise, mise en possession de.

مُمَكَّنَ Atteint.

مِلَّة - مِلَّ Nation. Religion.

Secte.

مَلَأَ F.A. Remplir.

مِلَّة Action de remplir. Rem-

plissage, Abondance.

مَمْلُوءَ Rempli, plein de.

مِلْحَ Sel. مِلْحَ الْبَارُودَ Salpêtre.

مِلِيح pl. مِلَاح Bon,

beau. Bien.

مُسْتَمْلَحَ Spirituel, plein de sel.

مَلَبَ Drap. Stoffe de drap.

مَلَكِي F.I. Être propriétaire de.

Avoir droit à. Posséder.

مَلِكِي Propriété personnelle.

مُلْكِي Royauté, empire.

مَلِكِي pl. مُلُوكِي Prince, roi.

مَلَائِكَة pl. مَلَائِكَة Ange.

منع

مَلَكَةٌ Possession, avoir

مَالِك Propriétaire.

مَالِكِيَّة Malékite. De la doctrine de Malek.

مَمْلَكَةٌ pl. مَمَالِك Royaume, régence

مَمْلُوك Esclave blanc, Esclave.

مَلَى VIII. Jouir.

مِلْيَانَةٌ Miliana, n. pr.

مِنْ Grâces, faveur, Bienfait.

مِنَّة Grâces, bienfait.

مَمْنُون Oblige' vis. à vis de q. q. Reconnaissant.

مَنَعَ F.A. Donner, offrir.

مَانِع Qui donne, qui offre.

مِنْذ Depuis.

مَنَعَ F.A. Empêcher, interdire. Refuser. VIII. S'opposer, se refuser à q. q. ch.

مَوَانِع pl. مَوَانِعْ Chose qui

موج

empêche, qui préserve, Empêchement.

أَمْنَع Inaccessible.

مَنَى V. Souhaiter, désirer.

تَمَنَّى Souhait, désir.

مَوْجَة - مَوْج Cœur, Sang.

مَوَد II. Arranger, calmer.

مَوْد Berceau.

مَهَارَة - مَهَر Habileté.

مَهْل F. A. Être lent. II. Ac-

corder un délai. IV. Donner du répit. Accorder un délai.

V. Obtenir du répit.

مَوْالَة Répit, délai.

مَوْالَى toutes les fois que. Dès que.

مَوَات F. O. Mourir.

مَوْت Mort, trépas.

مَوْت Mort, défunt.

مَوَات Mort, trépas

أَمْوَاج pl. مَوْج Vague, flot.

نبض

أَمْوَالٌ pl. مَال - مول

Bien, richesse. Groupéau.

مَوْن - مَان F.O. Appro-
visionner. Entretien.مَيَادِينُ pl. مَيَدَان - ميد
Hippodrome. Arène.مِيَط - مُمِيَط Quichas.
se, qui éloigne.مِيل - VII. Se pencher de
côté et d'autre. Se balancer.

مَيْل Penchant, inclination.

ن

أَنْسُ Gens. نَاس نَاس

نَائِل Nail, n. pr.

نَائِي - نَائِي Éloigné.

نَبَت F.O. Pousser, croître.

مَنَابِرُ pl. مَنِير - نِير

Chaire, estrade.

نَبَض F.I. Battre, donner

نجر

des pulsations.

أَسْتِنْبَاط - نَبط Origine,
source.

مَنْبَع - نبع Source.

نَبِه II. Attirer l'attention.
Éveiller l'attention.

نَبِيه Célèbre, renommé.

تَنْبِيه Avertissement. Avis.
Rappel.

أَنْبِيَاءُ pl. نَبِيّ - نبو Prophète.

نَبَوِيّ Prophétique. Du prophète.

نَتَائِجُ pl. نَتِيجَة - نتج
Produit, résultat.نَجَائِبُ pl. نَجِيْبَة - نجب
Coursier, cheval de race.

أَنْجَبْ Glorieux.

نَجْدَة - نجد Énergie,
vigueur. Aide.

أَنْجَدْ Très brave, très énergique.

نَجَز IV. Exécuter q. q. ch.

نحو

تَنْجِيز (accomplissement) Exécution.

نَجْع VIII Nâture.

نَجْع لم نَجْع Tribu nomade.

نَجْل Rejeton, descendance.

Fils, descendant.

نَجْم - تَنْجِيم Astronomie.

نَجَا - نَجَوَ F.O. Sauver.

Delivrer. Se sauver.

نَحْر - نَحْرِيْر Ingénieur, habile.

نَحَاس - نَحَاس Cuiore.

Objets de cuivre.

نَحِيس De mauvais augure.

Sinistre.

نَحَلَ F.A. Maigrir, amaigrir.

نَحْل Abeilles, collectif.

نَحْنُ Nous.

نَحْو Syntaxe. Environ,

côté, direction.

نزل

نَحْو Vers. Environ.

نَاحِيَة pl. نَوَاحٍ Contrée.

Environ. Côte.

نُخْبَة - نَخْب Choix, élite.

مُنْتَخَب Elu, choisi.

نَخْلَة - نَخْل Palmier-dattier.

تَدَبْ Chose recommandée
mais non obligatoire.

نَوَادِرُ نَادِرَة - نَدِر

Rareté, curiosité. Chose curieuse.

نَدِيم - نَدَم Commensal,
convive.

نَدَى - نَدَى Générosité.

Humidité.

نَزَعَ F.I. Oter, enlever, arra-

cher, ravir. VI. Disputer, querel-

ler. Disputer, combattre. Être en procès.

نَزَاع Contestation, procès, querelle.

مُنَازَعَة Procès, contestation.

نَزَلَ F.I. Descendre, arriver.

نَسَب

إِذْ تَأْبِثُ، camper. II. Faire

descendre.

نَزُولُ Etablissement, installation

Descente, débarquement.

نِزَالُ Attaque.

نَوَازِلُ *pl.* Procès, affaire litigieuse. Espèce juridique. Affaire, chose.

مَنْزِلُ *pl.* Demeure, habitation.

مَنْزِلَةٌ Rang, place, position.

قِيَمُ، séjour, demeure.

تَنْزُلُ Complaisance, accommodation. Insinuation.

تَنْسِبُ F.D. Attribuer q. q. ch.

à q. q. Remonter à, III. Être en rapport avec.

نَسَبُ Généalogie. Origine. Race.

نَسِيبُ Parent par alliance. Gendre.

مَنْسُوبُ Attribué à. Rapporté à.

نَشْر

Emané de.

مُنَاسِبُ Qui est en rapport avec. Convenable.

آتِيسَابُ Relation, relativité.

نَسْخَةٌ - نَسْخُ Copie, copie d'acte. Manuscrit.

نَسَمَةٌ - نَسَمُ Souffle de la vie. Âme.

نَسِيٌّ F.A. Oublier, laisser de côté.

نِسَاءُ Femmes.

مَنْسِيٌّ Oublié, laissé de côté.

نَشَأُ F.A. Naître, se produire. Grandir.

مَنْشَأُ Lieu de naissance.

قِيَمُ où d'on a grandi.

نَشَدُ IV. Citer des vers. Faire une citation. Réciter des vers.

نَشْرُ VIII. Se répandre, s'étendre, se développer.

نصر

نَشْر Extension, développement.

مَنْشُور Répandre. Établir, palente.

نَشْط - نَشَا Distraction, divertissement. Allégresse.

نَشْم Orme, ormeau,

نَصْر F.O. Encre un texte.

Donner un texte.

نَصْر Texte, contexte. Censure.

مَنْصُوص Qui fait l'objet d'un texte de loi

نَصب VIII. Se planter, se dresser.

نَصِيب Lot, part, portion. Certaine quantité, un peu de.

مَنْصَب Rang, place, fonction, position, charge, Grade.

نَصْر F.O. Secourir, assister, aider. Rendre victorieux.

نَصْر Victoire. Succès. Secours.

نَاصِر Qui aide, qui rend

نظر

victorieux.

مَنْصُور Rendu victorieux

نَصَارَى pl. نصرانيّ Chrétien. Étranger.

نِصْف Moitié, demi.

مُنْتَصِف Milieu, qui est équitable.

نَاضِر - نَضْر Brillant.

نَاطِق - نَطَق Qui parle, qui profère des paroles.

مَنْاطِق pl. مَنْطِق Eloquence. Logique. Métaphysique.

مَنْطِقِيّ Oratoire

نَظَر F.O. Regarder, voir. Examiner. Surveiller, Faire attention à.

VIII. Attendre

نَظَر Examen, appréciation. Vite.

نَظَرِيّ Qui touche à l'examen, à l'appréciation.

نَافِر Regard.

مَنْاطِرَة Discussion. Controverse

نعم

littéraire.

إِنْتَظَارَ Attente, délai.

أَنْتِظَارَ Attente, expectative.

تَنْظِيهِ Nettoyage.

Action de rendre propre.

نَظَمَ F.I. Composer des vers.

VIII. Être organisé. Être enfile'.

نَظْمَ Poésie.

مَنْظُومَ En vers.

مَنْظُومَةٌ Poème, œuvre en vers

نَحْجَ - نَحْجَةٌ Brebis.

نعم IV. Accorder une faveur. Répandre ses faveurs sur

q. q. Accorder. Donner.

نَعَمْ Oui.

نِعْمَ Excellent, admirable! Cher!

نِعْمَ pl. نِعْمَةٌ Bienfait, faveur.

نُعْمَى Grâce, faveur, bienfait.

إِنْعَامَ Action d'accorder une faveur

نبح

نَغْصَة - نَغْصَ Trouble,

désespérance.

نُغَمَات pl. نَغْمَة - نغم

Chant, air. Musique.

نَوَانِير Novembre (mot français)

نَهَضَ II et IV. Rendre exécutoire.

نَاوِذَ Étant exécutoire. Exécuté.

تَنْقِيزَ Exécution d'un jugement.

أَنْفَارَ pl. نَفَرٍ Individu.

مُسْتَنْهَرٍ Effarouché, timide.

أَنْفُسَ et نَفُوسَ pl. نَفْسٍ

Âme, Individu, personne.

أَنْقَاسَ pl. نَفَسٍ Souffle, respi-

ration. Long discours. Longueur.

نَفِيسَةً fem. نَفِيسَ Précieux.

أَنْفَسَ Très-précieux.

نَفَاسَةً Valeur, action d'être

précieux.

مُنَافَسَةً Rivalité. De vive voix.

نَبَحَ F.A. Être utile. Profiter.

نفس

Servir. VIII. Utiliser, tirer profit de.

مَنْفَعَةٌ Utilité, profit.

نَافِعٌ Profitable, utile.

أَنْفَعٌ Très utile. Bienfaisant.

اِسْتِغْفَارٌ Utilisation.

نَفَقَةٌ Pension alimentaire. Bourse, frais d'études.

نَهَى VIII Être interdit, défendu.

نَهْيٌ Annulation. Prohibition.

نَفَرَ IV. Frapper avec un bâton. Couché un animal. Desserrer un lien. Détacher.

نَقَصَ F.O. Diminuer. Être moindre. II et IV. Amoindrir, supprimer. VIII. Être amoindri. Être changé, destitué, supprimé.

نَقْصٌ Diminution. Déchéance. Amoindrissement de situation.

نَاقِصٌ Incomplet, manquant.

نَقِيسٌ Diminution.

نكر

تَنْقِيسٌ Amoindrissement.

نَقْضٌ Rupture d'une convention. Dissolution de société.

نَافِضٌ Qui rompt, qui détruit une convention.

نَقَلَ F.O. Transporter. Transcrire. Extraire. Changer. VIII. Se transporter d'un endroit à un autre. Déménager.

نَقْلٌ Transcription, copie. Transport. Action de rapporter q.q.ch. d'après q.q. مَنْقُولٌ Rapporté, relaté, extrait.

اِسْتِغْفَارٌ Changement. Transfert.

نُكْبَاتٌ pl. نُكْبَةٌ - نَكَبٌ Adversité.

نَكَحَ F.A. Épouser. IV. Marier.

نِكَاحٌ Mariage.

نَكِدَ V. Être chagriné.

نَكَرَ IV. Nier.

اِنْكَارٌ Dénégation.

نهل

- مُنْكَر Qui nie
 مُنْكَر Viable. Mal.
 نِكال - نكل Châtiment,
 correction.
 نَمِيمَة - نَمِ Calomnie,
 Dénonciation.
 نَمُو VIII. Croître. Se grouper
 autour de q.q. Se rattacher à.
 نَهَب FA. Pillier, débrousser.
 نَهْج Voie, chemin.
 نَهْد FA. Assaillir, fondre sur.
 أَنْهَار نَهْر Rivière,
 fleuve.
 نَهَار jour, journée.
 نَهْز VIII. Paiser.
 نَهْض - نَهْض Qui sou-
 lève. Valable. De poids.
 نَهْكَ Épuisé,
 amaigri
 نَهْل - نَهْل - نَهْل Abreuvoir

نوب

- نَهَى FA. Défendre, prohiber.
 IV. Faire parvenir à. VIII. Être ter-
 miné, achevé, fini. Parvenir à sa
 fin. Finir. S'abstenir de q.q. ch.
 نَهَى Prohibition, défense.
 نَهَاء Limite, terme.
 نَهَايَة Germination, fin.
 نَاهِيَك Qu'il vous suffise comme !
 مُنْتَهَى Fin, extrémité. Germe,
 limite.
 نَاب - نوب F.O. Remplacer,
 représenter q.q. Échoir, être la part
 de q.q. Devenir à q.q.
 نَوْبَة Cour de rôle.
 نِيَابَة Mandat, représentation.
 نَائِب Représentant, suppléant
 remplaçant. Interimaire.
 نَوَائِب نَائِبَة Vicissitude.
 مَنَاب Lot, part qui échoit
 à q.q. Part.

نِيش

نُور *pl.* *Ennrière*نَار *Feu.*مُنِير *Brillant, éclatant.*نُوش *VIII. Se saisir, prendre.*نُوض *II. Faire lever.*نُود *IV. S'accrocher, se suspendre. Se rattacher à.*نُوع *pl.* *Espèce, variété.*نَال - نُول *F.A. Obtenir, atteindre le but, percevoir. III. Offrir, présenter.*نَيْل *Obtention.*نُوال *Grâce, faveur, bienfait. Présent*نوم - نَام *F.A. Dormir.*نُوم *Sommeil.*مُنام *Sommeil, rêve.*نُوى - نِيَّة *Loyauté, Intention, but. Conscience.*نِيشَان *Signe, but, cible.*

هذب

Croix, médaille, décoration.

نِيب *Quelques (dans l'expression vingt et quelques années)*مُنِيب *Qui s'élève, qui dépasse, qui surpasse.*

ه

هجر *VII. S'éloigner.*هَجْر *Eloignement, absence. Fuite.*مُهْجُور *Emigré, qui a fui.*هَجَم *F.I. Se précipiter sur. Assaillir.*هَدَد *Tracas d'une masse qui s'écroule.*هَدَى *FI. Conduire, diriger.*IV. *Offrir q. q. ch. à q. q. Faire cadeau de.*هَدَايَة *Conduite. Bonne direction.*هِدَاة *Offre, action d'offrir.*هذب *II. Elever fautiveusement pour : أَدَب*

هـ

114

أَفْهَبٌ Très pur.

فَرِير - هَرّ Mauvais caractère. Grognement.

فَرَب FA. Fuir, prendre la fuite. S'enfuir.

هَوَارِفُ هَرَفٌ هَرَفٌ Feuille de papier.

هَزَز F.O. Secouer, agiter. Être agité. X. Être secoué, agité.

هَزء X. Se moquer de, tourner en ridicule.

هَكَم هَكَمٌ Raillerie, sarcasme.

هَلَّا Est-ce que ? Est-ce que... ne pas.

هَلَّ هَلَّ هَلَّ Croissant de la lune. Nouvelle lune.

هَلَك هَلَك Ruine, perte, mort.

هَوَالِك هَوَالِكٌ Peuil, a-bîme. Danger. Ruine.

هـ

هَلِي VIII Faire attention.

هَمَّ F.O. Avoir du souci. VIII.

Avoir de la sollicitude pour. Se préoccuper de. Avoir du souci.

هَمَّ هَمَّ هَمَّ Souci, chagrin. Sollicitude, préoccupation.

هَمَّة Préoccupation, sollicitude.

Souci.

هَمَام هَمَام Magnanime.

هَمَمَات هَمَمَات هَمَمَات chose importante, grave.

هَمَامَات هَمَامَات Sollicitude.

هَمَد IV. Calmer, apaiser.

هَمَد هَمَد Calme, paisible, sans bouger.

هَمَر VII Couler, se répandre.

هَمَز هَمَز هَمَز Eperon, aiguillon.

هَمَل FI. Être laissé à soi-même, être abandonné, isolé, seul.

هوير

إِهْمَال Abandon. Isolement.
 مَهْمُول Abandonné. Sans points
 diacritiques (lettre).
 هَمَى VIII. Verser des larmes.
 هَنَأ II. Féliciter q. q. de q. q. ch.
 Débarrasser. Donner la tranquillité.
 هَنَاء Paix, tranquillité, calme,
 félicité.
 هَنِيءٌ et هَنِيءٌ Tranquille,
 calme, heureux.
 مُتَهَنٍّ Tranquille, rassuré.
 هَنَاءٌ et هَنَاءٌ Ici. Là-bas, là.
 هِنْد مُهَنْد Fabriqué
 dans l'Inde.
 هِنْدَسَة هندس Géométrie.
 هَنْشِير Ferme. Ruines. Henchir.
 هَوَادِج هَوَادِج Palanquin.
 Litière de femme.
 هَوِير Chevaux et mulets.

ليه

هَالَة هَالو, cercle
 autour de la lune.
 هَوْلَاءُ Ceux-ci. Ces.
 مُتَهَوِّل Effrayé. Contrarié.
 Éroublé.
 هَوْن هَوْن pour هَوْن
 Abjection.
 هَوَاء هَوَاء Air, atmosphère.
 Climat.
 هَيَّء II. Préparer, disposer,
 mettre en état.
 هَيَّات هَيَّات Figure, forme.
 مُهَيَّء Prêt, préparé à.
 هَيَب هَيَب Respect. In-
 timidation. Frayeur. Majesté.
 هَيْكَل Masse énorme. Immense.
 هَيَم هَيَم Errant. Égaré,
 trouble', fou d'amour.
 هَيَّات Arrière!

وجب

و

وَبَر Poils.

وَبَال - وِبَل Peine, Dom-
mages. intérêts.

وَتَر VI. Se succéder sans
interruption. Se suivre. Se
renouveler fréquemment.

وِثَر Un, Isolé.

وِثَف II et IV Prendre comme
otage. Arrêter. Séquestrer.

وِثَاف Lieu, chose qui relie,
qui fixe.

وِثَافُ Pl. وَثَائِفُ Acte authen-
tique. Lettre. Pièce authentique.

وَثِيف Qui a confiance.

مَوْثُوف Séquestré. En otage.

مِثَاف Pacte, alliance.

وَجَب F. يَجِب. Être obliga-
toire. IV. Obliger, rendre obli-
gatoire. Entraîner l'obligation.

وجه

X Mériter, attirer, obliger. Ren-
dre obligatoire.

وُجُوب Obligation, nécessité.

وَأَجِبَات Pl. وَاجِبَةٌ Chose
obligatoire, imposée, due.

إِيجَاب Engagement.

مُوجِب Motif. Ce qui oblige.

وَجَدَ F. يَجِدُ Trouver.

وُجُود Existence, vie.

مَوْجُود Existant. Trouvable, trouvé.

أَوْجَز - وَجَز Très concis, très
bref, très succinct. Très clair.

وَجَل Peur, crainte.

وجه II. Envoyer, expédier.

Addresser q. q. ch. à q. q. V. Se diriger
vers.

وُجُوه Pl. وَجْه Face, figure,
visage. Façon, manière.

وَجِيه Considéré, estimé.

مَوْجَه Dirigé, envoyé.

ورث

تَوَجَّهَ Action de se diriger vers.

Départ.

مَتَوَجَّهَ Se dirigeant vers.

وَحْدَ V. Être unique, seul.

وَحْدَ Unité

وَاحِدَ Unique. Seul. Un.

أَوْحَدَ Incomparable.

تَوْحِيدَ Unitarisme. Doctrinere-
ligieuse sur l'unité de Dieu.

وَحْشَ V. Languir q. q.

وَحْشَةً Langueur, tristesse.

مَتَوَحَّشَ Qui languit q. q.

وَدَّ Affection, amitié.

وَدَادَ Affection.

أَوْدَدَ Cris - affectionné.

أَوْدِيَّةَ pl. وَادٍ - وَدَى
rivière, vallée.

وَرَثَ Droit d'héri-
tage. Héritage.

وَارِثَ Héritier, qui hérite.

وسع

يَرِدُ F. وَرَدَ Arriver. Parve-
nir. VI. Arriver successivement.

وُرُودَ Arrivée.

وَارِدَ Arrivant, venant. Qui
va à l'abreuvoir.

أَوْرَدَ pl. وَرِيدَ Veine. Veine
jugulaire.

مَوَارِدُ pl. مَوْرِدَ Abreuvoir.

وَرَفَاتَ pl. وَرْقَةً - وَرَفَ
feuille de papier. Billet.

وَرَكَ V. Remuer les branches.

وِزَارَةٌ - وَزَرَ Ministère.
أَعْلَى Tribunal criminel.

وُزَرَ pl. وَزِيرَ Ministre. Vizir.

وَسَخَ Galeté.

وَاسِطَةٌ - وَسَطَ Intermedi-
aire. Médailon d'un collier.

أَوَاسِطُ Deuxième décade du mois.

وُسْعَ Ampleur.

وَاسِعَ Vaste, ample, large.

وصف

إِسَاعَة *Amplitude, étendue, espace.*

مُتَّسِع *Vaste, large.*

وَسَل *V. Intercéder. Demander la protection de q. q.*

وَسَائِلُ *pl. Protecteur.*

وَسِيلَة *Recommandation. Protection.*

وَسْمَة - وَسْم *Signe, marque. Caractère.*

وَسِيم *Marqué, remarquable.*

مَوَاسِمُ *pl. Fête, solennité.*

وَسْنَة - وَسْن *Pomnolence.*

وَأَش - وَشَى *Denoncateur.*

وَشِي *Perturbateur. Calomniateur.*

يُوصَفُ *F. Décrire, dépeindre, qualifier. VIII. أَتَّصَفُ*

Être décrit, dépeint, qualifié.

أَوْصَافُ *pl. Description, qualité.*

صِفَاتُ *pl. Qualités.*

وضح

مَوْصُوف *Dépeint, décrit, qualifié.*

يُصِلُ *F. Arriver, parvenir, rejoindre. V. Entrer en possession de q. q. ch. VIII. أَتَّصَلَ*

Arriver, parvenir.

صِلَة *Union, union.*

صِلَة *Union, union.*

وَصَال *Reunion, jonction.*

مُؤَاصَلَة *Relations. Amitié. Rapports.*

آتِّصَال *Arrivée.*

وَصَى *IV. Recommander q. q.*

ch. à q. q. Faire une recommandation. Mander. X. Recommander.

وَصِيَّة *Recommandation.*

وَصِيَّة *Recommandation.*

وَصِي *Tuteur testamentaire.*

إِيسَاء *Nomination d'un tuteur testamentaire. Recommandation.*

وَصِيَّة *Recommandation.*

مِيضَا - وَضَا *Bassin pour les ablutions dans les mosquées.*

وُضُوح - وَضَح *Evidence.*

وَاضِح *Clair, évident.*

وعد

وَضَعَ F. يَضَعُ Poser, placer.

وَضَعَ Style. Composition littéraire. Mise en œuvre.

وَأَضَعَ Posant, ayant posé,

مَوْضُوع Placé.

مَوَاضِعُ مل. مَوْضِعُ Endroit, lieu, place.

وَطَأَ et وَطَأَ Cohabitation, copulation.

أُوطِنَ مل. وَطَنَ Territoire. Contrée. Patrie.

وَضَفَ II. Donner une fonction. Nommer à un poste.

وَضَائِفُ مل. وَظِيفَةٌ et وَظِيفَ Charge, fonction, position.

وَعَدَ F. يَعِدُ Promettre, faire une promesse, prendre un engagement. III. Convenir de q. q. ch. avec q. q. Prendre un engagement. IV. Donner rendez-vous.

وفي

وَعْدَةٌ Pèlerinage à un tombeau de saint. Fête.

مِيعَادُ Rendez-vous. Point de concentration.

مَوَاعِدُ مل. مَوْعِدُ Promesse.

وَعَاءٌ - وَعَى Vase, vaisseau. Sac.

وَأَيْدٍ - وَجِدَ Ambassadeur, messager.

وَأَجْرٌ - وَفِرَ Rempli, complet.

وَفِى II. Être favorable, propice.

III. Être d'accord, en concordance.

Se mettre d'accord avec q. q.

وَفِى Conformité. Opportunité. Concordance.

وِفَافٌ Accord, convention.

مُؤَيِّفٌ Qui est propice, favorable.

مُؤَافِقٌ Concordant, en concordance. Correspondant à.

تَوْفِى Action d'être favorable, de concorder avec.

وقت

اتِّبَاقٌ Concordance. Concours de circonstances. Accord unanime sur un point de droit.

وَقَى F. يَهِي Accomplir. Acquitter intégralement. Polder. Remplir un engagement. II. Remplir fidèlement un engagement. III. Rencontrer. Parvenir. Coïncider avec. IV. Achever, compléter, Germiner. V. Mourir, décéder.

وَفَاءٌ Plénitude. Bonne mesure. Intégrité.

وَفَاةٌ Mort, décès.

وَأَفٍ fem. وَأَفِيَةٌ Accompli. Sincère. Complet, parfait.

مُسْتَوْقٍ Accompli, achevé, complet. Dans tous ses détails. وُقْتُهٗ أَوْقَاتٍ Pl. Temps, moment, instant.

وَقْتِيْذٍ Alors, à ce moment-là.

وقب

وَقْدٌ F. يَفِدُ et IV Allumer du feu.

وَفِيدٌ Combustible. Qui brûle.

مُوقِدٌ Qui allume du feu. Hôte.

تَوْقِدٌ Allumage.

وَفَارٌ - وَفَرٌ Considération, vénération, respect.

مُوقَّرٌ Honoré, vénéral.

وَفَحٌ F. يَفُحُ Avoir lieu. Advenir, tomber.

وَفِيعَةٌ Pl. وَفَائِحٌ Action de guerre. Bataille. Evénement.

وَقَبٌ F. يَفِيقُ Se tenir debout. S'occuper de q. q. ch. Prendre connaissance de (avec على) Aider, assister.

وَقَبٌ Bien de main-morte.

وَقَافٌ Habous.

وُقُوبٌ Action de s'occuper, de prendre connaissance de q. q. ch. Concours.

وَأَفٍ Debout, arrêté. Qui

ولد

prend connaissance de.

مَوْفُوبَ Immobilisé, gardé.

وَفَى F. يَفِي Craindre, redouter. Préserver, protéger. II. Préserver. V. Protéger.

وَكَل II. Donner mandat, procuration. V. Prendre pour oukil, prendre pour appui.

وَكَّالٌ م. وُكَّالٌ Avocat. Mandataire. Oukil. Intendant.

مَوْكُولَ Confié, attribué.

تَوْكِيلَ Mandat, procuration.

مُوكِّلَ Mandant.

مُتَوَكِّلَ Qui met sa confiance en. Qui s'appuie sur.

آتَكَالَ Appui, confiance.

وَلَجَ F. يَلِجُ Pénétrer, Entrer. S'introduire.

وَلَدَ F. يَلِدُ Engendrer. Produire des fruits. Nouer des fruits.

ولى

وَلَدَانِ et أَوْلَادُ م. وَلَدَ Enfant.

وِلَادَةٌ Naissance. Production.

وَالِدَ Père. fem. وَالِدَةٌ Mère.

آلُ الْوَالِدَانِ Le père et la mère.

وَلَّى F. يَلِي Suivre, venir après. II Investir d'une charge.

III. Aider, défendre. Se charger de.

IV. Investir d'une charge. V. Être investi d'une charge. Se charger de.

وِلَايَةٌ Autorité. Pouvoir. Gouver.

nement. Territoire administré par un ouali. Tutelle matrimoniale.

أَوَّلِيَاءُ م. وَلِيٌّ Saint, homme vertueux. Tuteur matrimonial.

وَلِيُّ الْعَهْدِ Héritier présomptif.

وَلِيَّةٌ Dame.

وَلَاةُ م. وَالٍ Gouverneur, préfet, fonctionnaire.

أَوْلى Triférable

مَوْلى Maître. Seigneur. Pos.

يحي

serveur de. Avec l'article : Dieu.

تَوَلِيَّة Fonction. Investiture.

مُتَوَالٍ fem. مُتَوَالِيَّة Successif.

Qui se suit sans interruption.

مُوَمِّي - ومي Indiquer sus-
dit. Avec على

مَوْهُوب - وهب Donner.

مَوْهَبٌ pl. مَوَاهِبُ Cadeau, don.

وَقْرَان Oran, n. pr.

أَوْهَام pl. وَهْم Imagination.

Conjecture. Erreur, méprise.

وَاهَا Hélas !

تَوِيْزَة - ويز Corré.

ي

يَأْس Désespoir.

يَابِس - يبس Sec, desséché.

أَيْتَام pl. يَتِيم - يتم

يَتَامَى pour يَتَمَّى Orphelin.

يَحْيَا n. pr. Yahia.

يوم

أَيْدٍ et أَيَْادٍ pl. يَد - يدى

Main. Pouvoir.

يُرَاعَة - يرع Bimidité, modestie.

يسر II Faciliter, rendre facile.

تَيْهِيْر Facilitation.

مُوسِر Solvable.

تَيْشَر Facilité, possibilité.

يَطَّحَان Yatagan. Sabre recour-
be.

يفظ X. Se réveiller.

يَقْظَة État de veille, d'être réveillé.

يَقِيْن - يقين Certain, assu-
ré. Certitude.

آقْفَان Certitude. Solidité.

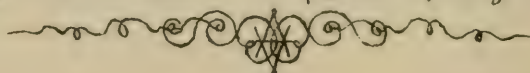
يَمِيْن - يمن Droite. Serment. Main
droite. يَمِيْنَا à droite.

يُمْنَى Droite, main droite.

يَهُود Juifs.

يُولُوفَان pour يُولُوفَان Colleague, confrère.

أَيَّام pl. يَوْم jour. (not lune)

TRANSCRIPTION

ET

NOTES

Les transcriptions ne sont que la reproduction exacte des lettres, et destinées seulement à en faciliter la lecture. Nous n'avons pas voulu corriger les fautes, car, d'une part, il eût fallu souvent remanier complètement la phrase et, en second lieu, tous les mots se trouvant au vocabulaire, l'étudiant n'aurait plus rencontré aucune des difficultés que l'on recherche dans un ouvrage de ce genre.

Lettre 1

بيدي البقية النبيه سي محمد بن العرب السباع الملازم ⁽¹⁾ فصر المعيز ⁽²⁾ تمة
ان شاء الله على خروجه جيه

الحمد لله وحده وصلى الله على سيدنا محمد وآله
الى البركات الارضى الباخرات العظمى الربانيات الاسنى البقية النبيه بالايات
الكريمة اخ ⁽³⁾ الظريف والمحب اللبيب الغطريف سي محمد بن العرب السباع

وعليك السلام التام مع الرحمة الله والبركات بالدوام على مّر الليالي والايام
وبعد فان كتابك الطريف وصل حضرتي وفريته ^(٥) وجهمت خطابك
العييف على سبة القدوم نحوك يا نعم المحب وانا طالب على ملافتك ^(٦)
كذلك وخلف الله الامر عليّ لان العرب تريد المغرب ^(٧) وخفت من بعد
المكان والحال واما الشك لا يدخل بيننا لان المحبة لله خالصة لا لغيره
وان كنت هاما في البلد لا بدّ نتلاقوا ^(٨) ان شاء الله وان كانت اخرى
بانا لله وانا اليه راجعون ومحبتنا لا تتبدل بطول الزمان ولا
ببعد المكان ولا عرفنا الموضوع التي يجمع الله بيننا فيه ولو كان
في مدينة سى مولاى ادريس ^(٩) لاني في زمان الصبي قدّم له ان شاء
الله نزور وان قدّم لسي ابو عمامة ^(١٠) تسلم عليه من عندي و
الطلب الله لى عنده يزاودني بدعاء الخير لانك عوض نفسي والسلام
بامر اخيك محمد بن امبارك بن محمد العابد التواتي رزقه الله
رضاه امين

(١) Lisez : العربي (٢) Qeer El Kwaiz fait partie de l'oasis de Figuig. (٣)
Lisez : اتحه et traduisez : Puisse Dieu lui donner d'achever sa tâche
malgré sa retraite (forcée) dans cette contrée. (٤) Lisez : اخي
: (٥) : المغرب : (٦) : ملافتك : (٧) : فرأته : (٨) :
: (٩) Fez, ou Mouley-Idris est enteré dans la mosquée qui porte son nom. (١٠) Bou Amâma, l'auteur des
troubles qui eurent lieu dans le Sud oranais en ١٨٩١, et dont on lira

plus loin une lettre autographe.

Lettre 2

الحمد لله وحده وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلّم
 بعد ابلغ السلام واتمه على الاخ البارع التحرير الطالب السيد عبد
 الله بن فلان وكافة الاحبة ومن اناط به والاخوة والخلان انه ما وجهته
 سابقا مع ولاد فلان بن فلان وهذا المظنون في مسيادتك وقد اجبتك
 عن ذلك ووجهت لك الشرح بخط يدي البانية والدّعي⁽¹⁾ الحامل
 سقوطه وانه بثلث المكتوب الذي بعثته معه وحسبت ان ذلك
 منه جدّ جادا به ظمرا انه خان واني صرت معه في نزاع ولا حول
 ولا قوة الا بالله واني مُجد في كتابتي اخر وسيصلك ان شاء الله
 قريباً ولا تعدّ اني متغافل في شأنك متكامل في امرى لآكن الايام
 تترامى بالتسويق والافذار لا بد منها ولا ينفع عنها افتحام
 التكليف وجواب الاسئلة كنت افتطفته من محالّه لا كنه
 لم يبق بالمقصود اليّ نحن بصددّه وكان معوّلي على النفل جي
 فتح افعالها كتاب⁽²⁾ كان بيدي للامين السيد احمد الركنتي وافذه
 مني لكونه سافر ليلية وكتب ذلك البين هنا ليست بموجودة
 بهذا الذي اجهني عن التمام والله يديم عزكم وروعتكم ويجمعنا
 بكم قريباً وعلى الاخوة والمحبة والسلام في و⁽³⁾ جماد الثاني

عام 1304

(1) Lisez: (٢) Régulière: للبليدة: Blida (Dpt d'Alger).

(3) Le chiffre 9 dans l'original est surmonté d'un medda, sans doute parce qu'on considère les chiffres comme une abréviation des mots qui servent à indiquer le nombre.

Lettre 3.

الحمد لله و صلى الله على سيدنا محمد واله
المكرم ولدنا الفايذ علي فايذ مليانة وفقه الله امين السلام
عليكم ورحمة الله والبركة وبعد فالذي نبشركم به خير ان
شاء الله تعالى هو اننا طحنا على محلة الظالم ابن التجيني^(١) واحزابه
فقتلناه هو بنفسه وقتلنا خليفته و قطعنا رؤسهما معا
وقتلنا جميع من كان معه بمحلته ولم يفلت احدا منهم
ما يزيد على الف راس وسبينا جميع ما عنده من خيول وابل
ويغال وحتى الاغبياء جميعا والحمد لله على هذه البشارة المباركة
لقد هتينا العباد من ظلمه وفساده ها نحن بشركناكم والسلام
بامر المعظم السيد حسن^(٢) باي وفقه الله ، امين

(1) Et. Cedyini, le marabout d' Aïn Mahdi. (2) Le bey
Hassen, dernier bey d'Oran qui gouverna cette province de 1817
à janvier 1831, époque à laquelle il s'embarqua pour la
Mecque où il mourut peu de temps après.

Lettre 4

الحمد لله وحده

العلامة الدراى : مزل الالوهام والاشكاي : مقام العزى و
 الوفار : والسيادة والافتخار : الواثق بالرحمان : شيخنا الاستاد
 سيدنا فلان ويليه مفلة الاعيان : سيدنا الاربع باش ترجمان السيد
 فلان عليكما من السلام والرضى : قدر اساعة الارض طولا وعرضه :
 ورحمة الله تعالى وبركاته وبعد كيف انتم وكيف هي اموالكم
 المرضية فنطلبه سبحانه ان ينعم عليكما نعماه ويتحفظكما سبل
 ستره ويبرق قدركما في الافاق ^(١) واملن ^(٢) والحمد لله ومزيد الشكر
 علي حفظكما وهنائكما ويليه ساداتنا ورد علي كتابكما الاعز :
 وخطابكما الالوز و جهمت بما فيه جملة وتفيصلا والحمد لله
 علي سلامتكم وعافيتكم اعلمنا يا ساداتنا انكم تحرضون علي امر
 المحال ^(٣) الذي اوصيتنا عليه فانني بالاشتغال فيه وسيكون عندكم
 في مدة اربعة ايام او خمسة من يوم التاريخ ان شاء الله بحوله
 وفوته وكنت وعدت سيدنا فلان في مدة خمسة عشر يوما
 لالكن قد لزممني المرض نحو ثمانية ايام ولما رجع الله عنا ضرة
 شرعت في النقل فيما هو عندي معرجه وما نسمع من بعض
 الناس كما وعدتني اعلم يا سيدنا ان الانسان مخلوق بارادة
 الله وقدرته ولا يصيبه الا مقرر ^(٤) الله له قال تعالى ياتيه رزقها
 رغدا من كل مكان ^(٥) ولا معهم ملكة وقال تعالى لمريم

بنت عمران وهزي اليك بجذع النخلة تصافط عليك رطباً جنيماً
 فكلي واشربي الخ وفالت العامة في معان^(١) العرب بكل المخلوفاً
 كالطيور وغيرهم يرعون من عشوب الارض والبناء ادم يرعى من
 بعضه بعض لم يغنى عليها احد سوى الله تبارك وتعالى والان
 يا سداتنا ان الياض العالية افضل من الياض السفلى ولا ملامة عندي
 حين طلبت الجانب العالي وهو ذواتكما وعليكم السلام

(١) Lirez : ايساع (٢) Tour عرضاً (٣) Le chiffre ٣ placé au des-
 sus du mot *Amin* indique qu'il faut le répéter trois fois. (٤) Les *Mahall*
 tribu hilalienne et indépendante que les Turcs eurent beaucoup de mal
 à réduire, et dont les exploits sont conservés dans des chants populaires. Ils
 occupaient les plaines de Ghélef et Moïna (Iran). A Mostaganem une an-
 cienne fortification porte encore le nom de *lord el Mahall*. (٥) واعدتني.
 (٦) Pour : ما فدو (٧) Les versets du Coran sont ceux de la Sourate XVI
 versets ١١٣ et ١١٤, et sourate XIX versets ٢٥ et ٢٦. (٨) Lirez : معاني

Lettre 5

الحمد لله وحده وبه نستعين
 المعظم السيد لا بَسِيَّت^(١) اغة حاكم بلد تنس السلام عليك
 ورحمة الله وبركته وبعد فاني وجهت لك احد عشرة حبة
 من الرمان ونصيب من الليم الفارس ونعلمك بالخبر واتنا التفينا

مع السيد الكبير البوسكي⁽²⁾ عامل مستغانيم بعسكره وهو على
سلامة أتى من الشرق ولما يستريح يخرج إلى الظهرة⁽³⁾ بجنوده
وسمع بك وأنك ضربت الغازية على مديونة⁽⁴⁾ وقتلتهم ونهبتهم
فبرح بذلك غاية الفرح واعلمك بالرجل الخلاق هو بي اولاد
رياح مع غاشي⁽⁵⁾ قليل وكرهوه العرب حين غزيت عليهم وهرب
عليهم ولم يقاتل معهم وحاملها خليفتنا اراد ان ياخذ
عروسة من تنس رد لنا الجواب معه وايحت لنا شي من الفهوة
والسكر وشي من الشمع والسلام عن اذن الفايه عبد القادر بن
حمادي

(1) M. Lapaissat qui fut longtemps chef du bureau arabe de Bône (B. d'Alger).

(2) Le Colonel Bosquet. (3) Le Dahra, région montagneuse du N.E. de la province d'Oran. (4) Nom de tribu du dép. d'Oran. (5) id.

Lettre 6.

الحمد لله وحده وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلم
حفظ الله أيام ولاية سيدنا ومولانا حسن باشا⁽¹⁾ السلام عليك
ورحمة الله وبركته من خديمك ومقبل التراب تحت اقدامك
الشيخ بن شهر شيخ الارباع أما بعد سيدنا والحمد لله الذي
اراني وجهك السعيد المبارك لاكن سيد كيف انصرفت من
حضرتك المباركة وفدمت من التل⁽²⁾ انصرفت الى بني مزاب
فغدروني اولاد زايد واولاد عيسى بن نايل فسلبوا متاعنا

وفتلوا منا عددا كثيرا وانت سيد امرتني ان لا نجتمع مع
 درغاوة⁽³⁾ وفلت التي انت امش مشية اولاد نايل فها انا معهم و
 انا سيدي هربت تحت لوايك المسعيد انظرني بعين الرضى
 والصواب وهذا ما عندنا اعلمناك به وعليك السلام وكتب
 عن ابن الشيخ بن شهر ووفه الله آمين .: وانت سيد نريد
 من الله ورسوله ثم منك ان تتكلم على مالنا الذي اخذوا⁽⁴⁾ اولاد
 عيسى بن نايل واولاد زيد انت الذي تلخذ حق المظلوم
 من الظالم لفوله صلى الله عليه وسلم كلكم رعات⁽⁵⁾ وكل راع
 يسأل على رعايته غدا يوم القيامة

(1) Hossain pacha, le dernier dey d'Alger (1818-1830). (2) Le Tell est
 la dénomination que donnent les Indigènes à toute la région, plane
 ou montagneuse, qui s'étend des bords de la Méditerranée au Sahara.
 Mais les géographes admettent généralement une zone intermédi-
 aire, dite des Hauts plateaux. (3) درغاوة Dergaoua, secte
 religieuse. (4) Grad: Je vous supplie de donner des ordres pour
 que l'on me restitue ce qui m'a été enlevé (5) رعاة : غدا

Lettre 7.

الى حضرة ملحة الكبيد .: ومفلة سواد الثميد .: الدر الوفيد .:
 والمنهاج السعيد .: درة الغياهب .: ومفلة الصواعب .: بهجة

الخرايب : المانعة من جميع ذمم الشوايب : الشجاع الاطنب :
 البسال السيد جلان : الترجمان بالعريشة عليك من السلام
 الايق : والرضوان العايق : ما اشرق الدر الشارف : و افسح
 اللسان الناطق : و بعد السال عن كيفية احوالك اجرها (١)
 الله على وفق مرادك : و مبلغ امالك : ولا يخيب ظنون فيك
 يليه اعلم احسن ظني فيك لك من البسالة باعا : و بي الطيفة
 الاولى لك شجاعا : و بي الفراسة انواعا : و هذين لا بد منهما
 للفتى اجماعا : و بي الحديث من سار على جواده ولم يركضه
 فيه سمة من محلة اليهود لفوله تعلى (٢) اني حببت حب الخير
 و قال تعلى (٣) الصفة الجياد و قال الزبير ابن العوام (٤) رضى الله عنه
 في علي ابن طالب رضى الله عنهما هو علي اشجاع مني راكبا
 و انا اشجاع منه ماشيا قال بعضهم ان علي اشجاع من الزبير لان
 علي له شجاعة السيف و شجاعة الفراسة و الزبير شجاعة الرجلية
 فقط لان صنفين اقوى من صنف واحد انني سمعت من
 بعض غير المحققين انك لا تحسن الفروسية جدا و لا يخفك
 مدح الفروسية في اشعار العرب و ارياض الملوك لان حروب
 الركبين لا بد له من تفرست فان اردت تخدم جنديا فلك
 تايد الركوب على الصفة الجياد ذكور او اناث لتدخل على
 طبائعها الحسنة و غيرها و لا بد لك من تعلم الركوب بسرج
 و بغير سرج و الحاصل من تعلم كيفية الممماز و مذي بك (٥)
 تركب من الخيل الاشفر لانه متسبب الخير كان من عادة الملوك

ركوبهم له لتو جفهم للخير وفي الحديث لو جمعت خيول
العرب في صعيد واحد لا غلبها الا اشفر

(1) Poste militaire du Sud oranais. (2) عيسى : اجراها (3) Coran , Sour.
XXXVIII v. 31. (4) Même sour. vers. 30. (5) Fils de la tante paternelle du
Prophète. (6) Le gendre de Mahomet. (7) عيسى : لا بك : El
serait avantageux pour toi ,

Lettre 8.

الحمد لله وحده : كتب بالمدينة في ١ من صانبر سنة ١٨٧٩
الحضرة جناب المعظم ارفع المقام الانجع سليل الامارة جدير
الصدارة السيد فلان احد اعضاء السيد الفيرنور^(١) والي مملكة
الجزاير ادام الله عزة السلام التام يهدي منا لارفع ذلك المقام مع
الدعاء لكم بالهناء وبلوغ المرام وبعد جالبي اعرضه على السيادة
العلية والحضرة السنية هو السؤال الكثير عنكم اللايف بسيادتكم
وثانيا قد توارث^(٢) الاخبار عند الخاص والعام بان الحكم عازم على
ترتيب جديد^(٣) في المحاكم الشرعية الاسلامية من ابطال بعض
المحاكم وازافتها لغيرها ولهذا ذكرنا سيادتكم لتكون ببال
منا في جميع احوال محكمتنا ونوصي عنا احباكم مثل المعظم
فلان المعوض اليه امور الشريعة الاسلامية في الوطن العمومي
وخذلك توصي احباكم بدار السيد الفيرنور فان كلمتك

ناجعة عندهم لما يعلمونه من معرفتك و صباء سريرتك وهذا
غير خاف على كل واحد وليس هذا اولى جميل عملته معنا بل
استنادنا في جميع امورنا عليك سيما وانه لم يبق احد من
الحكام الذين يعرفونا ويطلعون على احوالنا سواك ولو علمنا
فصورك و فلة احبابك و عدم نفوذ كلمتك لما كلفناك بهذا
الشان^(١) وانا اعلم علم يفين وان السيد فلان لا يفصر في جانبك و
محسوب كاخيك وايضا لو علمنا وانا لا نحسنوا الفيام بامور
وضيقتنا ونعلموا ما يشين مروءتنا لما كتبنا لك في هذا الامر
ونرجوا من الله ان لا تسمع شيئا يذهب مروءتنا سواء مع الدولة او
مع اهل الولاية المكلفين بها وان الهواة منا ساعدن في صحتي و
تعذرني في الكتابة اليك وتكليمي اياي ان الابن لا يعشى سره
الا لوالده والله يديم لنا وجودك وهناك وفد جرحنا كثيرا
بجلوسك في ذلك المقام الاعظم رغما على اننا اعدايك جنسنا
الله تعالى ان يبلغك ما تتمناه والسلام من ابنك وخديم الدولة
عبده فلان بن فلان فاضل محكمة المدينة^(٢) في التاريخ

- (١) Le gouverneur général de l'Algérie. (٢) Exez : نواترت
(٣) Grad. : Un remaniement des circonscriptions judi-
ciaires. (٤) Grad. : Cortès, nous ne vous aurions
pas chargé de cette affaire. (٥) Médéa, ville du
dépt d'Alger.

Lettre 9.

الحمد لله وحده

سعادة المعظم المحترم السيد البريقي الحاكم الكبير بإيالة ومهران
 أيّدك الله وعليك السلام التام والرمّة والبركة وبعد سيدي انا
 خديمك الطاهر بن عمر العسكري وبلييه كانت الدولة الفرانسيوية
 تكرمت عليّ بخمسة عشر فرنك مشاهرة ناخذها عند تمام كل
 شهر بعد طلبها من السيد البريقي الحاكم وفتيذ ونفذهما
 بعد ان سال عليّ الحكام هل عندي رزق نستعين به على عيالي
 واولادي ولم يجد بيدي شيء سوى وجه الله⁽¹⁾ ولا زلت على تلك
 الحالة الى اليوم ونعلمك سيدي انا خدمت مع الدولة الفرانسيوية
 في سنة خمسة واربعين على اني اولا خوجة وثانيا فابض التركات
 وثالثا فاضيا في بير⁽²⁾ عرب على جميع العمالة متاع معكر⁽³⁾
 ورابعا خدمت فاضيا في البرج⁽⁴⁾ وخدمت به المجلس ولا زلت
 نخدم الى الان في الجامع ونطلب من فضلك ان تنعم عليّ وترد
 لي ما نزعيت من يدي او اقل او اكثر فاني كبير السن تجاوزت
 السبعين سنة ولا لي حرث ولا فرس ولا بفرة ولا شاة وتعلم
 ان خزنة الدولة الفرانسيوية متسعة كالبحر الا ترى ان العصفور
 اذا شرب منه لا ينفص منه شيء وان تركه لا يزيد فيه والدولة
 الفرانسيوية نصرها الله وامانها لا ترجع من اعطته وعينته
 كهذا والله يديك وينصرى والسلام في 6 يبر عام 1884

(1) Cette métaphore signifie qu'il est dénué de toutes ressources.

(2) Bureau, mot français. (3) Mascara, départ^{mt} d'Oran. (4) El Bordj, départ^{mt} d'Oran. (5) Février. Sur l'original on voit que l'auteur de la lettre avait d'abord écrit *Avril*, mais ce mot est annulé par le trait placé au-dessus.

Lettre 10.

الحمد لله وحده

حضرة المعظم الرفع السيد البريقي⁽¹⁾ حاكم عمالة وهران عليك السلام وبعد نعلم السيد البريقي بان بنت ولدي فاطمة بنت عبد الفادر بن اتريرة المقتول حين ضرب ابوها من تلك الليلة وهي اصابها خلعة بارود وفاسها خارج الخيمة فلما اصبحت اصابوها النساء عند السدرة خارجة الخيمة ومن تلك الوقت وهي خرجت عقلها مرة تمرض ومرة تبرى وهي على تلك الحالة حتى ماتت بسبب ضربة ابوها المقتول والخلعة التي اصابتها من تلك الوقت ولاكن كنت مشغول ومشطون ولم اعلم بذلك سابقا الى ان ماتت في تاريخ 13 / شعبان 1888 / وما انا اعلمتك بما وقع والنظر اليك والسلام من المسلم عليك خديمك محمد بن جلال من كومين عين الشرفاء دوار اولاد سيدي عبد الفادر امه الله امين تاريخ 17 / شعبان 1888 / والسلام

(1) Préfet, mot français (2) Novembre. (3) Douar communie au sud de St Denis du Sig, près du hameau du même nom.

Lettre 11.

13032

الحمد لله وحده

الموفر المحترم العمدة السيد الامير المرافق المديني بمسوسة (2)
 دامت حراسته اما بعد السلام التام وتفديم واجبات الاحترام
 فقد بلغنا مكتوب جنابكم المورخ في شهر التاريخ عدد 692 في
 المحافظة والاستكشاف على ما عسى ان يفع نزول البارود الكنترة (3)
 بمشاطع البحر من جهة العمل وان نصرف العناية في البحث
 والقبض عما يوجد من البارود وعلى من يوجد بيده وتعرف الذي
 ما تضمنه علمته وبمقتضاه كاتيت خلباء ومشايخ البلدان
 التي على شاطئ البحر من جهة العمل (4) واكدنا عليهم بالمحافظة
 التامة وبذل الجهد في البحث على ما ذكر هذا وقد كنا
 خاطبناهم بذلك كما اخبرنا المحترم السيد رادناك نايب
 المرافية بالمهدية وان وقع العثور على شيء من ذلك
 فاني نبادر باعلام جنابكم ليكن معلومكم ودمتم بخير
 والسلام من البغير الى ربه الامير الاي صالح بن عبد الوهاب
 عامل المهدية عفي عنه (5) في 10 جمادى الاولى سنة 1306
 صالح عبد الوهاب

(1) Ce nombre est un numéro d'ordre. (2) Sousse, port de Tunisie.

(3) Grad. : Poudre de contrebande. (4) District, province. (5)

Mihédia, port de Tunisie.

Lettre 12.

الحمد لله .: ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم
 الى حضرة الدولة العظمى التي يجب عنا التعظيم والتبجيل
 والاحترام لها ويحق علينا الثناء والاكترام للمنفعة بها وهو مالک
 السلطنة والعز ببر افرانصة وصاحب الاجسان والخيرات الموصوف
 بجميع الشيعات من كل الرايات التي اسمه وعيلته مشهورة وقوته
 وعساكره في كل الافطار مذكورة ومنشورة اعني بذلك صاحب
 الراي والسداد السيد الرواه لوي فليب⁽¹⁾ سلطان افرانصة خلد
 الله ملكه عليه وساق جميع افعال السداد والصالح اليه نعم سيدي
 من بعد التسليم عليك بتحية الملوك العظام اللايق بحنا بك
 الذي هو غاية الاحترام وهو ابن خديمك وابن خديمك فلان بن
 فلان يريد من فضلك ان تعرف حاله وحال داره وعيلته في بلاد
 فمستبينة⁽²⁾ وذلك سيدنا اننا نسموا في بلاد فمستبينة بولاد
 فلان ناس اصحاب زاوية⁽³⁾ نطعم السبيل للفقراء والفيليين
 ودارنا محل الايتام والمساكين وعندنا في فمستبينة نحو من
 ستمائة سنة ونحن دائما في العافية والحرمه والاكترام
 من عند سلطان امطنبول حين كان بر العرب في يد التركي

ومكتوب لنا على ذلك كتاب وخباشات⁽⁴⁾ من عند سلطان
اصطنبول باننا دايما طريف ابانا واجدادنا في فسنطينة
مشيخ اسلام ولا يتعدى علينا احد ابدا بظلم او باطل واليوم
سيدنا حين حكمت الدولة الفرنسية بلد فسنطينة ما
وجدت في البلاد غير دارنا وانا وابي وكانت دارنا هي اول من
خدم الدولة وسعت مع الفرنسيين في نزول العافية في البلاد و
الوطن وجميع العرب كلها ما رجعت الى الفرنسيين الا لمارات
دارنا وعيلتنا واففة في خدمة الفرنسيين ههنا حين العرب
نزلت العافية وعمرت الاوطان فنطلب من فضلك سيدنا ان
تامر ميسي المريشال هالي وميسي الجنرال فلبوه وميسي دفرانج بخبرونك
بهالي لانهم يعرفون حقيقتنا ومطلعين على ناس فسنطينة وناس
وطننا كلهم وعندهم الخبر بما وقع علينا فيما سبق وانت سيدنا
باب الناس كلهم ولا تحب الظلم والباطل فنطلب سيدنا من فضلك
وانت الفادر على كل شئ تفعله ان تعمل لنا تاويل الذي نعيشوا به
في العافية في حرمتك وحرمة دولتك لان ابانا كان رجل كبير مسن
قد حكم الله عليه بالممات في العام الماضي وخلف نحو الاحدى
عشر ولد وانا من حملتهم وانت تدبر علينا وتجعل لنا
التاويل الذي نعيشوا به في العافية مثل ما كانت السلاطين
جاءل لنا جاحري واولى سلطان دولة اجرانصة والسلام من كاتب
الحروف عبد ربه جلان بن جلان وفقه الله بتاريخ اوائل محرم
سنة 1258هـ

(1) Le roi Louis Philippe. (2) Constantine. (3) La zaouïa d'un personnage religieux est une sorte d'hôtellerie où les passants et les malheureux trouvent un abri et des secours. (4) Les Turcs, pour s'attacher les représentants d'une famille religieuse influente dans la contrée, leur accordaient des privilèges et des exemptions d'impôts; c'est à cela que fait allusion l'écrivain. (5) Constantinople. (6) Sur l'original la forme du 5 est à remarquer, c'est un 8 auquel on a ajouté un trait vertical.

Lettre 13.

الحمد لله وعده .. ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم
 هذا المنشور الشريف بيد ماسكه الفطان الفايد ركان من
 طوبجية عسكر الدولة البرانسوية الخدام بحضرتنا الشريفة
 يعرب مجهومه العالي عن تسريحه مما كان بصدده من التعليم
 وانه وقى بما وجهته الدولة المحبة لاجله وفام فيه وبه احسن
 قيام مع ما انتصب به من العقل وحسن المعاشرة واتفان المباشرة
 والنجدة والغنا والبايدة والاعتنا وقد حضر معنا وقايح وشهد
 مشاهد شهد له فيها بالافدام والشجاعة والمعرفة والمهارة
 وحسن التدبير وجودة الرأي واصاية الاشارة وكيف للوهو من
 جنس شهير معروف بالشهامة والبسالة والطبفة العليا في الامور.

والاثر يدل على المؤثر دلالة الالهة على الدور وكثرة الرماد على كون
 الموفد اكرم جواد لذلك دلت اوصاف هذا القبطان على نفاسة
 جنسه وطيران صيته وحسه وارتفاع اخباره في الاجاق وسريان
 ذكره في الجوسراية الشهب في اعلا الطباق وسريان النوم في
 الاماق بمثله من يوجه في المهمات ونعما ما يوثقه في
 تحصيل ما يقال فيه مهيئات . . . وختم في منتصفها شوال
 المبارك عام ثلاثماية والرب

Cette pièce est la lettre que l'empereur du Maroc, Mouley Hassan, remit
 à M^{te} le capitaine d'artillerie Bröckmann, quand sa mission auprès de
 la cour chérifienne prit fin en 1883. Elle porte en tête le sceau de
 l'empereur. Le style en est pompeux et imagé, mais le lecteur pourra
 facilement la traduire à l'aide de la transcription ci-dessous et du
 vocabulaire.

Lettre 14

الحمد لله وحده

(1) حضرة المعظم السيد القبطان تيول حاكم بيروا عرب جورناسيونال
 السلام عليك غاية وبعد ورد علينا اعز جوابك مضمونه لنخبرك عن ما
 وقع في العلالة ان كانت الصابة في الزرع كالقمح والشعير والبشنة
 وغير ذلك او اختصت هل رخيصة او غالية في الاسواق ام لا وعلى

الاشجار من كل نوع وعلى المواشي ان ربحت ام لا وهل رخصت
 ام لا وعلى التجارة واي تجارة يحبونها الفبايل وهل لهم فائدة
 فيها ام لا وعلى الناس هل كثروا منهم الفلايل بفلة المعيشة
 ام لا نعم اما الزرع كالقمح والشعير كانت الصابة في هذه
 السنة المباركة وادركت الامطار في ذلك الوقت واما البشنة
 لم يخدموها في بلدنا واما الرخاء والغلاء ان البريساوي
 خمسة فرنكية لكل فلبه والشعير يساوي ثلاثة فرنكية لكل
 فلبه واما الشجر من كل نوع اما التين فدلوت ولم تظهر ثمرتها
 هل تسقط ام لا ولم يوجد الذكاري في هذه السنة والدرار والنشم
 جيد الا ان البلوط قد اكله امزذل^(١) في بعض المواضع واما
 البواكه في غاية الولادة والصالح واما المواشي كلها مثل البقر والغنم
 والمعز في غاية الحسن ورخصت في هذا الوقت واما التجارة التي
 يحبونها الفبايل^(٢) نعم ان في هذا الوقت يتجرون في العطرية في
 بلد العرب والتجارة في الزرع وغير ذلك ظهرت لهم فائدة فيها
 واما الناس ان كثروا منهم الفلايل اما الزرع قد وجدوة في هذه الساعة
 ويكيلونه بالرخاء الا انهم قد تركبت عليهم الديون من عام
 الماضي والله يفايلهم باعوام الرخاء وسينالون التين والزيتون
 الا ان الرياح قد سلطت في هذه الايام وفسدت كثير العنب
 والتين والزيتون ويجعل الله البركة في الباقي بحول الله وقوته
 وهذا ما به الاعلام لحضرتك الربيعية كتب يوم ١٢ من
 جولييت سنة ١٨٧٨ علاه والسلام باامر

بریزان^(۱) قسم السابع امه الله وامين

(1) Fort National, ville de la Kabylie dans le départ^{mt} d'Alger. (2) Ce mot n'est guère connu que dans la région de Fort National, car nous en avons vainement demandé l'explication ailleurs. Il désigne un ver de couleur rouge qui dévore la feuille du chêne au moment de la floraison, de telle sorte que le gland n'étant plus protégé contre les ardeurs du soleil n'arrive pas à maturité. (3) Les Kabyles parcourent les pays arabes avec divers articles de commerce et de la bijouterie qu'ils échangent contre d'autres marchandises, généralement de la laine. (4) Juillet. (5) Président de djema'a.

Lettre 15.

الحمد لله وحده

محبتنا الباضل الاعز سيدي فلان بن فلان السلام عليكم مع الرحمة والبركة في كل سكون وحركة فاذا اسالت عنا فنحن بخير من الله وعافية ولا يخصنا الا المرافة معكم في ساعة الخير ان شاء الله وبعد فد وصلنا الاعز كتابكم وجهنا جملة وتفصيلا وحمدنا الله على عافيتكم وفد بركت لنا في نيشان^(۱) الحرمة^(۲) بالله يجازيك عنا خيرا ويدوم لنا وجودكم ولا شك لنا باحباءنا مثلكم فد اذكرهم فرحا وسرورا من جانبنا. وقد كنت تلافيت في باريز^(۳)

مع السيد فلان اخيك لانه كان نزل في اللوتيل⁽³⁾ الذي كنت انا ساكنا فيه وما هو بخير وعاجية يعد سلامه عليك . والسلام من ابي الجميع السيد سليمان . والسيد الحاج ابراهيم والسيد جاليط وجميع الاحباب . والسلام من محبك على الدوام عبد ربه فلان

(1) Grad. : Vous nous avez adresse vos felicitations à l'occasion de notre promotion dans la légion d'honneur. (2) Paris. (3) Hôtel.

Lettre 16.

الحمد لله وحده

الاسعد الاجل العلامة شيخنا السيد فلان على مقامكم الاسن الب سلام والرحمة والبركة على الدوام اما بعد فالمعروض به على سمعكم الكريم هو اني بعثت لشيخنا ثلاثة ورفات مترجمات حسبما افتضته الخدمة ووفعت مني معاملة وذلك من اجل ما اصابني من الالم⁽¹⁾ المبرط في بصري نجاكم الله منه والان على الله تعلق جد عياني الله منذ ١٠ ايام والحمد لله والان وجهت لك الخدمة على انني لازلت طالبا لامتحان⁽²⁾ المعهد في هذه السنة و اطلب منك ان تخبرني على تعيين الوقت الذي نجعل فيه طلبتي للجزاير⁽³⁾ في هذه الشان ودمتم كما رمتم و السلام 18 ماي⁽⁴⁾ 1890 عبد ربه عبد القادر بن فلان امه الله

(1) *Elizer* : الالم. (2) *Elizer* : الامتحان. (3) *Alger*. (4) *Mari*.

Lettre 17

الحمد لله وحده : . وصلى الله على سيدنا ومولانا محمد وعلى
آله وصحبه وسلم

جماعة المغنية⁽¹⁾ اخص منهم الشيخ بن علي السلام عليكم
وبعد فقد بلغنا كتابكم على يد جلول مضمينه انكم تطلبوا
منا الامان على انفسكم واولادكم واهوالكم والان ان خرجتم عن
طاعة الكافر واردمتم حضرتنا العالية بالله ورسوله فلا ترون
منا الا ما يسركم ويرضيكم ونصيروا عندنا افضل مما كنتم
وعليكم امان الله وان ابيتم وامتنعتم فلا ترون منا الا ما
يضركم زيادة على سخط الله ورسوله والسلام وبامر ناصر
الدين سيدي الحاج عبد الفادر بن محي الدين⁽²⁾ نصره الله
في 3 محرم الحرام 1260⁽³⁾ فائق

(1) *Elta Marnia*, ville du départ^{est} d'Oran
peu éloigné de la frontière du Maroc.

(2) L'émir El hadj Abd el Qader.

(3) Les chiffres sont appelés *ghoubari*; ils sont
très employés dans l'Ouest de l'Algérie
et au Maroc.

Lettre 18

نبيين ما يختلف فيه من اسم الحيوانات في لغة العرب الاول منهم الكيش
الكروب وهو ما يخلق في راسه اربعة قرون واما الخير فلا واما السلطان
فهو حمل الغنم التي يطرق الانثى والله اعلم واما النعجة الفراء التي ينبت
فرنان في راسها بخلاف غيرها فلا يقال لها ذلك واما المعزة البرطاس التي ليس
لها قرن اصلا واما غيرها فلهما فرنان فلا يقال لها ذلك. واما الفرد الشطبي⁽¹⁾
له علامات عن غيره الاولى ان يكون موزاع⁽²⁾ لا يرجى امله حين قبضه للرباط وقت
المبيت وايضا حين يحمل عليه لا يرجى لذلك وايضا حين يحترث عليه لا يرجى
لذلك فهذه علامته والله اعلم واما البقرة البغادية⁽³⁾ هي التي لها احد العينين او احد
البرولتين او احد القرنين. فهذه علامتها ايضا والسلام تاريخ 28

(1) Qui n'est pas apte au dressage. (2) Cette expression se dit principalement
d'un bœuf vicieux et méchant. (3) L'écrivain qui répondait à une demande
de renseignements a fait une confusion; c'est جردية qu'il faudrait, adjectif
de relation du mot جرد bœuf. Cette expression sert à désigner une
vache qui a la force d'un bœuf et qui ne vèle pas.

Lettre 19

الحمد لله وصلى الله على سيدنا محمد
حفظ الله تعالى ذاتك وطيب بمنه اولاتك⁽¹⁾ ومتع المسلمين بطول حياتك
10

عامين البسك الله ملابس الولاية :. وتوَّجَّك بتاج العز والجمالة :. الامجد
 الانجد سيدنا ابراهيم اغه اعزه الله ونصره وعلى الخير والطاعة اعانه
 امين السلام عليكم ورحمة الله نعل و بركته وتحياته ورضوانه لازايد
 بحمد الله ورسوله سوى الخير والعافية ونعم الله الضافية المتواليه من
 المسلمين عليكم اولادكم وخدامكم قبيلة فليسة يليه فد ارسلت الينا
 اصبايحك واتى الينا بكتابك العزيز على شان فدومنا اليك وفرانه في
 سوفنا الاحد وسوف امكيدة وسوف الاحد المصاله وبهمننا ما فيه
 على مجييينا اليك للجهاد ولنص دين الاسلام والان فد جاءوك جميعا و
 لم يبق الا القليل ومن لم يجئك ياتيك اليك ايضا عاجلا بلا تراخ ولا
 تفريط والله المستعان وعليه التكلان على دين الايمان والسلام ويعون امة
 محمد عليه الصلاة والسلام على الكفار بحرمة النبي المختار صلى الله عليه و
 سلم والسلام على كافة العساكر⁽³⁾ وعلى اخواننا الذين كانوا معك والسلام على الفاري
 والمستمع

Cette lettre est une réponse à l'appel que le dey d'Alger avait adressé
 aux tribus Kabyles de la province d'Alger, à la nouvelle des préparatifs
 de l'expédition française. (1) لؤاتك : (2) Ibrahim agha. (3) العساكر.

Lettre 20

الحمد لله صلى الله على سيدنا محمد واله وسلم
 المكرم الاجل الزكي الافبل ابننا وعاملنا السيد على فايد مليانة وفيه
 الله وامين السلام عليكم ورحمة الله والبركة وبعد جالتعلم ولدنا ان

الدرفاوي⁽²⁾ اخذ وفد اخذوه فبايل زفدوا واولاد سيد الشيخ بامر المعظم
 السيد حسن باي ولا باقي شي من محلته سوى هو بنفسه نجي بعد
 ان اصبته⁽³⁾ رصاصة في فقه خرجت من حنكه والحمد لله على نصرة
 السناجاق العثماني⁽⁴⁾ فلهذا بشرنناك وعليك الف سلام من كاتبه و
 رفيقه بامر المعظم السيد سليم الخليفة وفيه الله ءامين وامين

السناجاق العثماني: ⁽⁴⁾ *هذه* اصابته: ⁽³⁾ *هذه* (1) *هذه*: فَلْتَعَلَّمْ (2) Abdelqader ben Chérif, le Dogaoui des Zdama de
 Frenda (Oran)

Lettre 21

بسم الله الرحمن الرحيم .. وصلى الله على الحبيب محمد
 الحاصلوه نخبرك دعوى في هذا الزمان انتاعن تراءه وحد المسئلة سارت
 في هذا الزمان انتاعن غريبة كبيرة تراء وحد الرجل اسمه فدور بن
 اليامن زاد عنده وحد الصاب صغير اسمه محمد ولد بدر الساكن في
 ابلاد بجيبها في المبطوح في الدوار اولد الداود طاعات الطيب ولد
 الحاج تراء زاه وحد الصاب زاد سبعينام تراء ابيه فال لاه و رها
 الكسر انتاعن فال اصاب يابى تراء جوف الرجل كسرتك نص الكبير
 اناض ابيه جاب الكسرت من جوف الرجل اكلا الكسرة ولغى على امه
 تراء امته الغات لنسا وابيه الغا لرجال من الدوار فالوا له يا عبد الفادر
 وشكنت تقول فال ابي كان عند العود وجاء وقت العشر جاء يهطر
 فال لاه فال لها كانش كسرة فال ولد فال يابى ترا كسرتك جوف

الرجل فدام الشهود الرجال والنساء الدوار كله اسماء منه ⁽¹⁾ هذه الكلمة
من الصاب هذا اليك والسلام

Pour comprendre cette lettre qui est un spécimen curieux de l'écriture et de l'orthographe d'un Arabe bedouin, l'étudiant devra la lire à haute voix ou la faire lire devant lui, le son des syllabes le guidera mieux pour le sens que la simple lecture d'un texte qui est un véritable rébus. Voici les premières lignes transcrites en style courant, nous laissons à la sagacité de l'étudiant le soin de lire le reste :

الحاصل نخبرك دعوة في هذا الزمان انتاعنا ترى واحد المسألة صارت
في هذا الزمان انتاعنا غريبة كبيرة ترى واحد الرجل اسمه فدور
ابن اليامنة زاد عنده واحد الصبي صغير اسمه محمد ولد بدرة الساكن
في بلاد بوجيمة في الوادي المبطوح في دوار اولاد الداود في طاعة
الطيب ولد الحاج ترى زاد واحد الصبي زاد سبع ايام ترى ابوه قال
لأمه ⁽²⁾ و راها الكسرة انتاعي قال الصبي يا ابي تراه

ou و ابن est pour (2) اسمعوا منه : (1)

Lettre 22.

3e ligne, dernier mot et prem. mots de la 4e سكيكة Philipperille, port du
département de Constantine. 8e ligne زرايبي pluriel de
زرابية. 9e ligne. وضو racine مضاء. 11e ligne.
Ecrivez : مراعاة. 16e ligne. Avril.

Lettre 23.

6ème ligne, traduisez : Votre lettre est parvenue à notre directeur pendant son-
absence à Mascara. 8ème l. Le Directeur de l'Académie d'Alger. 14ème l. ف
est pour عينة

Lettre 24

5ème l. Le mezwat sous le gouvernement turc en Algérie était le fonctionnaire
chargé de la police de la ville. 10ème l. Eisez : التسمير. 13ème l. أتت du verbe أت

Lettre 25

1ère l. L'agitateur Mohammed ben Abd Allah; même l. El Achkhem, nom
pr. 5ème l. Les Oulad El goeir habitent près de l'Oued Sly, affluent
du Chelif. 7ème l. ل. ناخت. 9ème l. ل. يوفينا. 10ème l. Ben Chora bou
Delal, nom pr.

Lettre 26.

3ème l. Eisez : الآخذ. 11ème l. Le mot كلام désigne ici la poésie
populaire. 12ème l. Boghar, départ^{ment} d'Alger. 14ème l. Djelfa, même dep^{artement}.
15ème l. Poste, mot français. 16ème l. L'adresse, mot fr. 18ème l. العكس est un genre
de poème vulgaire qui tire son nom de ce que le poète représente, pour ainsi
dire le monde "à l'envers". Ainsi il peindra l'aigle devenant la proie
de la colombe, la gazelle dévorant les lions etc. Le ton en est ironique,

et c'est en résumé une satire dirigée contre le gouvernement, et la critique de ses actes. 18e l. Fête, mot fr. L'auteur veut parler de la grande fête annuelle de Blida. 44e l. Brad.: Dis-leur qu'ils peuvent se lier avec moi.

Lettre 27.

2e l. Yahia ben Mustapha, nommé en 1817 agha des Arabes, fut ensuite exilé à Blida puis étranglé trois ans avant l'expédition française. 5e l. Lisez: تضرع. En marge, 2e l. Haouch Mouzaïa, près de Blida. 3e l. L'Arba dit des Beni Mourssa, près Alger. 6e l. La Mitidja est le nom de la plaine qui s'étend au S. d'Alger; c'était peut-être aussi l'ancien nom de Blida. Dans cette lettre cette appellation semble en effet s'appliquer aux environs de Blida, sinon à la ville elle-même.

Lettre 28.

2e l. Lisez: وهران 5ème l. L'oued Rihou est un affluent du Chelif.

Lettre 29

6e l. Brad.: Puissiez-vous voir beaucoup d'années semblables à celle qui vient de s'écouler.

Lettre 30.

Lettre adressée par l'Amel ou Gouverneur d'Oudja (Maroc) au sous-préfet de Blencen. 4e l. Lisez: بتنا. Même ligne. Mechaïa, nom de tribu. 5e l. الخزوات est Nemours, port du dépt. d'Oran. Même ligne, lisez: يتفهم. Le nombre 14 est surmonté d'un medda; nous avons déjà fait une remarque semblable dans la lettre 2. 7e l. 1. اتخذناه

Lettre 31

2e l. Lisez: بعثها 6e l. 2. منذ 10e l. المهدي الورنيدي nom fr.

151
Lettre 32

3e l. الحافظ désigne Mohammed Abou Has ben Hâcer, le savant Mascaren, né aux Beni Menniaren, entre Saïda et l'oued Lar'ia (2e d'Oran), le 8 safar 1169 (27 déc. 1751), et mort à Mascara, en chaban 1238 (Avril 1823). Ouvrage dont il est question dans cette lettre est celui où il raconte son pèlerinage à la Mecque. 10e l. Août. 11e l. lisez: البلاني

Lettre 33.

2e l. Ahmed bel-Haouari. 3e l. Commune et village, mots franc. Même ligne: Ain El Hadjar, localité aux environs d'Aïn Lemouchent (3e d'Oran) 4e l. lisez: Bou Khanefis, commune mixte de l'arrondiss^t de Sidi Bel Abbès. 7e l. Le juge, le commissaire, mots français. 8e l. Grad: Chef de douar. 9e l. lisez: صبيته 10e l. lisez: وسخ 12e l. Grad: Numéro un, mot fr. 13e l. lisez: بضعون 14e l. Grad: Place d'adjoint, mot franc.

Lettre 34.

4e l. Grad: Les membres du Conseil municipal. 5e l. Grad: Concession d'eau.

Lettre 35.

1e l. Mo^r Ichusboé, ancien interprète principal de l'armée d'Afrique. 3e l. Les Angad, nom de tribu. 5e l. Grad: Le prêtre. Même ligne, lisez: ولد محي الدين? l'émir Abd el Qader ben Mahi ed-din. 8e l. Beni Yznassen, tribu. 10e l. lisez: عاود 16e l. Grad: Vos chères françaises. En marge 4e l. Mo. Amran Darmoy, auteur de cette lettre était interprète militaire principal

Lettre 36

Lettre. du fils de l'émir Abd el Qader qui sollicite une place pour un ancien ami de son père. 8e l. lisez: نؤمل

152
Lettre 37.

1er l. انتون ذكور est un nom propre, probablement Antoine Descours. 2e l. Rabat, port du Maroc sur l'Océan Atlantique. 3e l. Le خ abréviation de آخر et le ف abréviation de فَمَّ indiquent qu'il y a eu interversion de mots, celui surmonté du خ doit être placé après celui qui a le ف

Lettre 38.

6e l. Le Cheikh Djebrit, commentaire de la Djaroumja, ouvrage de syntaxe arabe. 8e l. Intitulé d'un chapitre de ce livre.

Lettre 39.

1er l. Le bey Chabân. 2e l. Belila'y nom pr. Même l. Lisez: الذمي
8e l. Le Saq. bachi accompagnait les colonnes du Beylik, et était chargé de tout ce qui concernait l'organisation matérielle. 9e l. Lisez: خلبه 11e l. Isser, plaine à l'Est d'Alger en pays Kabyle. Même l. Lisez: عرب tribu.

Lettre 40.

7e l. مطالعات signifie ici „lectures d'ouvrages“; l'auteur demande du temps pour étudier la question

Lettre 41.

5e l. Lisez: اظى 5e l. Procureur général, mot franc. 7e l. Duperré, village du départ. d'Alger dans la plaine du Chélif.

Lettre 42.

4e l. Lisez: فنى 6e l. Lisez: العسة

153
Lettre 43.

Certificat que l'on exige des Indigènes qui veulent se rendre à la Mecque, et aux termes duquel deux personnes se portent garants de la solvabilité du pèlerin, et témoignent qu'il a les moyens suffisants pour exécuter son voyage.

1er l. Lisez: 7 septembre. 2e l. Bouquivat, localité de la province d'Oran. 13e l. Lisez: اجرة, et au-dessus الحبيب بن الشنين nom pr.

Lettre 44.

3e l. Saïda, ville du dép^t d'Oran. 4e l. Trad.: Inspecteur d'Académie, mot franc. Même l. Sebden, localité au S. de Clemcen. 8e l. ل. وفط

13e l. ولاكى il y a un verbe d'omis après ce mot, probablement: «Tu m'as répondu que ..... Même l., trad.: L'administrateur de la commune mixte de Saïda.

14e l. Lidi Ali, nom de localité. Même l. lisez: اني même ligne: Cassigne, village franc. à l'Est de Mostaganem (en arabe Lidi Ali).

20e et 21e l. Mascara. 21e l. St Denis du Sig. Même l. Lisez: نحو منهم

Lettre 45.

Cette pièce est le sauf-conduit délivré par l'empereur Mouley Hassan à M. M. de la Martinière et Morel, chargés de faire des fouilles à Oulid (Oulubilis) et dans le voisinage du djebel Zerhoun. Les termes mêmes de cette lettre et les nombreuses reticences qu'elle renferme ne devraient pas assurer aux voyageurs une protection bien efficace de la part des Caïds et autres fonctionnaires à qui elle devrait être présentée.

6ème l. ويأخذ بيديهما Grad: Il les assistera ou les protégera

9ème l. Grad: S'ils refusent de l'écouter il prendra ses précautions à leur égard.

Lettre 46.

Dans cette lettre le fa et le gaf sont ponctués à l'orientale.

6ème l. Lisez: محيى مولاي على الصابري 7ème l. Lisez: عن اذن 9ème l. تراه

9ème l. الحجام dont la signifi. est: celui qui pose des ventouses, barbier ou chirurgien », est ici employé comme surnom.

Lettre 47.

1ère l. Lisez: المدينة الجديدة 8ème l. يشتملك 4ème l. الامهتوب 1ère l.

neuve, est appelée le village nègre, à cause du grand nombre de familles nègres qui s'y sont établies à l'origine. C'est aujourd'hui un faubourg d'Oran,

il fut créé en 1845. 9ème l. Lisez: الخماس 17ème l. Au lieu de محل لisez: محل

19ème l. Au lieu de قنرتنا لisez: قنرتنا

Lettre 48.

1ère l. Le général Samoricière. 3ème l. Les tribus et les localités citées dans cette lettre sont du dép^t d'Oran, et la plupart des environs de Biaret. 12ème l. باش

est une express. vulg. pour كني. En marge: Le colonel Gery et le capi-

taine Deligny.

Lettre 49.

9ème l. Lisez: وبعد M^{ème} ligne. 3ème l. Lisez: عن 5ème l.

لisez: امن 7ème l. Lisez: محلكم et تسلم 6ème l. يستوعبنا

155
Lettre 50.

1re l. Qisez: *الامشاك* 3re l. *يُعطي* sont des outres très solides en peau de jeune chameau.

Lettre 51.

2de l. Qisez: *وَأَمَّا هَا* 12de l. Qisez: *فَحَلَّى*

Lettre 52.

Cette lettre d'une écriture très élégante et très caractéristique ne présente aucune difficulté de traduction. - 2de l. Qisez: *مدبر* 22de l. Q. Février, mot franc.

Lettre 53

2de l. Qisez: *تَعَمَّك* 4de l. Q. école, mot franc. 6de l. Qisez: *سیرتک*

7de l. Instituteur. adjoint, mot franc. 9de l. Qisez: *السالفة* 11de ligne

Qisez: *کل ولد* 14de l. Qisez: *لا بد من* 12de l. Qisez: *و قال لي*

Lettre 54.

Les caractères qui sont au-dessus de la formule laudative ne sont pas des chiffres, comme on pourrait le croire au premier abord, mais de simples traits destinés à remplir le blanc qui avait cette largeur dans l'original. On retrouve le même procédé dans la marge à gauche. 2de l. Qisez:

ذکورا واناذا: 4de l. Q. *واستمطرت*: 3de l. Q. *وانت اعز ما عندنا*

5de l. *باہ* est une expression vulg. pour *کئی* 7de l. Fragment du vers. 35 de la

Jour. XVI, et à la ligne suivante verset 20 de la sourate LXXIII.

9de l. Qisez: *ولاکن سیدی تاتینی بداری*

156
Lettre 55.

3. l. Lisey: 5. l. Lisey: 6. l. Grad: Le parquet général.

14th l. فمن حق trad: Il est été' équitale....

Nota. Les localités citées dans cette lettre sont du dép^t d'Alger; sauf Gétif qui appartient au dép^t de Constantine.

Lettre 56.

Le cachet qui est un de ceux dont Bou 'Amama fait usage est très frustes; on y lit: ¹l. أبو عمامة بن العرب أئمه الله. Ain Sefra, poste du Sud de la province d'Oran; et même ligne M. Godron, ancien chef du bureau arabe d' Ain Sefra. 3e l. B. A. veut dire que le Couat est un pays qui n'offre pas de ressources. 17e l. Le nom du célèbre agitateur est Bou 'Amama ben El Arbi ben El Ahma.

Lettre 57.

2^l. Le Djendel est aujourd'hui le siège d'une commune mixte qui dépend de la sous-préf. de Moulana. 7^l. *قريه الحوين*: l. 1. *وما اُنت إلا خد يمناعفا*: l. 1. 11^l. Ce khelifa qui dépendait du bey d'Oran avait deux khodja, l'écrivain envoie les compliments de son collègue *رفيفه*.

Lettre 58.

2^l. l. Suez: مَضْرَ: 4^l. l. بابورات: plur. de **بابور** mot franc. vapeur, stea-
mer. 5^l. l. Alexandrie. Même ligne, la mer de Suez qui est le nom que donnent
les Arabes à la mer rouge. 6^l. l. Djedda, port de la Mecque. 16^l. l. Hamida

ben Elqaïd Ali.

Lettre 59.

9e l. Grad: Si tu as pris ta retraite. 11e l. الصوم Aumale, ville du dép^t d' Alger. 17e l. Les Adzouara sont du cercle d'Aumale. Même ligne: و به عيسى trad: Et avec lui (son fils) Aïssa (vous salue).

Lettre 60.

1e l. Le Cheikh Ben Guennoun et le Cheikh Ben Debbah sont des poètes populaires. 15e l. Le bach. adel est le premier des adels d'une mahakma, il est admis à suppléer le cadi.

Lettre 61.

7e l. Lisez: شنعوا 9e l. Le rapport, mot français. 17e l. Grad: Les fonctionnaires du territoire civil. 18e l. Il faut lire: 21e l. Lisez: تنظر 23e l. زورا

Lettre 62

10e l. Grad: Cénmoins espagnols (mot français).

Lettre 63.

27e l. Lisez: نجاتی يصيبها 3e l. من جرفة

5e l. ... جت Le sens de cette formule est: Sauf votre respect. 8e ligne

تلك الحاجة ذلى الحاجة

Lettre 64.

5e l. Verset 38 de la sour. XLII 8e l. Le Kalife

Abd. el Malek ben Merouan. 10e l. Lisez: مفر Le second hémistiche

ولست بما رُميت برياً : paraît devoir être rétabli ainsi :

« Je ne suis point innocent du crime dont on m'accuse. » 16. l. Il

جسدنا : 21. l. اتاعبه الله : 18. l. قلوبوني : 17. l. وايش
ولا بد اللقاء : 24. l.

Lettre 65.

2. l. Ain Ezina est le point où se rallia la colonne Innocenti
après son engagement avec Bou elmama le 19 Mai 1881.

Lettre 66.

5. l. Qizez : 12. l. Qizez : 15. ligne : ارادوا بقتلي
11. l. Qizez : نفلوا زرعها : 12. l. Qizez : جل الله قدر الفاري والمستمع
Sauf votre respect.

Lettre 67.

2. l. Grad : Maréchaux, et même ligne : Lieutenant général Bugaud. 4. l.
Qizez : الانصار et même ligne, les rois. 7. l. Cambour, mot français.
Même ligne : Gala-Yazid, localité au-dessus de Blida, dans les Beni Salah.

Lettre 68.

2. l. Qizez : 10. l. Qizez : دخل في العسكر, il s'est engagé.
ومثله

Lettre 69.

3. l. راء الشفاوة, est le titre d'un ouvrage de Bou Kas sur les Der-
gaoua. 6. l. Les Arabes divisent en plusieurs périodes le temps qui
s'écoule depuis la formation du régime de dattes jusqu'à sa complète ma-
turation. 11. l. بانت سعدا, premiers mots de la célèbre poésie de Kaab ben Zohair

159
Lettre 70.

17. l. Khaznadar, ما أثنى به : محاسنة مشرفة: 17. l. Khaznadar,
ministre des finances à Tunis.

Lettre 71.

الحمد لله وحده وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلم
حفظكم الله ورعكم ومن كل بأس وفاكم والخير دائماً معكم والجنة
منزلة لنا ولكم عني بذلكما إخواننا في الله من الاسلام وسادة تنال العلم و
الاحكام سي محمد بالعربي وسي محمد بن علي سلام الله عليكم مع الرحمة
والبركة من عند المسلمين عليكم الطلبة وهم يقول لكم نخبركم
على سي الحبيب بن عيسى فترة فدسب الطلبة جميعاً وقال لنا انتم والله
ليس مسلمين وقال لنا انتم والطلبة الذين تشتكون عندهم ⁽¹⁾ وقال
للقفيه انت مسلوخ ليس عندك لحيه فاذا كانت عندك لحيه جفول ⁽²⁾ الا
الخص لما سمعنا هذا العدم خرج من جمه فلنا له يا سي الحبيب ليس
نقبل منك هذا الكلام تفوله للقفيه قال لنا ايه الطلبة فد اوعريت ⁽³⁾ لكن
هذا البظة نحب منكم تعربوها لنا واحنا فلنا له جرديتنا اكلاب فقال
لنا لي ليس بكلاب وزاد قال لنا الله ⁽⁴⁾ لما سمعنا هذه الكلمة متناع
الله لي فلنا له ليس نعربها احنا نعددها للطلبة قال لنلي القرار من
بلاد اللفظ ⁽⁵⁾ وسي محمد بن اعلي لما سمعنا فولة اللفظ فلنا له اشكون
هذا اللفظ قال لنا هو محمد بالعرب وليس نرضي فيه شعرة وهو عدو
لي ولاكن نحب من الله ثم منكم تعدلوا بيننا بالحق الذي بينا وبينه وهو
فترة فد اخرف راسه ⁽⁶⁾ وتراه يشعر على الطلبة وقال للسحبيب بالشيخ

انت طويل كيب العرعر : و امك محنى ابحال الطر^(١) : و قال لي وللبيه
 انما اتزربوا كيب طمر^(٢) : و قال الطيب ومصطفى مال نيفك^(٣) دير
 ابحال الكعلة الحمر : و زاد فال لاخ البفيه^(٤) مع محمد اصغير مالک اصغير
 ابحال الكليب انصر^(٥) : لما سمعنا هذا الكلام منه اشتد حالنا و ترعدت
 اجسامنا و قلنا له ليس نحب منك هذا الطيح الشعر الفبيح لكن نعلم
 به الطلبة^(٦) فال لنا انتم و الطلبة جلاطيس^(٧) و احنا لم نعرب هذه الكلمة و
 لاسمعنا بهذا في ملتنا هذا ما منا اليكما و السلام كاتب الحروف عبيد ربه
 الدليل الحفیر محمد بن فلان عن اذن الطلبة كافة

(1) Ouf! Exclamation de mépris. (2) Cette phrase est un pastiche de la même tournure que l'on rencontre très fréquemment dans le Coran. Du reste toute cette lettre est du genre comique et renferme de curieux détails des mœurs écolières du Maghreb. Grad: Dis: Ce ne sont que des voleurs. (3) De la rac. : وعر Grad: Je suis devenu méchant (moi qui étais autrefois votre victime, dont vous faisiez ce que vous vouliez). (4) Ya! signifie qu'il va commencer une phrase impérative. Mais cela est loin d'être explicite, puisque les tholba eux-mêmes ne savent ce qu'il veut dire. (5) Grad: Pays de ramassis de gens. (6) Grad: La tête s'est trouée (c. à d. il n'est plus si obtus qu'autrefois). (7) Le t'ar est une sorte de tambour de basque dont la peau est souvent ornée de grossiers dessins au henné. (8) Quand le lommar met le grain dans les silos dont il a la garde, il court de l'un à l'autre pour en tirer

une offrande, de là le sens de mendier que nous avons donné à la racine زرب au voc. (9) Grad: Comment se fait-il que...? (10) Grad: Tu es gros comme un chien d'infidèle. Allusion à certains de nos chiens de très petite taille que n'ont pas les Indigènes. (11) جَلْطِيمِر est une formation emphatique qui vient du mot جَتِيْمِر ou جَتِيْسِي «ordure, mal-propre». L'auteur a changé le ت en ط fort, et a mis le double lam qui doit se prononcer très emphatiquement comme dans الله Dieu!

Lettre 72.

11 l. تلك الدرة Il s'agit probablement d'un ouvrage ayant un titre commençant par le mot الدرة

Lettre 73.

2 l. Eisey: هانحن Hoûmeligne حيث نبه: 4 l. النار: 4 l. Eisey: 15 l. ترزين: 3 l. Eisey: 31 l. الاسباب: 32 l. الخاف est généralement suivi du mot الخير et équivaut à post-scriptum. 32 l. Bouffarick, Soumah, Bouinan, Rorigo, villages des environs d'Alger.

Lettre 74.

7 l. وكيل الدولة Le procureur de la République.

Lettre 75.

11 l. Eisey: الذهب: 13 l. Prononcez: Euss! Euss! 20 l. يتكاهن signifie: se donner des allures de sorcier, faire des grimaces. 21 l. Conf. la 46e séance de Horiri.

Lettre 76.

général. Qiseg: يلوذ

Lettre 77.

1re l. Consul, mot français. 2de l. Zaghrouan, ville de Tunisie. 3de l. ثمن النعمة l. le prix des grains du gouvernement c. à d. l'impôt que l'on paie soit en nature, soit comme ici en argent. Même ligne العجا est l'impôt de capitation.

Lettre 78.

9de l. Qiseg: شئت. 20de l. بي خليل Sidi Khelil, l'auteur du précis de jurisprudence malékite.

Lettre 79.

4de l. Qiseg: فايما بنا الم. 9de l. طيايش plur. de طيايش nom donné à des fractions de tribu qui quittent la tribu mère pour aller se fixer sur un autre territoire. On les rattache administrativement pour la perception des impôts aux tribus auxquelles elles sont venues s'annexer.

Lettre 80.

2de l. Mre Delaporte, ancien chef du bureau arabe départemental. 5de l. Qiseg: بني موسى, les Beni Moussa, près de l'Arba (Dép^t: d'Alger). 6de l. Qiseg: ماضي. 7de l. Le domaine, mot français.

Lettre 81.

7de l. Maïla, ville du département de Constantine.

163
Lettre 82.

2^l. Eizez: احسانه 11^l. الربط aujourd'hui le marché aux bestiaux à Mustapha - Inférieur près du Champ de manœuvres. 19^l.
L' *Outken* des Beni Mourssa était une des divisions administratives du Beylik.

Lettre 83.

1^l. Hammamet, port de Tunisie. 2^l. Eizez: Mohammed bey Ahmed ben El Hania. 4^l. Mohammed Es-Sadok, l'ancien bey de Tunis.

Lettre 84.

1^l. Eizez: سيد اهل 10^l. Eizez: تهگما 14^l. Eizez: والا كان ياخي 17^l. Si Et-Cheïb ben El Mokhtar était de Mascara, où il jouissait d'un grand renom de savoir. Il composa un ouvrage sur son parent l'émir Abd El Qader. Il est mort il y a peu d'années. 23^l et 24^l. Eizez:

وهذا الشاعر شبه نفسه كالاب في عدم التخرى والا كان حقيق
الله بدينك وطيب اني اسك وقد كملت

Lettre 85.

6^l. Eizez: ارجا 11^l. الطريق trad: Avec leurs biens tant héréditaires que ceux provenant d'une acquisition récente; ceci pour indiquer que la razzia a été complète. 11^l. وشبعًا وترا formule analogue à la

précédente et signifie : Toutes les créatures. 19e l. Job de la Bible.

Lettre 86.

Cette lettre renferme la nomenclature des sciences musulmanes et leur définition. L'étudiant qui désirerait avoir à ce sujet des notions moins succinctes lira avec fruit les *Prolegomènes*, d'Ibn Khaldoun, trad. de M. de Slane, fin du 2ème vol. et commencement du 3ème.

Lettre 87.

3e l. Lisez : لَقَرِ Même ligne, le dernier mot est تَرَا
5e l. Lisez : اَبْرَزْتُ مَنِي عَشْرًا 6e l. رَضَى nom d'une
montagne entre la Mecque et Médine. 8e l. Le dernier mot
est حِينَ 20e lig. Lisez : لَمْ نَرَا En marge, 2e lig.
lisez : مُسْتَنْفِرَاتٍ مُسْتَنْفِرَاتٍ fardeées, qui s'effarouchent fa-
cilement.

Lettre 88.

4e lig. Lisez : ضَيْفُ الصَّدْرِ 6e lig. Lisez : اَنْشَدْتُ 7e lig. Boghraï;
nom d'un poète arabe auteur du لَامِيَةِ الْعَجَم 8e lig. Lisez :
صَارَ خَاطِرِي 9e lig. Lisez : اِنْحَطَّ 11e lig. Lisez : جُبْتُ 12e lig.
يَزَالُنِي 13e lig. Lisez : الْوَجُوه

Lettre 89.

4e lig. Le dernier mot incomplet à cette ligne a été reporté

en entier à la ligne suivante. 12e lig. Bougie, port de la province de Constantine.

Lettre 90.

1re lig. Eisez: صناديد plur. de صديد 4e lig. Eisez: الحايير 16e lig. Eisez: اتجينا 18e lig. Les haïks du Djérid, de même que les burnous dits « sousti » (de Gousse) sont très appréciés pour leur finesse.

Lettre 91.

8e lig. El Djidar est un des anciens noms de Clemcen.

Lettre 92.

10e lig. Grad: Sur l'ordre que vous m'avez mandé de vous écrire, je vous répondrai ..... 12e lig. Gênes. 20e lig. اشكودر Escadre, et même lig. Alexandrie. 22e lig. Rhodes. 23e lig. اسكوا les Russes. Même lig. Malte. 24e lig. Le Bosphore. Zante. En marge, 2e lig. Coulon. 3e lig. Alep. 5e lig. Le Commandant. mot français.

Lettre 93.

Pour faciliter la lecture de cette pièce très mal écrite, nous en transcrivons les premières lignes:

الحمد لله وحده : هذه وصية النبي صلى الله عليه وسلم انت من عند الشيخ احمد الريحاني وكيل الحرم الشريف فالله عنه

نُمت ذات ليلة من ليالي وهي ليلة اربع وعشرين من شهر الله المعظم
 رمضان سنة احدى وتسعين بعد المائتين والالف وقد كنت سابفا
 نتلوا في كتب الله عز وجل بعد ما صليت العشاء وبعد ما
 استغفرت الله وتليت كتب الله ثم اذكرني النوم سبحان الحي
 الفيوم الذي لا تلخذه سنة ولا نوم فاذا برسول الله صلى الله عليه و
 سلم قد دخل علي وقال السلام عليك وفلت له وعليك السلام
 يا رسول الله صلى الله عليك وسلم فقال يا شيخ احمد الريحاني
 ان الساعة قد قربت وهذه ماتوا من امتي سبعون الالف كلهم على
 باب الكفر الاربعة رجال ماتوا على الاسلام وهذه السبعون الفا
 الذين ماتوا على غير الاسلام من جمعة الجمعة وسبب هلكهم و
 عفوبتهم لانهم تركوا الزكوة ومنعوا الزكوة واتبعوا الشهوة
 والزنا والفساد والغيبة والنميمة وبغضوا بعضهم بعضا
 واكثر حسدهم لبعضهم بعضا وكثرت ذنوبهم وفست
 قلوبهم وركبهم الزنا واكثر الحرام والربوا والباطل وشهادة
 الزور واذا فرئ عليهم القرآن لا يصنتون له ويستهنون به و
 اذا دخلوا المسجد يتحدثون بكلام السوء وتركوا حرمة المسجد
 وصغيرهم لا يستحي كبيرهم وكبيرهم لا يرحم صغيرهم و
 ذلك لكثرة بغضهم والجار لا يرحم الجار والرحم لا يرحم رحمه
 وانقطعت الصيلة الخ

¶ avant dernier mot de cette transcription est pour الصلاة
 ¶ اية الكرسي. ١١٥ - وصل

le verset 256 de la sour. II. 55e lig. lisez: بطانة.

Lettre 94.

2e lig. lisez: لديه et même lig. lisez بهذه 3e ligne
19e lig. عرفنا الضربى بهم بحيث 16e lig. التالي الذاكم
Douaïres, tribu makhzen du département d'Oran.

Lettre 95.

11e lig. نفقة التعليم Grad: Bourse d'étude.

Lettre 96.

4e lig. لا يلزمه 7e lig. الامجد

Lettre 97.

Cette lettre écrite par les muphtis qui représentent à la Mecque les quatre rites musulmans est adressée au dey d'Alger, Hossain pacha, pour lui recommander leur envoyé entre les mains duquel il versera ses offrandes pour la ville sainte. Le style en est d'une recherche excessive et surchargé d'hyperboles et de compliments ampoulés. 24e lig. au lieu de
الساعات il faut lire: السلطات

Lettre 98 (Acte)

Acte tunisien. Les témoins se portent caution pour un tiers, et s'engagent à ne pas faire défaut dans un procès en cours. Au dessous des Ahenfousa ou paraphes on lit les

noms qui les composent.

Lettre 99. (acte)

1re lig. بِه عَرَفَ trad : ainsi connu . 16re lig. Ra tohfa, ouvrage de droit musulman malékite par Ibn Acem .
17re lig. Et. Cassouti, commentateur de ce livre .

Lettre 109.

5re lig. lisez : فَصَدْتُ عَلَى لِفَائِكَ 10re lig. lisez : فِي يَدِ حَيٍّ
13re lig. lisez : وَمَا ارْتَقَيْتَ عَلَى بَابِهِ 14re lig. lisez : اَعْيَاتُكَ الْاَيَّامِ
16re lig. trad : Va dire aux gens ..... 17re lig. Qäid ed-Deheb, nom d'un personnage Turc . 19re lig. trad : Il ne peut secouer la honte qui l'écrase, il est dans une triste position . 20re lig. mot-à-mot : Il n'est occupé qu'à dormir, métaphore pour dépeindre le désespoir où il est plongé .

ALGER. — LITHOGRAPHIE ADOLPHE JOURDAN.

طبع بمطبعة السيد جُرَّان
بمحرسة الجزاير
سنة ١٣٠٨ - ١٨٩١

الحجج

حصل فيما اذا رأى الفاضل المصلحة في استبدال الوفاء بالدراهم بان
 فحسب على الوفاء التي ايجب المال ومعها الاثبات بالكلية ولعمري
 عفا ريدل في الحال هل يجوز ام لا : اجاب نعم ان رأى الفاضل المصلحة في
 استبدال الوفاء في جواز استبدال الوفاء بالدراهم كما هو مقتضى كلام
 الخافيه والثاني وغيرهما وان يجيبه ان يرجع كلامه فيها
 في هذه المسألة الى المصلحة وعدم المصلحة فانما اخشى على الوفاء
 الخراب وعدم الاثبات بالكلية ولم يحط عفا ريدل به بالمصلحة
 متعينه في الاستبدال بالدراهم والذي يلزم به هذا ما توارى فلهذا
 عن نواذر ابي هاشم اذا صار الوفاء جيبك كاشيع المساكين وللفاضل
 ان يبيح ويكسر شئ من امره ولا يجوز بيعه الا للفاضل وهذا امر
 في جواز استبدال الدرهم بالدرهم ومن حذر منه عليه نحو الخليفة
 جاءه اتبعي هذا جاز وهذا خلاصة كلامهم في هذا الحال والله
 اعلم

ثُمَّ أَقْبَلِ إِلَيْهِ

قَالَ لَهُ دَارُ جَنُودٍ مِمَّا لَكَ مِنَ الْعَمَلِ مَا عِنْدَكَ أَجْنُودٌ
عَزْدٌ لِلْأَمَانَةِ حَاصِلٌ مَعَهُ هَـ أَنَا
إِلَّا مِمَّا لَكَ خَيْرٌ وَأَشَدُّ غَلَبَةً بِرُحْمَةٍ
بِكُونِهَا أَصْحَابُهَا وَفِيهَا عَمَلٌ نَا

وَأَيْضًا فِيهِ نَصْرٌ عَلَيْكَ بِأَسْمَاءِ فُلَانٍ وَفُلَانٍ الْفَصِيحِ
وَتَبَّتْ لَهُ مِنْهَا هَذِهِ بِتَبَّتْ مِنْهَا وَتَبَّتْ مِنْهَا

لِلَّهِ يَا حَبِيبُ وَأَلَسْتَ بِيَدِي

عَرَفْتُمْ عَمَلِي الْقَصِيحَ عَمَلِي رَأَيْتُمَا لَنَا سِرًّا
وَأَنْتَ أَجْلِي لَيْبِي لَيْسَ مَا نَزِيحِي

تَبَّتْ مِنْهَا لَمَعَانِي أَنْتَ وَفِيهَا سِرًّا
وَلَكِنْ فِي يَدِي مِنْكَ تَبَّتْ مِنْهَا لَمَعَانِي وَتَبَّتْ مِنْهَا لَمَعَانِي
وَكُلُّ هَذَا الْكَلَامِ بِعَمَلٍ مِنْهَا لَمَعَانِي وَتَبَّتْ مِنْهَا لَمَعَانِي

الحج

إلى مكة التي لا يؤمن بها إلا من آمن بالله لا يشرك به شيء
 عليه وعرض من لا يجانبك وانتمى الإسلام التمسك بالكتاب والسنن
 والقائم وبغير ما حبيب وبغيره من الصحة معك لأنه كتبت
 لدمرة بعد المرة ولم رديت ما حوينا به عنك وفدت لنحوه دار
 يوم الخميس المرفوع وفصرت على لقاءه لأنه انشأ في حربه وغيره ولم
 تفصروا ولا حل والرزق مفرد الموهوب يسوقه إلى ثلاث لولائه
 لو كلفه أو لشيء فدر عليه وانت تسنخ باللعوب وتبهم
 المعنى ونجب منى ترد بالك وتخص به هذا الباب
 المرفوع مبي . . فالإسماعيلي . . والله والله ما تحمض ولا تلبس
 ولا عظمه في ذكرك إلا يفسد . . الله ينامر الله من قهره
 من ربه تنجلي من محنة . . والله ما انت تكد ولا أنز القلب
 نهة الموهوب أنصرف حتى أبعث ربا
 إذا عشت أعيتك لك لياح
 وإذا لم تكد لا تكد كلاً . . قال النبي ذوب رحمك الله
 لوما رأيت أشم خرج من جلاسن هذا العلم أمرت بكتب العلماء باب
 وأقول الله ينفع عوامه أيأس ربي بعثنا من العلماء البلاحة ما نورا

الحمد لله

ففقدت كل آتة اسمه آخره عفا الله عنه
 عن صغيرين في حجر والديهما زوجها ابوا لهما بعضهما
 بعضا فمات والد الزوج قبل بلوغ ولده واطافة الزوجة
 الوطاء وكلب ابوا الزوج الصداف لئلا يمتد من راسه
 مال والد الزوج والصداف بعضه يحل بالزوج وببعضه
 مؤجل لأجل محلوله وادخل والد الصداف الصواب
 ان الصداف يؤخذ من راسه مال والد الزوج ويبقى
 مع مال الزوج في حجر القاضي لما له الحكم دون غيره
 في ذلك ولا يدع لولي الزوجة الا ليلة الزفاف
 ان بلغ الزوج الحلم وامكن وطأ الزوجة من غير
 حد سنة بل باختلاف الاختصاص ولو دمع الصداف
 لولي الزوجة لترتب عليه امور تنقض عنها المنة
 المنازعة منها لان احد الزوجين ان وحده
 صاحبه عيانتها له الخيار بالقبول والرد
 ومنها طروا الغد على ما فاضه ومنها ادعاءه
 تلعه بغير سببه ومنها ان كادته البلد لـ
 يدع حال الصداف الا ليلة البنا والعرف يرجع
 اليه في تلك النكاح ومن لاخطه فولي له ضياء—
 وتعجيله فهو الصحيح كالعبد والدار ونحوهما
 واما المضمون في حكمه ما ذكرت ولا يخفى عليه
 ما ذكر وكل مسالة منصوصة في محلهما فمحلنا انه
 ممن قال فاصب لهذا ما وجدني نصه والله المستعان
 وعليه التكلان وبه عبيد ربه العياشي المطروش

ح ا ک

و حسن ان و اوی لریه کا و یح پایها ملا و لسطحی بی^{۹۰} لا ت فا صرید هضا و مع له ابانی
 و ان اهدا بوزین^{۹۱} المستری اده ان المایع لم یجوز ان باع له ان لسطحی بی^{۹۲} لکنه و مکلفه منه اهل
 علی اهنه من اهل ان المستری اده ان المایع لم یجوز ان باع له ان لسطحی بی^{۹۳} لکنه و مکلفه منه اهل
 لایع منه و ان لسطحی بی^{۹۴} لکنه و مکلفه منه اهل علی اهنه من اهل ان المستری اده ان المایع
 لم یجوز ان باع له ان لسطحی بی^{۹۵} لکنه و مکلفه منه اهل علی اهنه من اهل ان المستری اده ان المایع
 لم یجوز ان باع له ان لسطحی بی^{۹۶} لکنه و مکلفه منه اهل علی اهنه من اهل ان المستری اده ان المایع
 لم یجوز ان باع له ان لسطحی بی^{۹۷} لکنه و مکلفه منه اهل علی اهنه من اهل ان المستری اده ان المایع
 لم یجوز ان باع له ان لسطحی بی^{۹۸} لکنه و مکلفه منه اهل علی اهنه من اهل ان المستری اده ان المایع
 لم یجوز ان باع له ان لسطحی بی^{۹۹} لکنه و مکلفه منه اهل علی اهنه من اهل ان المستری اده ان المایع
 لم یجوز ان باع له ان لسطحی بی^{۱۰۰} لکنه و مکلفه منه اهل علی اهنه من اهل ان المستری اده ان المایع

يسألو جلد لها ولا افام ك ويلانبا لاف و لا نصيب بالمقام معه علم فذلك الحق لا ولا معاه عصمة النكاح -
 ان فصلت بينهما بوجه من الوجوه المالا . . . ولما كملت بينهما وشئت ما نكح له الفاضل الما لا الية
 واطلع على قول سبيل خليل (باب النفقات من كتاب النكاح ولها الفسخ انا كج غير فقه حاكم
 لا ما ضية الحج المالا فالاشتمال على ما غايها ودر فورا صحتها الزوجية وزوجته الغائب حيتها امك .
 ما او زوج بها سبهم اهلكت . وبالفناء الحج الاطلاق مع . . . بينهما وباختيارهما يقع . . . ان الفاضل
 الما كج للزوجية الما لية بنت اليندر (تخليق فقه ما لم الزوج من كج ولما لم يتوفا كج بهو لا شات
 بكافة فقه ما لم الزوج من كج ولما لم يتوفا كلفة فليك بها جعدها . . . فقه موصوف (اننا عندنا من
 بكذا النكاح . . . . . بهذا ما لم الزوج واطلع على انه يروى عن الفاضل ان كج
 مشهور كذا ان كج بالكلية من الزوجية الما كج وري وبافضا عصمة الم زوجية بينهما وبكذا كج
 ملكة ام فقه ما لم الزوج من كج . . . . . فقه ما لم الزوجية الما كج فقه ما لم الزوجية الما كج
 بكج الما كج الما كج الما كج . . . . . فقه ما لم الزوجية الما كج فقه ما لم الزوجية الما كج

بمخبر الوحدة النكوة وفه : حكما تاما منس ما الخ

Handwritten signature: *Wm. Lloyd Garrison*

لما تم الجبل المرفحة ببر البحر فخرج وهو مجده ولد النور في بيته ويزوجها منه الثالثة بنت الخبير الساكنان بكون جهاد المدفون بها حيث اجارها الشيخ العربي شهما واحدا بعد ان ولدت لشكونها وانبت ما يجب ولحيات الزوج المخرج من بين المشهود بها من عهدي بمسير في الحج الواضع لها الفاضل ورجعت النورجة الثانية ايضا من ماله والفاضل والنت منه النظر لما كان في ذلك افترقه نظرا الفاضل احبها جميعا حيث يجب وكل يجب فيها فانك فيها من باله الثاني ١٢٤ له الامور لفرعها باعدها نوحها محروا ولد النور في بيته ويزوجها من اولها

منه وانما يستدل عليه بحكم الشرعي هـ — ان اقل من دعوى المردك واجابه نائب المردعي عليه بالانصاف
في عبارة من ذكره بالعدل المنزلة وكلب منه المصلحة وهو يريد جميع العود المردك وقتل من ذل
المردعي واجابه بان ذل المردك انما ليسا عدا الشرع العزيز فلما لم يقع الشيخ انفا في
كلامهما وبقي ما تقدمه خفا بما تيسر له اعني الله ان كلب المردك عليه ما لم يظلم لوزن اخر هو ظاهر
الماطل ومطل المواسخ لهم والاصل في نشانه على قول طاعب التحقيق في هذا الحكم والدرجات

هـ وصي عليه الرما من سلس في كل ما يقع ملائمة في

الشهر على ابعده الكريمة شهيرة انه حكم على المردعي عليه وهو كمال جبر المنزلة جاده بجميع
الله عز وجل وسكن في منزلك حالة للمردك هو الله عز وجل في خال المنزلة ومع المردك وهو ما يلزم على تميز
هذا الحكم وانما منع دون ما ذكر في سماع عليه ما ينافي بفرضه بالخير وليس في التثبت عن سماعه
بذلك بحسب المدرك ونائب المردعي عليه المنزلة رجب كما اذا ما منبر ما علمت هو في الشر وكما اعز
والنظام لا سوغه وانما هو واجب العمل بفضله الحكم العرفي ساوي الخ

وأيوه الامراكه ووجدته

الحجر لينة

الحكم البرزساي الجهوري مائة مائة البرنسانية بالحق كمن الشريعة المالكية الكنية هي العنصر الاول بالجبر
 اما ما خفيها بالتاريخ الشيخ البغير السير حكيم الرحمن المندور الواضح كما بعد اعلا ووفه الله جند صخر
 واه عن الشاب السير سغير بن محمد رضا البنا بلم من عمر شيخ قبل المثال بالجليل في فواحيه شمس في شمس
 وهو المدي مع مضمون مغالبه هو السير سغير بن محمد بن عبد الجليل — حدث لاه احرق لاد الحق كمن الزكوة
 ثانيا في الشارب على الارب احمد السليبي املا المثال بالجليل في فواحيه وكية في شمس وزياد كاتبة بالاسم
 الواقع لدى عدالتا في محمد المسعود تاريخه ٢٩٨٨ من جابنهم سنة ١٨٨٨ في شمس وزياد كاتبة بالاسم
 في دعوى الاول على الثاني ان له علمو ذلك في بيان اوراق له جز منك وشمس في شمس من معاملة لينة
 الخبز وهو ثابت ذاك في شمس لدى عدالتا في محمد المسعود تاريخه ٢٩٨٨ من جابنهم سنة ١٨٨٨ في شمس وزياد كاتبة بالاسم
 وكلية المربعة — رقمه ٩٠٦٠١٠ وحاطن وكاتبة في شمس في الشريعة العنصرية اغراض العنصرية في شمس

تلك بالسبب المذكور اهلها وعلمهم من صفته الشريكة النبوية
ان لها النطالين بسبب ذلك وهو طول الاليت وتكون هاتيك هاتيك
بالزوجة وما شاع النكاح لاجل احد فسد على ما اباداء المسيح خلد في
وسمى بحد من ان ياتي فاني فاني ذكرها بترى الوطال وهى مكدفة وهى
امكانت فيه وخروج النوا لانه ام لا يحتمل منها كماله عليه الزوجة
ايها ان حلتى الوطال اشياء من حصر عدم النعمة انهم ومحمد ان
نسبت وكما يحل عليه سوار مولانا عمر وبن طراب النماء كم تشاء
المهارة الى زوج فله شغورها ويقال عنى وثلاثة ويحيى اربكة وهذا
لله اذا دامت النعمة بل لها النطالين ان خست على فلهما
الزوجة ولو كانت بغيرها دامت النكاح الموصوفى عند قول الموصوفى
وبليت زوجة الاسم الى بلب الموصوفى الى حيث ثبت خال ذلك
بالزوجة خلتها الموصوفى الى ان ظله بعمدها باختارت الحرك النكاح
الى ان يزل اليه ام زوجه وبيت ان ظله بعمدها باختارت الحرك النكاح
وهو الطال بواجبه ويملها خيالها المذكرة فرفح الحكم به

والصالح

هـ

الحكم الرشيد على وجه الخصوص بل ان الامنة البر على رتبة بل كصحة الشهادة
 اذا رتبته نباله اولاد رتبة الخا اية فمعلوم من حاله وعلان حاجه تبارت
 امام فاضيلها الواقع طابعه اعدا له وحاشا له والحق والحداد لم يحل
 لكونه من طائفة الحكماء من امة الله وفيه رتبة الخا اية لكونه
 زوجه فلهذا ورنى الاختيار كلاهما من عيش اولاد بيان الخا اية لكونه
 محبوبا في الكرام على يد حكام الجوارح العزيز طويته ولا يتعدية
 عند هاتين الرتبة اعوام وله بل على له نفسا يام فكلت الهاء المدخولة
 امها نشا كيتن بها كلفها من الرض بارافا منهن على علمه يعني بغيره
 ما للنساء لانه من على ارجوعه ونشرت الشكائنة من هنا من هنا
 بعد ما كذا اغنيها السحر او رتب الخا من حيث رأى رتبته خا لانه ما علم
 صوبها على ما هي عليه انفق على رافا به التامل في امر نذره الهاء هل

الهند كور و متبر و جنت حرام الحوش الزكوري و جنت فدي ذالك الهدى عليه و جنتا كذا ذالك النازلة من مساميل
 الزكرا و افلا الهندى عليه با عكلاء اذ ابتد المر فومند ما بر الهمد ع بالصدقة ان المر يمد و كان افلا رهما
 خذ اب مشعرا و حجر زبر اثنان ٧٦ ذالمة اللية اذ عاها و كذا انت اذ بنة المكورة كبر بالبع في جنة و بخت
 و كاتير و كان ارباب يجبر في ترويح ابنته البكر و لو عا نسل و ما ندك ذرا البنت المكورة كرا يذيق
 اليه و ايضا ان اغتصبها كذا بالحوش الزكوري و وضع البور الى باب بينها الى هدم من مشوك الذراع
 و اكل السبيك الفا في علم مع ذل عليه المختص نغول في باب
 انك لا شمع ارباب و جبر المحنونة و البكر و لو عا نسل افلا نذر احد المنهك ما انتم في هفت اثن
 ارباب لا يجبر ابنته البكر الصغيرة اتقوا و لا خير لهم اذا بلغت على المنهك رويح فانتصى
 نظر السيد الفا في انه **حكة** شيتك الزوجية بين عبد الفاد رابن الهمد ع و اللزهر اذ
 الهمد ع عليه و يا فخر من الهدى المسابرة و انك انت هدى مشك الصدقة الهمد ع و يا ببالط عوف
 الهمد ع عليه فيما ادعاه من الا فاله حكما تا ما انفعله و امضاه و نزلها عليه من استهدة الهدى و الهمد ع
 عليه بما فيه عنهما و هذا بالانزال الجارية فشرعوا و فيها و فحق هذا الحكم بنكاح زوج الاثني
 الرابع من شعبان **ع**

21877

اربع من شعبار

1

ویداد

والقن على
وجوز البعده

وَجُودُ الْإِنْفِذِ

لربنا تشبيل. ربنا بغير عصباء صاندا لسنننا في قلوبهم وبنوهم في تخفيفه واللباق منه ضمننا مغالنا لرابح جميع
ما ادعاه ورفض عليه تشهيرا واثم كلف الماسك اثنان نور رشح الاربعة واد تشالوا السعي
وما ولد رشح الالح بنحنا السيد عابر اخو فاضلا من رشح منطلا من مشير ايسر كالمال من اراء المنزك
لثبوت زوره كيا شهاد من نسبا اليه مبيها لا يثبت رشح الاربعة الحقة واختار ابرار رشح مابه دور ففدا واللباق
ورفع منه جبرار وعلما والاعلى موافق رشح من فحلج من به ايزر دورا وسفطا لربنا وجميع ما عالج رشح
الشفقة من التار رشح كرهنا بل اثنى ما دل لربنا رشح الاربعة من اعز الاربعة ابقيت كل حجة تارة به تطلب
لما المثر به من لربنا وعلما به يك يبعد بصفت ابرار المكدودة له شرمسا ونجته في الك واد من رشح واد استباه
بافار وعر فبعت من رشح كرهنا لربنا والاربع على ما تلخصه رشح الالح المومنين واد رشح من الك لربنا
ما تنقل رشح من رشح الالح مومنين واد رشح من رشح الالح مومنين واد رشح من رشح الالح مومنين
ثم سأل ما سأل من رشح الالح مومنين واد رشح من رشح الالح مومنين واد رشح من رشح الالح مومنين
على المكدودين المكدودين واد رشح من رشح الالح مومنين واد رشح من رشح الالح مومنين
في سائر المكدودين واد رشح من رشح الالح مومنين واد رشح من رشح الالح مومنين
غير ما ذكره رشح الالح مومنين واد رشح من رشح الالح مومنين واد رشح من رشح الالح مومنين

بل انه كان و زعمت عدة اوراق دينارويه. كل انك سهمين فكلح المراهله ينقل
و كما جاز ان له كما ينقلها تلقاء ولا ينكر. كانه ما ف صفة من له كل اينفيلب علفعلها و بعد ما
عليه ههنا نقله جواب اللطع عليه المنكر و لما ان سمع الشيخ الفاضل المسار
اليه مغالاة كل منهما و دفع ما قد منه فكلها بها الكفر له ففتضى الشيخ حيث كانت
مغلادته صلاته الم كما جاز على اوراق دينارويه مع كون المدعى هو انك كل ما رجب
المدعى عليه ولا ح و غير مضر وى كل رجاه دون كل بغير ما ينفعى لهم بل ينطق ذوات
الخاصة كل على وجه الموضع ولا ختيلار من كل فواج فكل و لما كان كل من له و سأل
كل معترض من الشيخ الفاضل الم كما بفتضى ماسع بل جيب لنا كل بحد و فقه
على من ليس خيل في باب اللفظة كما فتع ابو يدها و ولد لها مريض فالتقى احد
و اما غير ما ذكرى صرحا معها عليه منه هم. الضخول على زوجته اسمها سهو و ح
ان حكم على المدعى اجمعه من المالح برقى بس الخ من يري و ح و جوب في اوراق لفته خبير
زوجته المدعى عليه السبعة احمين ساطع المنكر كل في خلاه و كتيب بنفس منحه
لعدم وجوب ذلك عليه و ارفع بخلاف المدعى والمدعى عليه المنكر و ريس
حكما كما منه مني ما مستوفى الشى و كل الخ

وليته مع كل ما سجد له

كل من لم يسلط عليه

هذه لا تسخنة حكم ان خرجت من اجل كل حال للبعث بها للبيعة الزكيلا العالم بالجزاي
 و ذلك راجل اعلانية المسيح لذي سبادته لا كور بل جزي ان صعدا العزم اليه في نسلاوي
 الخ وبلا طلبة من التي عينه الخ صخر واحد على الشراب السبعة احرار الخ الخ في بيته العلالح
 الفلاك سر به يسي حوا الفيسك تكون في ج ام نيل الملسا في وفنت التنازع منه موه
 بوجيك وهو المدهي دح حذو رفا بلد السير مخدر سلام حذو رفا خليفه المتي
 بوجيك يد الفلاك سر به زامو بنة ابركينة تكون بنو يدي وهو المدهي عليه حذو
 كل ول ان مفلا بلد الفلاك في صعر مني وج بل خفته كبت الولية خبيثة وفه منع حلا
 صر بلارنه كما منع من زلا زنهلا في وج ان كتحول بينه ويصل ويخل سيله
 في اعدا منعلا اخفته وكل يسجل عليه حكم في عي والنسخ للسبح الخ في حقة افلا
 كلام المدهي المنذور بلا جابه مفلا بله المدهي عليه المنذور بلا في اعدا زلا زنهلا وعارضه

وكلام المنفرد المذكور من قبل الفاضل كوصف جواب بل يقول بنفسه هو والفاضل الذي قد قدمه ولا يخفى، واللفظ في الاما انما ثبتت
بفسفه اي عرعر اللفظ فيما ولي عليها واختلاف اعلمه حسبما فاضل عليه ابن عاصم في التفتيح ونحو ذلك ايضا، بقوله
وكل من قدم من فاضل بل لا يجوز ان يجزأ منه بل لا يجوز ان لا يجزأ ان يقول بنفسه او يقول له الفاضل عن المنفرد ان الفاضل قد قدمه كروميه او اختلاف
على نفسه من المخلص يجوز للمنفرد من قبل الفاضل ان يقول بنفسه او يقول له الفاضل عن المنفرد ان الفاضل قد قدمه كروميه او اختلاف
عقل ان كان قبل المنفرد ولا بد ان لا ينفصل ابدا لهما فلهذا لا يجوز ان يقول المنفرد ان الفاضل قد قدمه كروميه او اختلاف
المذكور ولا بد ان لا ينفصل ابدا لهما فلهذا لا يجوز ان يقول المنفرد ان الفاضل قد قدمه كروميه او اختلاف
يتغير على الاقل بل انما هو مذكور الى الشئ كما ذكره ولا مزية على ذلك من ماله فيكون لا يجوز ان يقول المنفرد ان الفاضل قد قدمه كروميه او اختلاف
بما ذكره ويطلب ان دعوى منافقته لا اجابة الى ذلك وانما هو شئ يسير يد على نفسه انما يذكره كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره
ونحو فاضل به، فانه انما هو كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره
الغير يسير على من لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره
مرجوحا لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره
بل انما هو كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره
لجميعهم اذ روى راجع جميع الولا والعمال المتغيرين في خبر من الاول في نفسه لم يرد في موضع على نفسه من اللفظ وهو نحو ما ذكره
السيار الفاضل وشئ يسير الى انما هو كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره كمن لا بد له من اللفظ وهو نحو ما ذكره

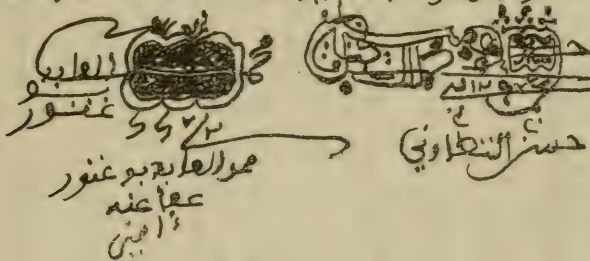
إلى حكم الجمهوري الجمهوري عاذا ولا تلهي أنسا وبته من الحكم سيجعل غلب الفاضل اولد المجلد بالحقنة العالمية
 وطنها الجاهل ليري فاضليها في التاليف العلامة السيرة وطوب الرجوع والسير على اير الله حاجب التفت الموضع في هذا الرجوع في
 شهيدينا امير الله بعون ايد حكت الوليتا شهيدينا السيرة بجمع اوكادهم المستقر بالي ذكر الشري لفرهم اولاد الرجوع
 السيرة الخارج بر احو والمسر عر حافل للرجوع وانما لم ترض بالسيرة على رجوعى المفهوم من قبل الشري على اوكادهم وطليت من
 للسيرة الفاضل المشترا ليد ان يعرهم عن السيرة الخارج في اللحن مغر على اوكادهم تحت نظر الشري كانه السيرة عزى افرز
 منه وكما هو في الحقنة المستقلة والشري في سنة وعشره وعشره في اوكادهم كانه كانه حبيب الرزح او حياقة وبنير السيرة
 على بره من التفتير كانه اجنبي عنهما وكما لا يتحاب مع رزحها وبهاية والمسرود المثل يلزم في العاقرى على اولادها ياخذ
 الحجاب المفسر الوضع والمضرب في رزحها وها هو الحجاب المفسر الا ينظر في ام رزحها ويحب لجنهم وينفق لهم جميع ما يربون
 لم يخرج الشري الفاضل بفرج المفسر في كانه يرضى له ومعه وها الشري كانه يلزم في رزحها والفضيلة الا قائل وكما يربون في رزحهم
 من على ما يلزمها والمسرود من جهة نفسها وظلب حساب الزكوة وما خرج منها في العزوب **وجوابها** السيرة في المفسر
 المذكر رزحها كانه لا يلزم منه ذلك كانه مفرع من قبل الشري وكما ثبت عليها جهة شريعية تجيب تاجير عر التفتير وكما
 بهر يربون له سر ووجه حرم الما لجنه ذالك من التفتير **وجوابها** لسمع السيرة الفاضل في عونها بالوجه شريعية في المفسر
 المذكر رزحها كانه ذالك اسوي ما ادهم اوكادهم انه اجنبي عنها قسبا على اذا ذالك ورضيتها ما ملها كالمياور في رزحهم
 ميبها اعدا شايها بطهم له بلب الشري في العزوب والاصل في الراجح المستفيضة حيث لم تفك كانه جهة شريعية في المفسر المذكر

[illegible]

الحمد لله الذي من موكب الامام العلامة الميرزا الشيرازي العبد المذنب الشيرازي
 افاض على عاقله تعالى بواسطته عوناً له من اجل كثر لعل ^{العلمية} خفي لوم تشييدية
 حسين بن علي المعلاوي من اجل زاوية الجبال بالرحلة المعلاوية والشعرانه ضمن
 في المشرق ثم من المرحوم عتيق المعلاوي من اجل زاوية بيبرس بوعلي بالرحلة المرقورية
 للمشرق عبر القادر من المرحوم شهاب الدين بن بوشه في بحره اضاء حضور الوجه
 وسيله الى تلوع الخصومة بينهما في شتات تشييدية مانع العروج بالحجر
 بالرحلة المعلاوية بحيث مما عايناه في تعقيب قبل التلوع النزاله عتقوا المطلوب
 باحضار له طلائع انا ما تشبه عليه بركة حال الجواز والهم به بتييد يسوع السبت
 اخراج به عشرين من ثابته الى يمين ^{العلمية} ثلاث مئة وثلاث ثمانية والبارسم بالمرتبس
 عراده اول وعشرة الشايد واجه ثلاثه ربالا وربع الى مال بغير ربه عسرك

[illegible]

السلام على من دعا من جبريل الى ابيك

أفضلنا إليهم حسن جاشا
أحسننا إليهم حسن جاشا

وأملاكهم وبلادهم تغلبوا على أقاليمهم فلم يبق لهم من قلوبهم إلا ما كان في أيديهم من قلوبهم
وأملاكهم وبلادهم تغلبوا على أقاليمهم فلم يبق لهم من قلوبهم إلا ما كان في أيديهم من قلوبهم
وأملاكهم وبلادهم تغلبوا على أقاليمهم فلم يبق لهم من قلوبهم إلا ما كان في أيديهم من قلوبهم

الحجرات

وحي الله على نبي من قبلي
 صلى الله عليه وسلم
 وسلم

عليه السلام

لي
 التي في الخطاب الواضح الجسيم العليل شأنه التابن حكمه وامر وسلطان من الغواض والعمال
 وما في المتعجب من دوا حوال من العج ودا جناد من دالة الجميع وومبوا كل الصالح العمل وحسن
 الاصنع انا انعمنا على العاقل اكل الهمام دامت مثل انجيز لا يحل له كبح المحترم ابنتنا
 الشيل امين خوجه الخليفة واعطينا جميع بلاد دار اربع الكاين بنعوده وكانت بفتح ب
 الرايرك نيتي يا مهابا نيتي والتمني شيكفا شاء وباشا، وعلى ابي وجه شاء من غير معارض
 له بذلك وما شارك فيما سنا الكوان كايته عليها شيس من جميع اللوازم الخ نيه وساي
 التكاليف السلطنة فلتك او حلت وكاحل عليه من سبل لغواذ الجاج يو غير من ولا يقوى
 اصل على بلا حته راكها بايع من مة تومر وكا اعطاء عليه وكا حلاس مع اما يصا
 عليه وعلى المحارثية من البلاد باح مة ردا حترام والميرة ودا كالحام انعاماتنا اواعك
 مباركا خلا ملا عما مجسب اوافد على مرثا من ان يعجل به
 وكا يجاب عليه مني خالب الحس استحقب العفوية وانكال ابو بل والحو

والمن العفوية ربه سبحانه المتوكل عليه عيسى

ابراهيم باي وفعبه (له كمنه وامر) بعونه امين

او خي نيا الحجة الحيا، الخ

[illegible]

[illegible]

وتم ليد

رَكَعًا وَحِينَ السُّجُودِ عَلَى رَأْسِهِ وَسَلَّمَ أَلَيْسَ هَكَذَا
عِنْدَ السُّجُودِ أَحَدُ الرُّكُوعِ وَحِينَ السُّجُودِ الشَّرِيعَ - فَالْإِسْلَامُ
أَسَـ عِنْدَ هَذِهِ الدِّينِ هَكَذَا بِلَا وَحِينَ السُّجُودِ أَرَجَ وَغَيْرِ
مَكَ شَأْنِ السُّجُودِ وَهَكَذَا وَحِينَ السُّجُودِ سَلَّمَ أَحَدٌ فِي سَجْدَةٍ بَعْدَ
الْمُحَابَّةِ وَبِلَا وَفَدَى سَلَّمَ نَظَرًا كَثَرَتْ لَهُ عَزْوُ حُلْ
بَعْدَ مَا صَلَّيْتُ الْعَشْرَ وَبَعْدَ مَا صَلَّيْتُ رَجُلًا وَتَلَيْتُ
حُزْنَ السُّجُودِ شَمَّادَ رَكَعِ النُّعُوسِ سَجْدًا أَحَدِي الرُّكُوعِ الشَّرِيعَ فَخَرَّ
سَمْعُهُ وَكَانَ وَجْهُهُ إِذَا بَرَّ سَوْيَا السُّجُودِ وَحِينَ السُّجُودِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يَخْلُ
عَبْدِي وَفَالْإِسْلَامُ عَيْنُكَ فَلَمْ تَلَهُ وَعَلَيْكَ رَسَالًا بِأَرْسُولِ السُّجُودِ
حَلَّى السُّجُودِ وَسَلَّمَ بِغَالِيًا بِالسُّجُودِ أَمَّا السُّجُودُ أَدَّ السُّجُودُ أَدَّ السُّجُودُ أَدَّ
فَرَبِّهِ وَفَدَى مَا تَمَّ صَاحِبُ السُّجُودِ الْعَامِلُ عَلَى عَيْنِي بِأَكْبَرِ
أَرَجَتْ رَجُلًا مَا تَمَّ عَلَى عَيْنِ السُّجُودِ وَهَكَذَا السُّجُودِ الْعَامِلُ
الْإِسْلَامُ مَا تَمَّ عَلَى عَيْنِ السُّجُودِ وَهَكَذَا السُّجُودِ وَهَكَذَا
عَلَيْكَ وَغَيْرِهَا بِالسُّجُودِ شَرَّكَاءَ السُّجُودِ وَهَكَذَا السُّجُودِ وَهَكَذَا

عَنْ رَجُلٍ وَيَتَصَلُّونَ عَلَى الْعَمَلِ وَالسَّامِيَةِ وَيَفْهَمُونَ
الْأَمَلُ وَيَتَوَقَّعُونَ الرُّكُوعَ وَيَلْمِزُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَيَرْجِعُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَتَذَكَّرُونَ أَعْمَالُ الْغُيُوبِ
وَالْعَصَاكِرُ وَالْأَكْبَرُ وَيَكُونُ أَلَيْسَ السُّجُودِ عَيْنُكَ بِشَيْئٍ
وَيَعْلَمُونَ مَا هُوَ لَمْ يَلْمِزْهُ بِهِ مَكَ صَلَوةً فَرَكَةً وَجَمْعًا لَمْ
يَلْمِزْهُ أَوْلَاهُمْ وَنَسَافَهُمْ بِالْأَمَلِ وَيَتَذَكَّرُونَ أَوْلَاهُمْ
لَوْ أَنَّ الْفُرْقَانَ الْوَلَدُ لَمْ يَلْمِزْهُ بِهِ مَكَ صَلَوةً فَرَكَةً
وَيَذَكَّرُونَ ثَلَاثَ سَلَامَةٍ مِنَ الْهَيُوبِ كَثْرَةُ الْأَمَلِ وَبِلَا وَحِينَ
عَلَيْكَ هَكَذَا السُّجُودِ فَالْإِسْلَامُ وَبِلَا وَحِينَ السُّجُودِ لَمْ يَلْمِزْهُ بِهِ مَكَ
لَمْ يَلْمِزْهُ بِهِ مَكَ صَلَوةً فَرَكَةً وَجَمْعًا لَمْ يَلْمِزْهُ بِهِ مَكَ
الْعَامِلُ وَيَلْمِزُ بِهِ مَكَ صَلَوةً فَرَكَةً وَجَمْعًا لَمْ يَلْمِزْهُ بِهِ مَكَ
وَالْعَامِلُ لَمْ يَلْمِزْهُ بِهِ مَكَ صَلَوةً فَرَكَةً وَجَمْعًا لَمْ يَلْمِزْهُ بِهِ مَكَ
صَحِيدُ رَبِّ الْبَيْتِ الْمَرْجُلِ وَالْمَرْجُلِ الْكَبِيرُ وَالْبَيْتِ
وَيَسْتَنْبِطُونَ مَا لَمْ يَلْمِزْهُ بِهِ مَكَ صَلَوةً فَرَكَةً وَجَمْعًا لَمْ يَلْمِزْهُ بِهِ مَكَ

[illegible]

و فرقت من فاصه

من نسبت فما الطعن على السلام

وہی فنطرقہ ہے کہ ایک واقعہ

انہ لم یکن بل کھسوں فرم فرم کیا جس سے یہاں سے

ومعه مكتوب كالأصلون هذا الحمد لله
الحسن في إن الأصل وقع عني أتدلم يقع الكتب فيه وتوالت في

اجبید ان اصله و فیه عنی انہ لم یصح التبع
الصلح کلن اھینہو الی انہ لم یعلم کیغینہ وان سئلہ اللہ لیکون علیہ
امام مومنانا المسلمون اعلیٰ منہ علی قلاویدہ لھند و زرفہ الغرۃ والسخوۃ

عَلَى (الْفَوْحِ) (الْكَلْبِ) (يَسْرِي) (بِ) (عَبْدِ) (بَنِي) (مَدْلِينِ) (فِي) (مَدْفَنِ) (بَنِي)

[illegible]

الحمد لله وحده
وصلواته على سيدنا محمد وآله

أولئك السوء (الذين كفروا لا مبيرا) رشتند الخ صليت به (السلام) والهداية (السلام) يحفظون (الهداية) عارض
الله (المنصف) لا مبرأ (صلى الله عليه وسلم) لا اله الا الله (المنستر) على الجميع (وارشند) لا (أولئك)
على (تغير) ونصرف الله (ووفنا) لا (أولئك) صرخنا به (وسلم) الله عليك (ورحمة) وبركاته (وستصلون) لا (أولئك)
كما (أهل) لا (أولاد) (وإذا) أتيتك (مثل) الخ (فمن) رشتند (أولئك) (وإذا) أتيتك (مثل) الخ (فمن) رشتند (أولئك)
لا (رسالة) أنت (عند) بالله (الحمد) وضرير (الشكر) (وإذا) أتيتك (مثل) الخ (فمن) رشتند (أولئك)
والله (در) بغير (والصوت) بغير (وإذا) أتيتك (مثل) الخ (فمن) رشتند (أولئك)
بصية (وإذا) أتيتك (مثل) الخ (فمن) رشتند (أولئك) (وإذا) أتيتك (مثل) الخ (فمن) رشتند (أولئك)

والصالح والنجي صريحا محض في الرجوع ووعدها ومسير الرحال وشتها وبلدان
المعوج عن بر علي شهادكم ان اباي ودهنكم ابعادها هو انضامه وجمعنا انكم طامنا
تعب الانجي المصلح فيكم ولسي انكم انكم من اهل وولراي وحسهم وانمو
بالبرجها وروعه على طامنا ولفنا وبلوغ الفلح ووالفنا وحقنا
بالصفا واثم هيصون برصون مصيبتهم وناو جمعنا انكم انجيكم اهل واداع
صفاكم سبي فنظرا اهي هذا ابرار واهم ينالها هي بعض اهل ربيع
الواردي علفا ففونك بمرور ابرار ففونك — نالوا اهل الغفنا به
انور الله ورسول طرد ملاك ملك واربوع حواء في مع خلافتها بوالفنا وثلثه
يصل حاري النجي دار برصيصو صتيبر ميلا ففونك ذعب وستر ففونك حار في صفنا
ومرسم عسبا اللون وطنا جاتو ولا والقيام اهرار انكم ارا طام وبلغكم
انفرد والحق وكني جني لم اراد انضام ابرار انكم ابرار في الرجوع وحقنا
البيع والحق واثم هيصون برصون مصيبتهم وناو جمعنا انكم انجيكم اهل واداع
لنما به الصبر والصلح وكت اواص في الجنة النجي ابعادها واداع بادي (صفاكم
ووهفنا الله

الحجرات وحل

حتى إذا رجع المحقق إلى جميع العالم التحسّر المدروس المشير السني
 ملك سلا على كماله بعض مفاهيم وفات تفكير وكرات
 تفكر وعلم الحكيم الصغير وحكيم والعلماء السركانية الأخيرة قد تم بها
 ثلاثة من غيب الطراز ورعقت عن نفسي بالوقت حيث توافقت إلى ما
 تعلم مع ما هو واقع في مفرد التوفيق وفلة القدر وكثيرا ما
 أنشئت في قول الرباد بملكل ما ينبغي للمريسة
 فيجرب الرياح بما لا تشتهي القلب وانشدت في قول الخليل
 في السورة في كمال الغنى عن وجه وازالت قبا زينة وتنقوا
 إلى ذلك المردف والكرام السيرة في خبر طبرستان ذلك
 ما يكون وحل طراز في الصبر وفلك الامم حتى كنت
 البلاء الكثير السماع حيث اراحه وكعبت السلا وقصفت
 العيون ونقروا منق وازلا ناعرا والوكور وبذلك لي حصل في
 كمال من اربع ذلك وهو في الامور وحل في من يجد له
 به القبر المفزور وفرا اواه لا رجوع الى الدار ومرا لبيت
 غصن النبل او يسوع المحبة (ما تراه) كمال الله نكوي عنبر
 ونما وكر قباله الامم غفلان لا يفسر في امر اكر الله ونكم
 وزل سلا

سعود الدار هه منه الخ الفخامه فيصل جلاله ذوالالكرام الخ جلاله (عنه) له ذو الرغا وموداه افغانان وارسلا
وانتم اهل على بله الجوى الخ فبه الترمه سعود عنك لاننا آتينا وطرا نخرج فلان لا تبنت فكله جالس
على عبالية ومنه سمعت بلان من رقتب لعبير الله بن جلاله على فقيته لما وجهره مع
الحاوة وضفوه البحت الخ الخ والترجله والسعود وذوالكرام وطرا ربا غز الخ رجا البحت الخ
فلاخره انك وانتم لخرنا لانك بله فظا الخ السبر جلاله ومنه الخ جلاله وارسلا
هه ملاله اسك كصيه افد معو ذل لا عن كرسه والخذى منكم هو انتم بنه ففقيته كلبه
وحيثية والسلام ويك عنك (فدو) مخفر كرسه اني سمع العود هه واللا انك
نعم على تملغه والصور والقبز (فدو) الخ سيبه فلاله على علمه من فخره بله الجوى
فدو كرسه كرسه بالخر اولا (فدو) الخ كرسه الفطيه يحبه فدهو الخ كرسه كرسه وارسلا

2200

ابن عيسى والنسكاه والانعلاء بفقه الزهري وسالك الجمع مع الجمهور في حركات
وقر تحلفت بان لا اكون لشيء الا بصريح ملاءمته وقلت لا يجوز عرض حبيب رايته من
مفلا وليس يعيب ابراهم اخبرني على ما كثر به بل في الكثير من الناس على ما عليه

من نسيته وحفيضة ومجاز وكنائس: الماء من البؤرج وهو علم يعرف به وجوه تسمية الكلام بعد
رعاية مخاطبته لفتنه الخال ورعاية موضوع دلالة: التاسع الكلام وهو علم يخص به
صحات الله تعالى وجبات الرسل عليهم الصلاة والسلام: العاشر الاحول وهو علم يخص به
بل يعرف به كيفية استنباط الاحكام الشرعية: الحاد عشر المنطق وهو فائده يعصم عن اعائه
بترويق المنطق تعالى الزهدة من الخلفاء بذكر: الثاني عشر الاداب وهو صناعات يعرف بها
الطالب كيفية المناجزة حيانه لدعي الخلفاء فيها والنزاهة للفرع منه المناجزة لغيره من طغى وتعالى
او سحر كمن: المثال عشر البنية وهو علم يعرف به حكم بعض الكلام: من وجوب ونزاهة واطاعة وحرمته
وكرهاته: الرابع عشر التبيين وهو علم يخص به على حكاية الفراء والعزبي: الخامس عشر الاسناد وهو
وهو علم يعرف به حال السند والمنق: السادس عشر الفراء وهو علم يعرف به كيفية قراءة الفراء
على الوجه الذي كان يفهم به النبي صلى الله عليه وسلم: السابع عشر الحديث وهو علم يعرف به حاروي
عند النبي صلى الله عليه وسلم: الثامن عشر النصوص التي هو نتيجة وضعها العلماء: وخلاصة
علوم ائمة العوالم: وهو عبارة عن طالع العبودية بكمالات التمام والسنن والفريضة ونظام الاجتهاد
عن البرية والرخصة بخاصة ولا: وهناك جفر اخر مثل علم التنجيم وعلم الرضع والهندسة وعين ذاك و
هذا ما من الدنيا وارتضاع

۱۰۰

معنا الباطن الارض. الخواصة الفرض. فالملحوظ والعوام. البغية المراد من السطر والى. احوال
 انتم بغايتها. وجعلوا ارجاء. وسام عليكم ورحمة الله تعالى وبركاته. وهو بيان البغوى
 الهياتية على تجردها. مع اجوبته ما ذكرت معها. البى الاول اللغة وهو علم يتجس به على احوال
 جواهر البريات من حيثها مانيها الاصلية. الماء الوضع وهو تعيين اللفظ للكل لانه على معنى
 انما انما لا استغناء وهو علم يتجس فيه على احوال البريات من حيثها انتسابا. بعضه الى بعض
 بالاطانة والجمعية. الرابع العلم وهو علم يتجس فيه على احوال من حيثها ضرورة وهي انما
 العارضة لها من محنة واعلال وابراك ونحوها. الخامسة النور وهو علم يعي به اواخر الكلام العربية
 من اعزاب ونبأ. السادسة العلم وهو علم يتجس فيه على احوال التي يتجس بها اللفظ مفتوحا
 الحاك. السابع البياض وهو علم يعي به كمية ثلاثية العنصر العاشر. وهو يختلف في وضوح الكمال

بعد الملاحقة وتختلف الرعيون. مالههم عليه من عرم ارفع بلذ وكثرة الرضون وفركنا
لهم بمبي الحلة النصورة من بلاد بنى عادي ولسنا نخرج بين اعياننا. نخت ارض طابيا
على انظره بنسبهم والى ريفنا. باصبعنا جليبي ووجه غفلة جرد كتابه احارته
الاعلان بالعلم والخراس بالحنص. بحصنة مائة جهة. وحي نراك قمر اهر شمعها.
وشغى ضهرهم ارييل. ونى د افسان الكورنا لوطا لصر هذا الخراج بلع بلهنا والاما
فخرهمنا انهم به فخرنا لاهل الخراج والى ربهم. بغزوة شرا هيترا تمل مبرر هذه الملبلا والى بقدر
بههم واهبنا ندى والى مذكر الشجعان الكورن بنى مولى شى. والى مذكر علم الغنيمة والى ملازمة
والى من فضل الله ولى طارح ارام الشرا نسا وصوركم ورافض جليبا كنى وجودكم
وفارويع ذاللا يول المنيعة الما بع من الحجة والى ام جارج اسلمى تسفر عا عا ١٢ اويها كى هجة
حينه اكامل الخلاب الهم ارم لقوة بعثه شى فى انسا من بضا جلاله دورا كى
يركها كوشه عند نركى. كما كوشه عن ايوى عيرى. وفارخى نرا لهي فخر قبله الا صورا
ورعا نند جان ايوى كند ملان فخر لا طل اليرى وانشغى. فلان لا تغضى بع اكلنا حج دعارو رضى
والله فى جبل جلاله ييسى الامور انه عازد الما فلان مبريا ج اينة حقيبه وحيه لى. ولى لاهل
ارنا ج ابر. والى كنفه وكتبه عازون انبلع امدوح اللير حصن جارى اهلنا لاهل كى مبر
(فخر الله ابيها)

[illegible]

وحي من، وحي بحبل جوده واحسانه وحيه وفعله ونفاله سبله العلم الاجل
العهيه اقبل الزك الا شمل الخي دلا حمل الخي المجل الاما السوا حاملة
الا سلا سيد حمو لاند الروك نال السبر حسيك باشا فراعظا الله تعالى
صا الخي ات والصم ات ماريك ويشل، ابيض المسلا، عليله ورممت اده تعالى
ويك اند وحياته ورخوانه ماتليت، ايلت اده وكلما تة ولامن بربر حرا اده تعالى
لخ الا الخي والعافية ونعم الله الخرافية الصوالية للفا ارجع صا المولى الخي رب
الخي ش العليله حوامه ما ونفا وما على الجميع بحاله النبي الشيع عليه افضل الطاق واخى التسليح
اقل بحر سين افر اتل بخي تنامكويك الاغني وخطا كخ الاخي واعلمتة بيد اعلا خي
وعا بية عي خروج عليله الصورت بالده نقل الموجهة الى العمالة الخي بية صا عي خوس
حيتم بعى الرب صبيحة يوم الاثنين المبارك العشي وبومامى شتم التسليح جالمى اء مئا
والفكر بده عيلناى جانبك الاسعر شلفوهل بالمونلة الوحيدة على اهل وكتابتك موكى فناف واخر
وخالك احركه وشما فون كيتا لة وماية وعش وكا سا سة لاند وعش ثلثيات شعب لاند
لا يني ونياء رقا لها بزال ولا نفع في مياك الخ ما يني تم وسما تة لغرو ولنا الوصول النام اسعر
اده لخ الا باغ عبة خريخ الاصابع وممنما جملة وتعبدا فيكون بحول اده وفونه مع الاستعانة بالله
وي سوله صا اده عليه وعلى كله جميع ما امننا به سيد الخي اده ونحي، حا خرا موجودا الفنا
المعي لنا على الوعاء والق في عي غي تني بولنا ولا تني فلان اخ و اده بواله عوننا وعوننا وهذا
ما نال علمنا به شير اء عي، ونحي، ابي وبعود من على سبلنا اعلم السقا واجيب القية والاخ اء
بالعرو والختا : وكتب عي اءنا العلم الخي السبر تحمل فاير وكى بن موسى ايد اده
بنه وجود، واحسانا ارمي

[illegible]

وَعَلَيْكُمْ (السَّلامُ) يَا أَيُّهَا الْمَوْلَى وَكَاتِبُ الْحُرُوفِ وَالْأَحْجَادِ

الحمد لله وحده

السرور حتى لا يتبين على الملوك الخرم بعد اهل السلاطون الاثنيون بغايم الا في
مع القائلين بالحيث والايام بالاضاعه وانما البيل والكم انصار ايا بعد ايزيد
السياده المنجيه انا وجك ليرحمي على فويرم ارجي آي جبه انا وجهك لمنجيكم الله في
هنا المكتوب نسين لسيا قاتج ما هو من ضمني في منجكم من انا ربيكم بطلكم ونك اى ابا كذا
به السلاطون الثالثي متوكل منجب باش على وكنت فيه منكم تهرب لغيره اعدا و كان دفع
بني الانبياء في الكهف الكهف اليه به تامله ١٨٤٩ هـ والسبب الكامل على التسليم
في الكهف هدايتنا تليث ابتداء يسئل سئل لم يسأله الا في الامور حيا مضافا له ناسفة
في الكهف هدايتنا تليث ابتداء يسئل سئل لم يسأله الا في الامور حيا مضافا له ناسفة
المفصولة منها فله المنجيه وكذا في الصاري والامير في الكهف والاصحاب ونفي تالي كما يكون الا في
بنا ايت ان مكته بتلك البرق ليس هو حالنا بسبب فله المنجيه واما اهل الكهف والاصحاب

الجملة وحركة لا تنزيك له

المعروف على جناب الدولة البرنصاوية اصبخ الله خلا له واحد من تحت تنزيك
 للعباساد هدير احو لبو كي بعز السلاع عليك ورحمة الله تعالى وبنركا انه
 من عنبر يا كمته نبت السبر محمد بن موضح جراكه تسلم عليك كثير السلاع
 و"نفور" ذك لا بنة تفضل هتة الحاجر الله بفضي حورتيك ارشاد الله
 واليوع طلبة اولاد بر صبير الدبري الكراء الحو شبة ابنه صو لو لم يحكون
 الكراء الا مع حضر الرافت مدقة فخدمة انشهور مهكمان بحث لهم واهل
 بر حلة الجواب وانرا اعصين الكنعير كراء البيت انة فيهل وبيس له
 هتلا مله في ابيك وعليك الوجرا السلاع

جنابا الموصى الحق الميرجلان الميرزا الميرزا بن غوانه رحمه الله تعالى ما بعد
 بانه ورد علي مكتوب فجنابا مربي الحال مورخ حجة الله العاركة يتحقق مطلب
 التقي بـ فماله من عرو ما زرع من الموراسي بالملكون حال لوحية الزرع في
 ومالكات الفارسة اذ ان الحمية كبرى وكان علي بن ابي عمير ربه منه ونجيشي
 من تاعينهم رتقي بـ لعوان الفرض بادرة جلكا قبة خليفة زعمون بضمون
 المكتوب المذكور ليحضر مساييل العمل واعيان بلا حقه ونسب ال
 المساييل المذكورة لمعرفه رازرح بن ابي كلسية ووجه لنا في العلم
 اعلمنا جنابكم بهذا كيف محل الخليفة المذكور تحت شخص كرم ودمع مجيبي
 وانكم من الغفيم الي البينائي كوفي خليل عامل زخوان وكباش الله
 محمد بن
 في فرج بن خليل

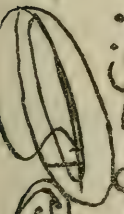
ان تغور اعني ونزلوا جهوركم امرنا والده ببركم ما غنوا وبومفكم على غبونهم ونزغونهم
 لانه المعتبر عندنا مبغض للعلماء ولا يحب الا اهل العلم اذ اقام الله سبحانه وتعالى وكرامتهم وتبليغ
 كذا

العلم الا علم المورس الا في البصير الا كمل البليغ الا لاجل
 السير ووسى عليكم اتم السلام ورحته وبركته التمام
 تستلجزه انتم وكليد تكلم وجر ايد الا لاجل انتم المسمى
 محمدرجلان بالمالح جلان الفسيفيخ اصلا ودار ومنسك
 فركنت حضرت لدى بجنة الامتحان الواضع تدرج 19 جاني
 سنة 1880 واجتث ما سيلادة اللجنة المذكورة بلا جولة مورخة
 5 ابريل سنة الثمانين كما اكل اجازات متعرة منحصا
 من لدى اسيلخه طهنا براء فرائد على كذا منهم نحو
 نيف وعشر سنين موزة نوكة في تدرج امر من شكايت
 وهذا في شيخنا السير فرود الرحاوي معلم بلا ذكرنا كما ان
 1 ايتلا وضع كذا سرجل مع سير كذا من سبع سنين
 وما لاجل هذا خلقت السير المعتبر المالح جلان بر احمد ان
 بسعينه اصلا بل لا ما السير المولود التونس بمصر الشيخ
 السنوي بل بسير كذا حفر وبغضه العلماء وهذا ان انشيت
 بلانه جعلت ثانيا جعل السير جلان بن جلان اولاد
 مع انه لا يعرف شيئا وانه جلاصل البنته ولم يحضر مجلس
 علم فاعلم ولله اجازة لا علمه ولا عريه ولا لا وضع
 قبل اختير تغري هو مع المختص الا تغري وايضا بلا ولا
 بلا ولا يد الرتبة يستفعل ووالعلم والعاشي كذا
 هو مير خليل وتسميته للمذكور انما هي رتبة فقط
 والان بلان جوا ما سيلا تكلم وجوه علم واحسن تكلم

إبراهيم بن هاشم بن جابر بن شريح الزريبي

الملك وحيد

جندب المولى الزبيدي الهادي الحارثي إصيرب لأن فصله ولته في أنصا
العجيب والمات المير بن غواة عيسى إماما بس طانة الزوارا حلة
استغلح في انفاق بلق في زعمته إجابته المعروفة رابع مجيبا
على بر وعطاء لما طلب بر ومعدا تقيت بن غوات وعليها الم اذ ان توفقه
الينا حيت اجمال والحو بابا عفر في التنازع المصاى عليها ومع
بنج وجرى البنيح فلان

الحمد لله وحده

السيد محمد بن عبد القادر

رام الله تعالى

العالم الفاضل المكرم اخينا وابن عمنا

بعد اهداء السلاخ عليكم ورحمة الله وبركاته والسؤال عنكم وعن
 صحة احوالكم اجبراه الله على وبقى مرادكم بان تفضلتم بسؤالكم
 عنا بنى لله الحمد والشكر ولا ننسى الاعلان عن سلامكم التي هي عندنا غاية
 الفصد وبلوغ المراد من رب العباد وبقره بانتم الافخ لازم لنا كتاب
 يسمى سراج الملوكة وبقيته المملوك وكتاب واخذ يسمى تاج الملوكة
 لابن الحاج النكساي بنجب فكم ان تعفتشوا لنا عليهم في اي بلد كان
 بطريق وتشتروهم وتعيدوا لنا عندهم من كل بلاد وراجه واهدوا
 سمانا الى جميع ما يوزن بطريق واسمهم انا ناسخ

المحمد

الهاتف من ابن الامير

عبد القادر

الخمس

م

الحكمة وحراً

الحب الدودي العلم والنزاهة والنبوغ والعبارة والسياسة
عليك نعم العلامة انتم السلام ونوايحه وبعد ايها المحب ففقدوا صلتهم
لا عز وبهتت مضمونه اما الجواب على ما سألته مما يكلمون به البعير
بالغة العرب جد ونك اما ما يجيبه الجمل هو عقله وعوان يتركه الجمل
على ساقه اما على بحالته من ويراو حله جيبه عقل البعير من بعد رجليه
ولا يفد رجليه المشي الا اذا انقزله الجلالة وحار مسرعا مملوا ربه
رجليه جيبه حيث شاء ساقه واما ما يتركه عوان يتركه
الساق الى البعير يضربه بهوده على ركبتيه ويقول له اخرج
بفتح الالف وسكون الخاء الحجمة بكلمة مكررة متكررة بها
الابل تترك عند سمعها واما ما ينو ضونه به هودان بعد الساق
الى البعير لما يريد الاكباب وينقزله الجلالة اكرامه معقولة
ثم ينقزله اي يضربه بهوده على فخذاه او على الرقبة وينزل له
اشتر الشرب بفتح الالف وسكون السين راحة ساقه وهي كلمة مكررة
متكررة بها الابل تصاف بها واما الرقبة هي عودها مكررة
يجعلونه على حوبه البعير جوف البردعة لتفتر كفل الجمل على
خارج البعير وتغنيه من الفداير ليك يحلوا جمل الجمل فخرج
والفداير هي الحواري التي يقرنون بها عدائل الجمل على ظهر
البعير وهذا مما رايت له كذا هبنا كعدة الزمانه وكان
معنا علامتنا اي عيسى راكب على جمل وعلامته
مرخوعا وهو يتمايل ويتكلم من يرا حواج للنساء والرجال
وتحسهم في كفه اخرج وبسك الحجت وفقد فلان الحريه في تلك
المعنى وكم راءنا كذا جمل على جمل وفدتور في جوف الرجل
والفتية والمراد بالهيل هنا هو الرجل الداهية
الشكل هو كمال عيسى العوالي انظر المعاني وعليه السلام

بهری له بامتنع بجا بانی ولید بزله برکتیبت ایامیا ۵۴
اروکیل المکرور علی بسمحه مجیدی نه عده علیہ الشمس تح
می جلائب سیاهه اکر اکیل ضعیف له ای یسالم می و طیب
و شاد و رش علی نه لاله با جنتی لاله بفرماک مسلح می و طیب الفخام
بسیه می و نه لاله افضل می علی حضور لاله و الو فریب به مرضه
و اکثر می نه لاله شهادت انفر می کفر نه لم یخرج عن مرضه و لم
یورثه منی الی اعلم که به و السلام و کتب بام مولانا الخلیفه
و لایحیر الی به ایسیر محمد بن عمر الله بجزا لک لایحیر الی

شا 28 ج 2
1984

حق الموضع وربع سيادة السيرة مبدل حال
 ٤ رتبة وجاهه عند ذلك ارتداعا بلبس بالملامع انما نص
 ارباب الموضع والاعلى فبسطت مرضا كبيرا ههنا ملحة
 فصحاه حاله فبنت على هذا حاله فبنت الى الموضع
 ٥ بفتح واغسلت كعبه فزاهج قبل وجانه بما اولاد الزهراء
 بسرهم ومع ذلك واهل ولدي ارجو الرفاهي بعيني كنت لسه
 على ان يفتش ربحا بقلب انتسرت مع ميسيرة وربع الملائكة

[illegible]

五

۱۲۳

$$\sqrt{x}$$
[illegible]

فلا تلبس على العبراء بل ادا اللفظ ربه محمد بن ابي له اسم عندنا فقلت
اللفظ فلنا له انك تحصى من اللفظ فلا لنا منه اعم ولا العرب ولبس بنزلي
جبه شقوق وهدد دوله ولكن فقه من الله ثم منع بعد لها ينظر بالاعمال
حينئذ اوجبه وهدد ففراه فدا في راسه ونزاه يشتم على العلما. وقال
الاسميين بالانتمى جرت طوبى لربى العر عن زواصف مستحق ابحال الطلق
وخلاله والعبية انتحل انتر زعيم ابي كهرق فلا للطيبه وصمغى
ملا زعيمك د بها بحال ارحلت السمويه وزاد فلا يأتى العقبه به محمد
اصغر صال الى صغبر ابحال كلبى انعم له سمعنا هذا الكلام انتقد
حالنا وتوعدت اجسامنا وقلنا له البخر في منى هذا الطيب الشفي
الفيح لكم نعيم به العلما فلا لنا انتم والعلما. ولله عبيد واخلوا غمنا
عكس اللفظ وما سمعنا بهذا في حلقنا هذا طه من انبياءنا هو اصطلاح
كتاب الخروت كينجرك الانا بل اذ فغير محسن فقلنا عدا اننا العلما. كما بينت

البحر ليو حدة

وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلم

هو ضحكنا الله وركنا وصه كل بلد سر وخطا كذا واخبرنا اياكم عنكم ما راينا منكم
لنا ولنا عن نزلنا اخذنا نزلنا الله من كل سلام ورسا نزلنا العلم ولا حكاية
البحر بالبحر ورسه محمد به اعلى سلام الله عليه كذا مع الرحمة والبركة من عن
الله عليه كذا كذا كذا، ولم يقول كذا كذا كذا على الله كذا كذا كذا كذا كذا كذا
فجوزهم قد سبوا كذا كذا، جميعا وقلنا انتم والله ليسوا كذا كذا كذا كذا كذا
والله ليدوا انما به تشتمون عنكم ارجع وقلنا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا
لحبة جازا كذا عنكم كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا
عنه قلنا له يا سيدي الحبيب ليهو نفيك هذه الكلال كذا كذا كذا كذا كذا كذا
الطليل، فدا وعينه كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا
له جود نيلنا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا
هذه الكلمة منكم الله اني قلنا له ليس منكم كذا كذا كذا كذا كذا كذا

زکریا و یحییٰ

الفلام الذی یحارک من شرفه الی اشراف ویدور کماله لا یعتبر بها
 سدا روکا محاراف مفعول فجوارا عیون وملتئم شعور الذی یجزل وکلان ووما
 لا یقع مجلسه البیان وعلو السرمیه دیار الطول ودرع یدان البصر
 الجبرال ولاما یکبر القسط البیر البریه وایسره بل یجزیر کارالت
 اشرار ودر اثاره مشکوره اما بقدر خدمه النجیه المناسیفه
 لنزله السیفه واخلط فی امر خبیثه فان الذی یفعل یستدین شیطا طر
 من حسن تقیید واطوئ شمل یلوح وعبید اعماله وسمیع
 الجمیل فی نفوسه حسی الجوار ملاتش فی علیه وشد کرم
 علیه بکرمه وازوا طر یکنه یکنه ورائه اهل کما یکنه علیه
 فی سبایه اکا فطمار خصو حلق حسی الجوار ودر حد صدق
 انفسان جمیل اخبار کج حیف رائه طیب واثار کج جلالت تعالی
 بیع کج اکا شهاد علی مندر اکا سلا حور واکو عبید
 الی الله تعالی الی زید اکا کید ووزید اکا معر الخوارجیه
 امیر اکا مراد صبحی تغذیه در رفیع ربیع الثانی
 لا اله الا الله

عز و

اربعين الف رجل للرحمة والبركة الحمد لله من يروم كثرة المال مودة السيد محمد بن المكي الموسوي
 عليه من السلام اعطاه من الرحمة والبركة الطيمة وبعد ايها المحب كح لي ان انتبه
 على دواعي الشهوات وتوابعها في بهر خـ شيئاً ان تكون موعودك
 عرفه بيته وخدمك ان رجلاً جساماً النوراني كان اسمهم عرفه
 صلاحي بعد بيته يفرج بالاشياء المكنية بسوق ولم يخبرك شيئا او لم
 بلغ الرضا للدرجة الاولى من مراتب النسيان كما جاء في اخوه كاخته
 حتى موعده بالدرجة الثالثة وعنده الى الدرجة السادسة وحكي
 الرضا بحسنه في كماله كماله حسن له اخوه من الفطاحين في كماله
 دنياه وبلغ الى سبب البلاء من جعل اخيه من كماله في كماله
 الرضا حسن ويحيى ثمره في ان الخلق لها منك شئ به موعده من
 اخا له في كماله وفاء صاحب بانه سمع ذلك انت موعده من
 له شئ موعدها كما بالخير والى ان اية الجعفر الخضر في كماله
 او باعد بيننا وبين موعده من كماله خاضع الى جنته
 والرسالة

1202

والأحوال والأحوال والله العليم
عن اذنه مولاه سيدي محمد بن علي خليفة امير المؤمنين اياك السلام هب الي عظمي الخيال
والرشاشات البيرنتيالي بسلام علي من اتيك الهدى اما بعد جاءه كتبك وطلبه وذكرك ان فيه ازيد تكملة
صافية اسبى من الذي عنك صفات ما يقينا لا علم ان سيدنا امير المؤمنين اصر في طاعة
ما عني من الساعات وانه لا يفسد ابد وجلا للسلطان العثماني والامير والامير
خالك وجعلنا لكم منكم والامير والامير والامير والامير والامير والامير
جميع خد ايم ان لا يفيضوا به وان فيهم ارجح نظارة محمد فبعضوا انفس
واظفتمها احدهما فنبوه والآخر مثل يري وكان محبوبا لكي في هذه انفس
اه تكله كهل المدينة والرياسة على السادة وجاه واحد وهو قد ربح الموضع والربير
الحسن التي فبعضه الصاحب انفسه وان في خديعه واولا ذلك جاءه فيكون
واذا كنت تعلم خالقه نسرحه ونكتب في ورقة سر حقه الي كبير تملسان
اذا كان فيها امالي وقران ليدهم بها او لا ذلك وبخلافه واما اذ كان عنده الخبير
اطلعه بانيته مع حامل الكتيب خد ملك تعلم بخالقه هذا الرجل وتلكه
زكوة انك مربية هني وجم يدمر الكاحل الثالث من جملة الاول في عهده

الى السمعة الدار مع تسيير الجند الى خارج - اية صور القدر
 السليم عليك نيل سبع فدايت بوع الاحد للاجل الخلع نزل
 للثمة بوع الجماعة تحصد في زرعي في موضع بدسي كذا او غنى
 غنى ترعي بد حصبة في كلان لاناس وبع بللا واخوانه حصبة
 بلارغ جوق زرعي نفلوا زوعها ولم تبعا سور الحصة كما
 وبجصد واج موضع جوق الحصة بطعموا الى الفخ ويستتور
 الفخ فقلت للبح ان الفخ ترعي بد حصبة نكم ونيت تحصد وا
 في زرعي فنتا بجوا الى بالضرب وفرب واحد منهم بالبد فا
 اسمه يحيى وكل انت الاله الاور وعجله الى بالضرب ١٨
 وهربت وكفوة قبل انصل الى بلاحة في على مت عرش كذل
 مرفقة قد بضرب يحيى في راسه بسفكت في الارض ١٨
 وكفوا اخوانه وبقوا بضربك وراحم نفله حتى كفوا بلاحة
 في الهاتش فبكوا ما بد ببع ومع بللا وبللا ونيت ١٨
 مصروعا بللا ففت بد وحيد تنولة عى فدايت الى وبع ١٨
 بقلته جل الاله فدايت الفلدة والمفتوح فلف ولد عى نشك ١٨
 وجدت ان الحليمة في سور الجماعة بار تفتيت وعدت
 بقله مبالا لم تسمع اليك للجل اكل الدار مع ما الخبي
 ضروب منتظمي

[کھمراوردی]

المعلى الا ربى السيد الجنان صاحب العلم الاستاذ العلامة ملا الحسن والبر طه
 وبعد يا سيد العلماء انى جى فحى د فطنا عيب مع علمنا تنزيهك شفاى
 بكر البر صفة مشائخ وبيوم تترينى جبروتك البارسا مات في اليوم الممكث وروى
 ما بترها الطرايع ورجد وركا، دهيتا ومكنك بالرحا مل بيسى التناجد
 واخذوا منوه اللحد وصا تخت مخرج افية في دور ربر بى ابي حى جديده و
 المبر صفة كى بنت المر الان وعلية ما طر حنة وفي طي حوت واليوم سيد تترك الاولاده
 معا وان انكم افندو على مذهب شمسك وانك سر الخبيك حوا وا مع ۵۵۵ ۵۵۵ لى لى لى
 كالى مع تكبر صفت على مع وحفا مى جمل شمس وانتم خيمه ببيتة وتكثروا
 احوال عيشكم والمساك لواع بنا ايزه جبران ۵۵۵ ۵۵۵ ختمى اذن
 خديده كجهر كالهافع عوزن بهت كمترا فافى ليق

حَتَّى تَخْلُجَ مِنْهُ هَذِهِ الْمَلِكَةُ وَالسُّفْحُ خَالِيَةٌ بِهَذِهِ الْمَلِكَةِ مِنْ السُّفْحِ لَمْ يَكُنْ
 يَهْدِيكَ وَهِيَ شَيْئًا وَتَسْمُو فُكَا الْعَدُوَّةُ وَالْأَحْوَالُ وَالْأَفْئِدَةُ وَالْجُلُوسُ وَالْعَدِيلُ حَتَّى
 أَكُنْتُ (أَرْضِيكَ) لَمْ يَرَقْدْ بَيْنَهُ مَوْلَاهُ وَلَا تَجْفِي هَلْ كُنْتُ وَلَوْ كُنْتُ (الْعَبْرَاءُ حَتَّى
 وَلَمْ يَكُنْ) مَجْزُوكًا وَلَا دَاوَعُ مَرْثَا لَمْ يَكُنْ بِهَذَا نَزْدًا وَلَا تَقْبَعُونَ بِنَدِيكَ حَسْبِي
 (لَمْ) وَهِيَ (وَلَوْ كُنْ) وَأَنَا (أَنَا) كَيْسَ لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُ مَطْ (أَيَا) حَفْظًا (حَقًّا) لَوْ
 وَلَا ظِلُّ (أَوْ) وَالْمَدْعَةُ مَلْفَتُونَ وَتَبْلُغُ (أَيَا) مِنْ بِيْلَ (أَنَا) (الْعَبْرَاءُ) لَمْ يَكُنْ
 مَرْثَا لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُكَ (أَيَا) لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُكَ (أَيَا) لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُكَ (أَيَا) لَمْ يَكُنْ
 حَسْبِي حَتَّى وَتَرْثَا بَعْلَتُكَ لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُكَ (أَيَا) لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُكَ (أَيَا) لَمْ يَكُنْ
 بَعْلَتُكَ (أَيَا) لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُكَ (أَيَا) لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُكَ (أَيَا) لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُكَ (أَيَا)
 بَعْلَتُكَ (أَيَا) لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُكَ (أَيَا) لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُكَ (أَيَا) لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُكَ (أَيَا)
 جَالِي وَنَسْعُ (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا)
 (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا)
 مِنْهُ لَمْ يَكُنْ بَعْلَتُكَ (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا)
 بَعْلَتُكَ (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا) (أَيَا)

حَرِّصْ عَلَى مَا فِي هَذِهِ الْمَلِكَةِ

الحمد لله

وصلّى الله على خير نبي مرسل

الحب لا يورث السيرة عبور الفاء رب فيلاداد
 التمر عزك وعلاكم وسعاع عديلي ومرحمة
 الله تعالى وبكأنه وبسوفاء حجة ابن
 السوف لا بد بقول الله وبسوف خضه بال
 اوطى التمر قوله الحمد لله وقوله يسع
 الكفاح فيه فبضه ليم هو خفا منه لان ذاما
 تحت بل السليم وهذا اشتهى حاضرا وفبضه
 واخفاه عن بايعه ثم باعه ثانيا واخفاه
 المبتاع اثنان وغابنت بلفظ انه اني ابيح الخنثى
 شهود اصبوبه با قبل شهادتهم منه
 واحكم له ولا تكلم على امره اولا ولو نسبنا
 الخنثى لانه ذو وجهين وانما اصابه يلاف

فكرت به خبا فند اوار الخنثى ر سطر اوعر غيرك بالثقة حبيب
 ولا يرد الجواب والسعاع جرد اوعر حاضرا من لائمه حلال

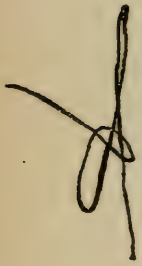
ابو زئور وكتبته الجاهل عند التقي في شهر ربيع الاول اشترى وكذا الطبع ببلاد البابلية واسمها الكركم
 من حاورا داجيندا واصطغر الخمر والبرق في تلك المدة هذا البلد ويرجع امره الى الله
 الجهنم الى عالم عجايب بشي وسمي الراشر كل يوم ببرسله دايروا بجلجرح اولادنا ونسلينا بربط
 في بيوتنا لغير اننا بالاسكاجي واللاي بان علمك بجلاننا وباضيقته التي وفعت بنا ماضيها ودمونا
 على اني اليوم لك فامرست دانتل ولات السيجيله اربا بنوا عن هذا البلد غايه اليك بنته و
 وحيدرا واما كاه لنا محو في بيته ووالضا طيبه عنا واما في ريك لنا محو في بيته هذا هو
 المطلوب منك والبراد به عليك وانا ولادي وعنديك ولا تترك في الفت واما برح لسه كاه هذا
 العلم ولا اله اعط مسوي ربه وانتم وكل من اعلم في عالمي الله وعلمك في علمك بجلاننا واننا
 ننعم فضيتي وند بهر عني فيما اخصرك به وانا في نفهم وضيقنا الموعود منك ان ندمنا في وثيقه
 لنا في كمانتي وذل لك بجزوك العجل فانه في حيرة مما جاء بالبلاد التي نزلت في حكمها
 وبطلان وروفا وانا لا نضعك من الدوله في لك كسمه قد مني رعيك بالامية الكامله والمورافيه
 ما وقتك ان تشرحه لك على الاوطاه هذا ما لنا اليك والسلا مع رايه قد ابرم فله وبره
 بنا في بيوتهم ————— ٧٨١٧

حکیم بنیوی

سحابة العطفی / اکثر و از سیر الی بهی ای که الکبیر بملانی کذا (السلام علیهم ورحمة
 الله نفعهم هذا و اذا سالنا عنک فیما تجیب ربنا ولا نسئال الله عنک و بعد بالرب یجوب
 فی سیر بهی ای که هو انکم حیة فیه نور و ارحام الارض الی بالا دنای و حقیتة ایما و اربما
 عنکم و طلبتو فی نفعه معکم و اجبتکم بالاطاعة و بدعتکم مرا دکم و لیس انتم و هو
 رجوع الی محال کثرتو فی جمع و لا یزالو طریقت فیما کد و حکم حندی الی کبیر لهم و علموا
 عن الاذکاره لا یخفون الیه الیهم ارباب بعد ان کنتا محبا لهم و ذلک لیس سببه و فو لیس
 و هم جمع و فتح نشاء فی علیهم عینک فتنک بجهنم از نهم و ستعوار ذلک لیس و اربابا کبیر
 و لدی و لیس بے دلای مجبور و جعل و خلا فیما لیس مشی معکم الی اکیم و اولاد بر عتق لیس
 د و جعوا الهم بول بی الی بیر و لیسرا کجرا ل و فیک فتخونهم و کسر هنی انتد (الحرک
 مع ان فی ظنی لا یحد من الیج مع ما بصرکم ثم ارا اولاد رب عظماء نزعو فی بلد طانت
 یجی بند دست و عقیب حسنة و نزعو که من مکرر با طلبا طل مع (نسب مقتونین و د فیس
 الی الیک و علی و لا غفون اولاد و سید و ارباب و فی رسم بنی کد اود حکم المنجی فایده بسم

و در جماعتی نشسته خردی به گفتن بدینچه بی منبر خطا و محنتی که از تن بران شده است مرا بی منبر خطا
 کردی در سوره بقره که در آنست منصرفه منسختی منسختی مستحکم تحسین و
 علی سرخ انجیل و الهودج و الم ریک و النایح و الرعش و الوطاع و النسا و الما و فک و ب و تک
 حتی نشسته جماد وایه بصرد ذالک و کرمینا و مانع و معنی بدینچه بر اینا بنظر ای و اینا بنظر ای و اینا بنظر ای
 و با آریات نعا ملک فیصیح قل یا معنی لغصی که در علم تریب ایست و کما انکا تنکر بجای بدی
 و منبر خطا نشا ابارجا منطی نفعی حتی فتوحی که از نفسی طسند و لتعلم که احرا مرغل منقلبا
 هسا که عنکر و هو السیر جملون و محتر باطنی عنکر که کذا و عیلا تنسند و تنزل که
 عذالک عسیر که بر جبر و دهند ما یقینه بدینچه کتب نهم به و مطلق علم حاله اندر احوال و هنرا
 انشدی و اسکناد و اریتر می سیادت که ادا نسلغ فی اثر الهکام و رسی و طلقه انحریمای کیم
 باننا بنی علی (الحیمة الدلیله و کتب بی بی الیها بنیه مسما علم می یغیر علیه عشر عیسر
 انقاد و بر جملای کلمات بدینچه کذا السو حاکم به
 مریضا ندر به و مجبور ۱۸۸۳

إلى ما استأثفت له الفلوة : صاحب الحفل الوافزوا
 صلح الموهوب : الموهوب جني العجر : العلم منذ البير
 ولان : السلام عليكم ورحمة الله وبركاته ونحوه
 السام : يعجز بالسؤال منك وعن جملة أحوالكم ما كنت بالمر
 حال انت وشتغل بحملك ومن تحتك حتى تكمل حملك وسواك
 وان جئت نفسك الى أين تسكنه فخير خير ولا يكون
 يعلمك الشر بهما فخير أولاهل بلغاك رسالة من عند
 مد طمنا السؤل عنك وثانيها لانت بغير كذا
 نحوك الموهوب : أخوكم كذا بياض بغير كذا أو فتي
 وفقدت عرضك السر بغير كذا بياض بغير كذا
 بياض كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا
 بالبو كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا
 سر بغير كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا
 ولدك أو كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا
 كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا
 على كل حال أو كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا
 سبب بغير كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا
 أجواب ١٨٩٠
 فاسم بغير كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا
 يوسف بغير كذا بغير كذا بغير كذا بغير كذا

بعد السلام عليكم وأعلم مسجد ان جماعة من عيال
 صرنا دكتهم السبعة والارامه بجحاج المنطلي ما راوهم
 بجا برونه بطريق الحج بدوا بجا من تعب السبع جعلوا على
 يد بعوات عينهم بجل الحج من هذه الموارس التي لا تكسر رمة
 ثم يركبون من السبعين كمداد بين الشا والبرج الشويين
 ومن هنا يفتتحون في سراكبا النار التي حدة من غير
 صوم يلزمهم ذلك عود الكراه التي يرمعونها اولاً
 وهذا هي نطقه في كتابنا هذا او رمة فيها بيان
 السرور والجمعية السبع وفيه للثي اولاً يجتمع على احد من
 حجوعا بين السبعة السبعين والبرج اولاً في هذا التاويل ما
 التيسير وخفة النفقة جعل على هذا ان طلب من قبل ان
 تفتيح هذا الخبر بين المسلمين وكل من اراد هذا هذا
 يعرف على دفع ارباب قبل هذا السبع وان كانت جماعة
 ياتيه احد هم لجمع لهم العدد ونصيب لهم مركبا او
 مركبي على قدرهم ثم تعلمهم يسوع السبعين ان شاء الله ومي
 لم يفتتح العدد واربابا وليات للسبعين فيجه من ان يفتح على
 وهو يفتتح معاً من هذا الكور السلام

الحمد لله وحده وعلى الله تعالى تقييدنا وسركتنا المزمرة والحمد لله

بسم الله صفاً الحكي مواله جميعه
الافضل ولدنا الفاروق علي قابر وكن جنتول وعفته
الله ورعاك لندنا جليلكم وزاركم والبر كسنة
جلائلنا السكون والحر كنبليه نفع الارض فان كتابك
فروور علينا مفر رلكه وما ذبحنا الساقية وندمك
جلائلنا ونفعنا لود الكرم تشادانا وحببتنا
نسما من النعمور وعلنا كسنة جيبنا ورايا رزقنا
وسحى بك وحننا وملائكنا خضر غيبنا هفا بارك
الله بيبك ولدنا ما صفا به اليك ولدنا رزاقنا سوى
النجي وندنا عيبه والارسله الفاع (الله ما زلنا)
عليكم مكرنا نندنا ورعيفه وندنا المفعول السعيد
تسفير الخليله وعفته الله امين امين

جبل الناضر ومن جبلته بكمهوى وبساتين ووالله انى رضى كذا نشة
 محكمات مبنية على هلاله بعضه والى حدينه خفة العلماء، وشيخة
 بنى على اى واحمون البروا فبينة وبعين المعلقة له كمته جبل الفصل ^{الاول} والى
 جبلته اى ما سلبى ومسح ان محكمته مسهبين ريد لها في عهد الانبياء
 الجبل بحد محكمته جند انما معها ومعها وكثرت على انهار وحصل الاله
 محكمته ضاربين خلك وحصل لنا من ضررا ايضا وفد باله فى
 ان محكمته جبل الفصل مسبكون محكمته على يند ايسب خلك
 ومن حى كمون جبل الفصل وقعون البر والينة بضالى المحكمته الى ذلك
 نعيم محكمته نفع لها ما جعلته وزيد لها ما جعلته اخرى والى
 بذلك يقول الضر على الناس اذ لا يجوبى على سبادة نفع ان كاس
 انبروا فينة وجبل الفصل يطلع مع شواروهم ومسوحه
 كلة الى بلادنا وذهابهم الى محكمته اخرى فيه صور عليه
 بنطالبت من سبادة نفع وصلاح هذا الضرر الرغى ووقع نسل
 والى بادى بغير انفسه لنا وجبودة حمى وزاد لى باله والى
 والى سلاى من سبادة حمى جلال بن فلال

وہی ہے جس نے

الاحضنة المصلح (الامر الجليل) صاحب السيادة في العلم والفضل
والخصال والثناء ونبيل السيرة جلالة الملك الناصر الشاهر (الامام) محمد
ميرزا الملقب بالملك الناصر وعبد جلالته في نهضة هذه السبل
انني قد نلت ان ارفع ترقيته جديدا وضم في الاحكام بركاته في
ان ارفع على ما هو تحت ولايته محمديا من سائر عباد الله مني وحده
عند جانب البر في جنات جنته ان الامور تنجز على يد يعقوب بن
فاخر ابيه لعلنا في ترقية في الاحكام لم يقع ضرر لا احد سوى اننا
لا بخير انما في ترقية في الاحكام من جنته وزيادتهم من جنته
ما نفعي لهم والبعث في ترقية لهم من ترقية وانما انما في ترقية
لان عائلته محمديا ان صارت تحت ما جنته بوابه اصلاح ومن جنته

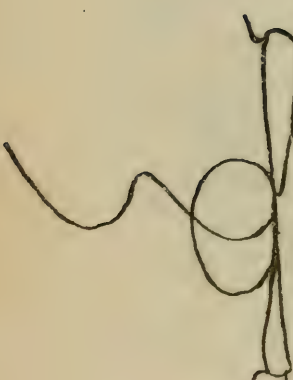

الحی الاول لا یلوه الا بعد الفیض من الهم والاحتیاج من اجله العلامه
الصبوری من اجل ان یصبر علیها ورحمة الله وبرکاته فی هذا الموضع
لقد مررنا فی هذه الاحوال ووجدنا ان اللاحق انما هو اکثر
فقد نفی کثیر من الکیل کما فی من ان یعتبر کماله یفری هذا
الاولی وعلیه وینال الیه بجز غیره کما نفی من حیا
فی زمانه من موهبه وکماله وکماله فیکون منکر ان اللاحق
ان یخیر ان اذا نفی من غیره فی حیوان بل لا یستوی
مناجیه فی ان من مررنا انما فی معنی ممکن من الحلاله
حیث فی نفسنا الحیة العلامه کما ان الهم غیر الظهور
ان من کل واحد من هذه الامور هذه العلامه من کل واحد
یا جملوا من کل واحد انما یقبل ویتفهم ان تبلیت
بذلک کثیره حیه فلا بد من القبول وانما حیوان
عزیز من کل واحد من کل واحد انما یقبل ویتفهم ان تبلیت
ان من کل واحد من کل واحد من کل واحد من کل واحد
من کل واحد من کل واحد من کل واحد من کل واحد
من کل واحد من کل واحد من کل واحد من کل واحد

بالترتیب ایک ایک لہ، واما جیہ کہ ولہ کا بعض ادا لیل اسعوالنا سر کا رخ مافیہ طبع و حیثیت
 علی قول ما لک الانیسر لہ فی الالہم الراشی فالک بعد فہریدہ لک الیوم صامتہ النامروا الیہ صا
 مثالک ایدہ جلوت فہم آ، حی فہ نہ بلکہ لہ حرم منہ بکشی کہ دیاستہ و تسیر عہدہ بہ تبا
 کارا حربہ و تبتہ حتی یکر دلاہار نہ کہ لشی تبتہ مرہم الملک بلکہ حاجتہ مہ تبتہ
 علی نفسہا لہا فی کلہا کے علی تہمتہ ہذا الرضیف انہ کر مرہم عنہ کے کہ نہ ہو یا بیر کے
 تہمتہ کہ نہ داخل فی حکم منہ کہ انسا عرونا ویدہ کا کلہا الیر القہ نور حنیہ الحاکم
 افلیح لہنہ آ، کا کلہا الیر سر ازہیہ حاجتہ تہمتا وکی لتہار کا کلہا الیر لہت احراج جلہ
 جاہہ کراہہ، السادۃ کلہا ہم کا کلہا کے متاخیجہ و غایتہ مرہم کے مانی دو فاعلہ
 بولہ و داغہ بیر حنیہ بلو خا کے انجمو اکلہا بک بتہمتہ و ضیفہ مرہم کے مانی دو فاعلہ
 یسر عافہ ناکہ، و علیہ السام عنہ الکاتب الیکہ تاخیجہ و التناصح و یسر یہ وہ وہ
 ۱۸۸۸ ست غیر العفو لہ بر حیلہ لہ نفس و بفتہ الہک فہدہ و کراہہ و امیب

و من بعد سجدتين يسجد على ذنوبك الشريفة وعلمك المنيب ان انصار ربك التمام السبعة
الله ديو انك واصعد ابوانك فيم هود معا صعدا ضللة وينبئهم معا متنا ضللة
وفدا صينا بجلائمة فتكفي جنح الرب والرب وجلت الزمان طاسونك وجود الزمان
بوجاهة الخايعات الرب تاليفهم والمواهب اللامنية الخصور طالع نيلهم امهم
سجل طارسي جلان ومناذ اعسج الوصح بيلخ مفعولي
ولو مدنت الاقلع من ممد الح

وآها لها مزية كاد ان يستكملها بعد ان يتبين الكمال بها بعد ان يتبين الجبراهة اعني ان
 المولى جل، اسماءه ونعائضه علاقه شرح صورنا ونسبنا من اننا نحن الاصلون
 الصلوات بالاولاد من نبي الطالع والسطر اودنا فيهم به صراح ان الخلقة المكونة
 وحلي التكميل وود الله فيهم الزمان السبع مائة من جلاله فيا لها من حمة
 انتا شئت بعد الما بعدة ونقضت لها الدرة من المصير والتمتع بجميع
 وعلى كاقدم الوحي السالك الى ربنا في جميع
 ونسبنا في ما ينسبنا والعكس من جلاله

الحمد لله

وحيث

وكانت فيه الروح والوجود انتم اليه والموت بعد الكون جبارا

يا مرفعه في كوكب سداه بعد ايقاع جمده فكسر المناكح حلل حلاله: اننا، عليه
 وطلع به في جماله حب منه سر كماله يحكم الامم آفي بعده ونه الانفس اليه مستله
 جلالت بن جلالت اسما بعده ابد خلت التيمات بالانفس حاكه فيكروا وحكي

يَقُولُ لِيُكَفِّرَ عَنْكَ الْغُيُوبَ
 وَكُلُّ شَيْءٍ عِندَ اللَّهِ بِأَجَلٍ
 مَعْلُومٍ وَالْعِشَاءُ وَالنَّجْمُ
 إِلَى سَائِرِ جَلِيَّةٍ بِهَذِهِ
 وَالْمِثْلُ وَكَتَبَ عَزَّ وَجَلَّ
 الْأَرْبَعُ أَلْفَ الْأَنْفَعِ مَوْلَاكَ
 الْمُسْلِمِ سِيرَ بَشَرِكَ عَالَمِ
 وَالْمُسْلِمِ مَا يَجِبُ وَشَيْءٌ
 شَيْءٌ شَوْالِ الْهَبِ

١٢٤٤

یکم خیر

[illegible]

10

متعلقہ: اراخ حاج و بھول کدہ سے ملا فعل ط الجبار و اربوا لشر المتعاسر
معلوین بل الہی والعلیب ربکم اخللہ عجوزہ جالستہ و قد املہ
حمازہ معلفہ بیہل تشلوہ کبیرہ و تہفخ و استخلوہ نہ منشر
و کلا نھل غول بلطان حلالہ لانت بعینہ و غلبہ لہا جل ذلیہ
غریبہ و ذیل عربہ و اکیتمہ لمریلہ صبروزہ ملبسینہ و عطرہ
معلوینہ بہ مزملہ بلصبر یک ادا فیلہا فی صحت ارجوزہ لبہا
سہ اہنط و اخرقت ربک ہا مہ یعرض و علیہا اہا بلہ فہینہ
نشرینہ جازہ صر و مکنہ نا و نشرینہا و ہو بسی خاثر کلا لہی و عقلت
لرینہ فی والہ زنی بہ الہادینہ الخ علی مل اہا لہا و نشر
بارہ یک و اہلک علی اہل و کراۃ اہلہ و حہا جہا و نس
اکثر منہا جو فہ علی فلہ جہا نا و نشر نا الہی جہ اہا سہوا
و اصلاح مہ کائنہ امر یک کلا خیر رابطہ بلایہ ہی جہا کلا

الحمد لله سنة ١٨٨٩ هـ وصال الشيخ علي لاني بعد

انحر له النزل لانه في لقاءه وصي بالحكمة وقدر به العز
 بزاكرا الامجد اخينا وصي السيم فلان فلان سلام عليك ورحمة
 الله وبركاته وتعالى وكيفيات وكيف هي حالته المرضية فاستش
 علينا ما نسلم عليك فخير من الله وعافيه والرحمة الله وسعة
 وجوهك العزير علينا والملاقة معك في سرعة الخيرات
 سلاما وسلاما نسلم لنا على محمد مولاي ارحم الراحمين
 وبعد السلام مني يا تيك ارجو الخطاب ارقاءة توقف شعرة
 على جميع ما يقوى لك انك انت ارحم به بيتا او هو ارحم
 كارب عليه من ارض محمد الحارج محمد التونسى الجلاء
 كتب الشيخ في فرجه قاسم
 خط من نزل الجوان توقف شعرة

الاعتراف لله

اذنا بحول الله بحامليه دامت بركاته وبريد الاله انصبت في الجحول ان ياتنا موف
 بمسمول بلوان ايل لنا السعيك لا في جبالنا ربلوان القبايل المعروفة
 بالهول ولا غتيال كبلاد زعيم وزمور وراثت يوسه وغيرنا من سلمى
 بلادات البربر لما يحسن عليهما بر الحظ والافان فجولانها معاً فند مسر
 الوافد عليهما مخرلا فنادوا افرنا المعتر بال الله ان يكونا على شان
 منمما في جولا فنادا يا الله ويغوم جولا ستمما حتى يخرجنا من شرهما وياخذ
 لبرسما فمما عسرنا في عرضهما عنرك ويستوصر صغيرا عما ويعرهما
 بالمحل المخوف من ايد الله ويجز رحمتا من التوجه له ولا يساعدهما عليهما
 وان لهما الاذالك يستر عن عليهما ويجوز خطهما بذالك وان لم
 يثبات له حوز يشمر عليهما بذالك ثم يساعدهما ويستعمل الجسد
 والمفرد في تحصيلهما على المراد والهدى موف جميعه وكافته لا يلام والاعتراف
 في 22 شعبان عام 1301 هـ

واذا تركتهم هذا الموضع وانما فلان نهمل هذا نظري امر به جنراك الله جنس اولك الاله
من كبريت وذاك وجنيل احسانك انتنقلني من جيزب المدينته الى جيزب التخم
ايحك الله اعلى العراب ولاك بالاك كنت كتبت دبش لبيد لاندسترا نور بيليك
لبغول لي اذا نريد التخرج مناهم سبي على ابني كسائي فرسا من مدني غلج جين و
حلك نفعي مورخ بجمست ماحر الحرف وبعرضت عنه لانه كانت تسمننا لبدا ولا
وصلت قبل ذلك بسببه ايام كنت مهبطي على الفدوم مع تسريح الطربني وقلت هذا
نفسني بكون عند اهل المكيره هذا الناعرفني عن التخم مع كثره الشوم و
ملا الصدور عن القبح الخ كنت فيه خي كنت خارج عن عفتي كمثل الملقه لانه
لم ينع نفص بل احد استشاري سوي انا من عملته وهران كراهه لانه لا يجعل و هذا
كلمه باح والاي اقلب كي حضرتك الشريفه اذا ظهرت وضيقه التخم من ام
عسكرة او سلبه كاوسيف او سبيج بالهاس او كوهو مكم انتنع علي بعلا وانجا
كنت جوفه عند السيد سوبريچ باع عسكرة سعة اسنة وجني انتفص
اجنت عند الصبر و من هنرا ذهبت الى سديك و هذا صدق سنتر عشر سنه
وانا نحد ج الاد ولع تلغ من معرك ابادا وانا من الشرايف بيوت ام عسكرة
وسلام من خد بحد و فلابل الشرايف بي بدي عديده جلان

ولا يذوم الاملك

الحكمة

الى حشرة ولا بنة ولا نر وداره وعلمتها سلام الله عليك بكرة وعشيرة ولا
 بالام الزاير الا فيهم والربيعي الاشمل اعلمك بانك كنت شبيخ نقيب بعد رسة
 معجدة هي ذود معك منبسي وهي هذلا السنة فمعتهم جمعهم فمعتهم فمعتهم فمعتهم
 من ووضعت شبيخ امرا سرا عني سبكتور لكة مع بسيد وامي ذود شتر ونهوب
 وحيي نذ هذ ابهم لم يجده في المساك لا بشي الفل ولا بالكثر حتى انك مروي في
 الفهاوي وكم موضع السموة وزرنا خايف على نبيس لنفع في بعض المهارك وانظر
 انقصوا لي من الخراج الخ كان عني بدهيبه كة على انك كان بهما احد عشر مائة
 وخمسون اوزك في السنة وبسيد واطوا الي ابي اوزك فافى ولي عيال نحو
 خمسة بغيره ايضا فالت في ملكه بالهل فاما بحسبت المصروف الخ بلزمني عليم
 للفدوم موجد ثم ملان اوزك جدا فخرنا مع الاستاذ طابت المصروف والخراج

وحدة و الامم كل له

الحمد

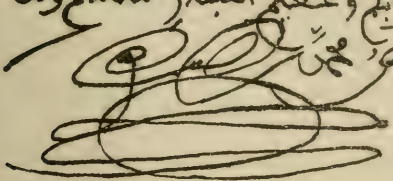
الى معاد المصطفى المحترم الباعث السير احمد بن محمد السلام عليك
 ورحمة الله تعالى وبعد والى اخير يسيرك وهو خير ان شاء الله
 ان شيخ زمام كوكب بلال الغداء اسمه مسعود بن حمزة فرغني عن الخدمة
 منذ نحو عامين وهو كفيف مريض وبقي زمام والى بلال المذكور
 بلا شيخ ولا سيرة ارجو ان اجعل شيخا في موضعه يعاونه
 في مصالح البلية والعدس وغير ذلك فكمهي لنا رجلا من الزمام لم يور
 سافر في حوش ابن علي اسمه محمد العشرى كذا يقا بفضلك الخومة
 كانه رجل جدير بالمهلوب من فضلك الكرم ان توافنا في ما ذكرنا لك
 وهن الرجل من مامل كتابنا اليك وعليك السلام التام

(المرجع الرابع) صاحب المسامحة والرياسة السيرة دلائل
 (السلام عليك مع دام الخير والعافيه وبعده لمسيح كيف اقت عليه أحوالك
 بأن تعضل جانبا فلما بسئل بحسب نجس من الله وعافيه ولا يفحصنا إلا ما فلك
 و إلا الله ، فخيرك به هو أن الشيخ الفاضل كتب بي بأن يبعثني من وصيبي
 مرغبي أن يبعث رغبته ، وأرضه أي الكتب وحوالك المسير البر كرو جبرال
 بما جزاير على ذلك فطلب منك أن تفر ذلك الكتب ويكمله ونطلب منك
 لما تفرق ويرد الجواب في البر مسك له وبيع أن اردت ففتح أو يفتح
 وعلى كل حال وهذه الله ، نطلبه من سيدك وعليك السلام وما زعمهم
 الفاضل في كتبهم على أي حال إلى أصل الله امره ، نبد على نفسك والسلام

العمل والجد

الحمد لله الذي جعل العلم من أرفع العلوم وبلد الملك مداد
 علمه وعالاه وبه حقا أمداً استجاب الفتيحة اللافية ليعلم
 الموصوف بالحسن الصلوات أن عزيمته كماله فوكله وبينه وقع وأتم
 وزود ما ملأ الفلك سمواً والنفوس بحجة وخبراً وما افتتح من غير ثمر
 بالبدل. وفيلت مرادهم بهر الحب والكرامة وسألتهم لجوابهم على ذلك
 بنذر الجهد وقيلغ العلاقة. وحيث أن ذلك الغرض مما يحتاج إلى
 فيه وتامل ومقدار كماله يناسب إليه التتميل. فلا بد من تاتم الجواب
 بقصة أياهم ليلا ينجب على سوادهم على اسم عدة الجواب مكنة الخلل.
 وعدم التثان في الأمور محكمة الخلل.

- وإنبوا من غير احترا من المصالح وعظم اعتبارنا منها مع ولا
 حتم ملوك خير بغاية الله الخلق محمد

٢٦ من ما يهت
 ١٤١٥

الحمد لله على ما سجدنا بحمد الفقيه الكرم

جرد ما خلقه البارئ سبحانه من الجواهر وغير ذلك
 خلق في الصدور والافان عند ايلام الدم قيمة الفهم وقت عليه
 فمستعينة بالاولى فمستعينة بالاولى فمستعينة بالاولى فمستعينة
 ربلا لا تشاوا ايضا عند ايلام الخلق اثنا عشر بعين فمستعينة كل واحد منها
 خمسة وعشرون ربالا واربعين بعين خلق في المحلة واربعين ربالا
 خلق في الخزنة بعين فمستعينة كل واحد بعينه ربالا البغليز غير ذلك
 واحد بعينه ربالا واربعين خلق عند ساق يمينه بغل وحصان
 وخلق عند خوجة الصنوبر ربالا واربعين فمستعينة كل خلقه
 في الخزنة والمفنة ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا عند القياد
 عند فايد ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا
 ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا
 عند ما تقاطعت معاهم فمستعينة من الزفة فمستعينة ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا
 عند لم ياتخذ منها شيء ولزفة الحديقه وهي لزفة الصيغ فمستعينة ربالا واربعين ربالا
 منها شيء فمستعينة القياد ولزفة المشناه فمستعينة ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا
 بزونة هو الذي يحسب على باقية فمستعينة ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا
 الذي دمجها لئلا ينفك الشئ فمستعينة ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا
 فمستعينة عند الالباب فمستعينة ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا
 ونحوها عند الشئ فمستعينة ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا
 بسبب عليه وما تبين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا
 ثلاثمائة ربالا فمستعينة ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا
 ذلك كله هو فمستعينة المحلة لم يجمع منها شيء واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا
 هما خالصين فمستعينة ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا واربعين ربالا
 وكاتبه ابراهيم الخواصر باذن الهادي مشعشان وهو يكر بلقسانه
 ونحوه وما سمعناه منه والسلا

المجلد الخامس

محبلة السير والملازم المورس اللغة العربية بصرى -
 علي السليم السليم مع الرحمة والبر على الزمام والسؤال
 عن احوالكم وحيث كنت بجني ما عجزتم ورجعتم -
 جفروا صحت كتابا المورس احوالكم بتلاكم جلفه ١٨٨١ -
 والاخر بصرى كلالها طلت فيه من ان فبعت لك السيل
 جبريل شح الاخر وصية عاجلا اعلم ابيه السير انما عند
 وصوله كنتونك الاول وانما جاد في طلبه لقرنه لم يكن عنده
 ولا كتب الدراسة والى الله انما وجوه منة نسخة غير كاملة
 تنال الى الامور الراضية على المنظر او الغنى ما اردت ان تبتغي
 ارجى ناسكنا ما غرت وازلت غير مفيضة طلب غير ما ناسكنا
 اولئامها هي وحيث غير ما ذكرى بعتك ابيك عاجلا ودنيا
 بخير وما هي من غير الغير اليكم احب من في الله مودع
 المدرسة الاسلاميتة

(الح) الله وحده كل حال الخ فخر موصي به عجا لاله عند الما لبند مران تنون ذكرا
 زاروب جنبه من الاله نبي بل طر البصيح لاله صبح بي الاله الخ الخ الخ الخ
 خمسة روه من الاله غريمي بغير اني يسيلا مبر باد كل لانا مية الغرب امدركم
 لاجه موه لغسل اصغر لاله تلة و بسا وا و بر الاله الاله و مع ما ذكرا لاله مية
 محمد ربي و بول له بالي جالنه بوعلي بن مانه كره لاله موه الما لاله فيسك ماله هدا
 به بانه مع عيسى له عبادان المبر الى اعلى خمسة و ثمة بمر و طية و لاله
 عسل ربه بغير انه بول له لاله و لاله
 الاله الخ موه و لاله

المجلد وحده

سعادة العظم المرفوع من الجناح الازفع السيد البربر حاكم
عمالة وهران اسعدك الله وامين اما بعد انراء ما يليق
تلاط الحضرة السنية والكلعة البهية من كافي التهيئة
والدرجات الخيرية والسؤال عن تحتكم وعانيتكم بالمعروض
هو ان السيد عبد القادر بن الجليل وكثر هو مراد فناء
والذي المرحوم ومريت كبير وعائلة شريفة وسيفت له
خدمة كثير مخزنية وشرعية للدولة العراضية العثمانية
بنية عالمة فذكر ذلك وكونه ذاعبال كثير مؤمل من
معاذتكم ان تفعوا عليه ببعض الوصايف اللائفة بامثاله
لك يتعشر بها هو وعياله وبذلك تغموا دعاء الجمع ونصير
ممنون لسعادتكم ودمتم حريصا امارس 887
عن اذن الامير الهاشمي الامير عبد القادر

الامير محمد العام

ووصل الى ابنه از نالوس نصي لهم انه وارشاهم كل يوم منهم باشي
عشر ابرار ثم وفتح به ابنه النافهية نفعيه ونحو ذلك غدا
بديسي وعوده علينا كيت وجلال الله به ثمة ويزيد ظهور
الفرار به والظاهر اننا ربيهم ومن يخرج منهم كذا فخر به
بالي حاص ويحبوا عليهم فكل ما يلعبون الله بيلوا
حتى قتلهم كلهم انظر لالكلا ويرى ويطر بعلمه وان يلحقوا
في بيوتهم في بيوتهم في بيوتهم في بيوتهم في بيوتهم
سلامنا على اهل العلم والكرامات في ارضهم اهلنا نكران
وعلى عينا وابيضر وعلى اهلنا ان اللور ميسوات وعلى
المجبا في كل الزرور وعلى من يشال عسل وموسى قلال
تزو بسلم عليك وريغور له تبعت علاؤك المكاتب

و بوم و ماله المه و ماله

عنه و غلظه و ذرا العا فلا العير اسكرسي للتر جهه اليك العن
بنيلان الا بقمار اهلك انه ارمي السلال عليك والي مشي و ابرقة
وسير اهلك و ان غير يلا على انخوا ربيع قتلع اهل رقاد و لكر
له على نحر صخاف ابر رنص و تر انا رجها لمعنه و اهلك
ايضا على اكر اربطه معاهذا الهم عن الاطام مناع و لرحم الربي
لا عن اكره نيسف انا و بقنا لعل كالمع و بلا ديوي الالهي
و نسله من الابل و فرطها عسكرى منهم و فق صرطهم
و نسله من الابل و فرطها عسكرى منهم و فق صرطهم

الى معلة المصطفى المحتسب السير المير بنو المير
 بعور السلام النما يلية باله مكلوب من سيرة تكة المير
 ان شهدي لثا ونكون في عوننا مع السادة ان المير
 لا هادي يوراك المير عنه باله مكلوب في شانه عور
 دبع عرامة كونه مستمير باله المير خالجه كنه السادة
 بهلج البليغة لاجل منعه المير المير به المير
 من شارب وعسل النخيل في الكرم حبي د خور
 للسيرة الانعام كنه ويظهر صاحب العلم منور ان مكلوب
 لزج على د خور الماء من فوايح يسر ولجة انما عور
 مكلوب كنه د بعنانه من عندنا د ربح يعني الا عور
 دبع الكرامة على الماء في ركة عور منكم مكلوب
 في ركة نلج ما كلباله من سيرة كنه والله يوراك
 عنا خير والسادة مكلوب مكلوب عور ان كنه المير البلي
 السيرة في فوايح البليغة المير عور مكلوب
 المير عور كسيرة في السيرة

الحمد لله (المعظم) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء علة وافر من كل شيء
وهذا هو السلام عليكم ورحمة الله وبركاته (الحمد لله) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء
السرير من كل شيء سعة وافر من كل شيء (الحمد لله) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء
السرير من كل شيء سعة وافر من كل شيء (الحمد لله) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء
سعة وافر من كل شيء (الحمد لله) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء
فيه الخيرة وفيه الخلة وفتلوا قسوا في السر والعلن بالخطايسر ساء بلاء وامر الى الخ
سوء في سعة سعة بالعلم والسر والعلن حب السعة (الحمد لله) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء
كبير واربعين سعة سعة على العذر والسر (الحمد لله) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء
الحمد لله ورحمة الله وبركاته جميع الخلة وجميع الخلة (الحمد لله) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء
فيه وافر من كل شيء (الحمد لله) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء
مع الجماعة المعنية والسر والسر (الحمد لله) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء
سعة وافر من كل شيء (الحمد لله) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء
المعينة مع سر وافر من كل شيء (الحمد لله) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء
المراد وفرد الفاتحة تطفئ ابلاها احوال والبركة في كل شيء على يد السعة
الحمد لله على الخلة وافر من كل شيء (الحمد لله) الذي جعل في الدنيا من كل شيء سعة وافر من كل شيء
حالة زعفران 3 في من جاز في السعة والسلام

الحبيب الالاعلى: انا نوحى اليك جلال الله العسير جلال الله العسير عليك والحمد لله
والبركة: وبعرفور حلنا مكنو رجبى للامى و: استغفرنا منه عنتك
ومسائل: شكون قول الخابط المسموع اعلاء: طلاء الغيبية لوان الالهية الى
بافيل والسمو موهبة لك صل واستم بفضل بعنتك افضل لدى به عجزه كثير مملو
ما ييسر صا حبه رجبى نعيمته ونحوه: وكانه يشيخو بالاط الى كل تا العمد العنوة
عليه بما ذكره رجبى والحمد لله والبركة لجليلة الله تغنى ولما له عالا انتفا الى
ملاحة تاليفه الخى استا منارة بكتا الى كاش فيه حكم ومبارك لافضا: كالكلى
ما والى كرسى والمبركة المفضلة به صرا الى حارة يحصل له من استا لافضا: ملا يحصل
مرساة الى غير ساسا الا ما كن به صرا لافضا استا لافضا: والسما علم بالصواب
ويسلم عليك والحمد لله جلاله والسلم على كاشته يتلخ ١٢ اوت ١٨٨٦ اعبرك وعلان
السلام اضره لاس

امينة

الحمد لله

حضرت المعتمد الرابع العفيف السويدي يوم اصاب عليه السلام
 القلاع (ما بعد نعيم البصر) ففتنته البتة على سنة بلاد بفتها
 لليهود اسرائيل شربوا الكمال في هذه من خمسة سنين
 وفبختا منه ما كان من كبره وافتتح بلاد ابا في الجبله فيه واخذ
 وطلب من اهل بلاد من كونه ببره وفد عمله بالشمس والوثا كيه وظهر
 لهده الزخوة ما غوبعت له البلاد وانا نشئتكم ولم وجننا حفا
 وانا مسكيننا ومغبرنا ومظلوما والان ارحمت ما اسخر من
 جركك تنظر من حول العاسكينا وتخلص منه وظهره مشكرونا اليك
 والافكر لك والسلام ما خرجك من محلي ولد العفيف اوجده
 زكوة عليه التورنيس يوم في اماره سنه ٨٨٥

بسم اسم الرحمن الرحيم

الى حفرة المفلح ١٢ بع والكمه اخصي الا منع اعني بذكر الارباب
 بالثواب السعداء المستشرقين في الجغرافيا والسيدادة حذفت
 الوجود وحذفتم الجود والسيد بلا مندرسي اللغتان يلين —
 صيد وانوار هنيك في افتتاح العلاج الجدي في السوسم والميلار كالعصيد
 قد حث على يد بلهنا والعاطية وحول العس السدي حتى تدر ك
 ما في الاستقبال امثال امثال بلانطرية وما تحديده ودمت وداقت
 لف السعداء وعلو المرتبة في الزيادة جنم وكرمهم امين
 مع هنيك ومرتبة انفس هنيك بلانطرية

الحكمة

حكمة العقل المختار ساعة السير ابريق حاكم
 عمالة وهراته السلك عليها انم ورحمة الله وبركاته اعم
 انما يعرف من المدام عديدا صاحب الكتب والكتب مرجع
 فضلا ان تتكلم علينا بنصيب من الماء من السافيه
 متاع ارضوا بكان في بعضنا وارض تصالح للفراسه
 واللبيع تحت السافيه بنحوه كصنعه بالمنزله والحلف
 منك سافيا ولم يخرج له حتى امزج في ذلك وانا نريد
 نأخذ الماء ونخلو ما يجب حقه مثل الناس ووانه
 الحلب من الجواب عن ذلك والنظر له والسلك

محمدي بحيمم القلب بوجهه تارة وانجم تارة عاذا لك عفا لك عنمنا وواحد غفاري يعز
كلما والعوي وانه ذهاب الى الجلبة ودم فريب به رجع وانت عتقت وهذا الاور وفيه
طاعة كتبت عليه ما تريد وبعده لا الى البداية هو في البوسطة ولا ارفعهم وهذا
بالعطينة وفتني آلات رخص صالح طائفة ورجعت الى الامم مع مكنت هيم
وكتبت لك نصيب ورجعت الى البداية هو في ذبعت لا ملائمت مع
الافس صالح النرباج انما اخبرك عليه بعد هذا العيشة طاعة لانهم بعثهم لاهم
اجل كفت نفاري في المجر الى هوج بوزا انهم قد ترونه لا وحيه بلعتي حكلي
رانه جاد وبه ولا تخجل في فلبك شفت وصا حلة لان اجل في خفت من الاخذ الى
بعد لك وواحد وحبته لا تزول ابدا وستن ان انا كساء العد ولا تضيق خالهم
من كقولهم الجواب لان فطانت لا الاكل فوصلا هو فيك في حال واهل
الاكسيان انهم كانوا معك جات من مؤوا وادركوا الى الحانوت في ثقت اوى
تعرفهم بصحتهم بطيب والا فلا وكلي السلا

فنیست این یکوی لسی جناح: گفتار الحام: یلیم سر بیجا: نطاریک و نغز ک بالامان: و و خلس و مک
 چه ریاضی بریجا: لانا ملا فلت ارجا الملاح: گفتار تسیر الاکیا، ابشیمها: نعم خالط الیهیب
 ذالاکرواح: و و خالط الاذالخالخیر بقه: ایتم بنکر الاذالاح الیهیب: الاخر مکر من نهیب: و
 محنت النعموسا: و صریفنا به الخلال: و انه لغم اسیر و بلای: عذرا ارحم اسلا و: و مع النحیت
 و الاکرام: و انعمه و الاطمان: و دام عذرا الاحصا: و عذرا به ریاض و بسا: و یلیم مکر لکس
 عذرا خیل: و التمسو حسر: و لفا لیک: و رتیر جا مجرا بک: و مرافب ایکه ارحم بنکر انفا و از فستحیت
 و سلع عذرا کثیر: و یچو جوب کل سلا و تسیم: و صطلی بالحمسک لنعیر: و نهم اخه نیمه انت و کیمه
 فهو حاک و انا فاضلت بالسنو العنت جان: و نخر او عا فیه: و ملا یخف عن سوی ملا فلتک و الا اجتماع مکره
 ساعه هینیه فقط و اعلم اوجوا بک الکریم: و فم یلقیت و مریحت به غایه یهر صافرائه و مریحت
 معانیه و زرت استعقرت منه: و حکمک و سلا فلتک و بلو خذ الکریم کسرا بخیر و یای فیه: و مرده
 انجمنه عیه علم الکوان و اعلم انکم انکم و عین الی المعرفه: و کم اجر سوی کلک و فلیا و زرت
 مشیت الی بو خا رفعت فیه لیلته و کنت لاکرمه ابر الاله لک عیه احرام الاصحاب

۱۳۲۵

کرایدوں کا وجہ

من محمد بن عبد الله المخذ بينا لشخص واحد له السلام
عليه و جلادان الارابع ماحوك بالخنجر و جعلت يده
الخنجر و جميع الناس واليهو هذا هو دمه الله وانت
مسلم و بئيرك سلم واجدادك كذرك و دمه غنا بك و انك
تريد اصلاح اهل الفصير من سلاك فرب سلم و اولادهم
من بد الهوى دمه الله وانت ان اردت نقل عندك
و نجهل لك ما تريد بعليك امان الله و رسوله حتى لا
خذ و ربك تبعد ما تحب و ترضى و عندك خلدك يكون الخنجر
و اولادهم اشد بد تتبعه و الله يوفى له اجره و عاقبه
بن شمره بدلان عشته لك و هو مثلك و دمه و السلام

الحمد لله

حضره المفعول السامع الجليل المجديم بالنعمة
 والتجليل مقام البقية في البراعة والبراعة والعرفان
 الشيخ المورس الشيرفان السامع عليك ورحمة الله
 تعالى وبركاته وبغير فقر وإفاننا كتابك ومادة كرتة
 فيه صارنا ببال وما كان تأخر جوابنا لك (أنا لكوني
 كتابك) (أقول وأقارء بيننا الشيرفان برهان غايبا
 بامسركم كما كنا أخسرنا طبرانت ومكتوبنا هذا الشان
 صادق ورواة فانوى عن الشيرفان الركنور بالجزائر
 في كيفية الترتيب مخالفا لما كنا عليه سابقا
 وأخبرنا أنه سيعك لنا فانونا وآخر في ذلك
 فيسبب ذلك لم نر ما نحبك به على التخييف
 (أبجراتصال الفانونا لكنا بآبونا الموعود ببعث
 ومعرفتنا ما استعمل عليه والها به موافقا لاصطلاح
 مورس المسلمين شرفا وغربا في كيفية على
 التخييف والافلا ودقهم في عن واختراع ولا زابر سوى
 (أفانت على المحبة والسك)

الحرارة وحرا

الحرارة هي القوة التي ترفع الارض والرياسة والسياسة السيرة البرية
 حاكم عمالة فستكون حارته الله بصوته ، امير ما بعد
 جالتى نعرفك به هو ان الجامع المعروف المسكين ببلدة سكة
 بكدة احترق في سقفة بعض ضرورتنا من ذلك الضر
 سبيل الماء جوف البراشيحة الحراب عند رجود المطر
 في فصل الشتاء اوج غير فالرجوا من فضلك واحسانك
 ان تامر باصلاح هذا الضر واما البراش الكاير بل الجامع من
 حصور وزراية قد طار بنا ليا جينيد للبركة من قديدا واما
 البيضا وفادوس القسبالة ونع فيها بعض خسران يستوجب
 الاصلاح حلا وان لنا متبكر بخير الله دولة البرانصويه
 وخير حكماء اعمانهم الله الذي هم في غاية المراجعة
 بامور المسلمين واعمالهم سيده ، عجب جوانك بعاملتك
 واتيانك الى سديكدة تشاهد ما ذكره عاينه ان كان
 بقى كما هو ان محلي السك القام من كاتب الحروف
 عبرت على برزورق اليه فوب اتمام الجامع المزبور
 وفيه الله ، امين كتب بسديكدة ١٢٥٤ هـ ابريل ١٨٥٤

جان الطليح
تراه امتك اغارت لندسا و ايسا انظالم جا مه ان هج و ار
فلمرله يا عيب قاي و رشت خنت انت غور قاي ار ج
كل عند الصمود رجاء و خذ راحه شرجا و بعت الم ا لانه
خالط ما نفع طمس قاي و رط خطا يا به نقي الطمس نقي و نو
ارس دل خدام المنيح و د اسر جا و ان سماء المطا و ار طامه
السمك و مظهه نال الطلعه مه ارحا به ه نجا الربيع
والله

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَصَلَّى عَلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْشَأَ نِزَارَ وَجْدِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ
 وَهَذَا نِزَارُ وَجْدِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ
 فِي رُبْعِ أَنْبَاءِ نِزَارَ وَجْدِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ
 كَمَنْ وَجْدِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ
 بِالسُّوَارِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ
 نِزَارَ وَجْدِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ
 فِي الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ
 وَجْدِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ الْمَلِكِ

الحرفه
 على الله على صيرني كثر ولكم وسلام
 المسكره والرجلة الذكيه الرضيل لغتت وعاملها
 رصير عاخذ يوم لم يلهيه وبنه الله داعير السليم
 عيلدج ادرهه لسه وابركه وبعو وانفعل رليرك
 ان الدرخلوا اخذ وفدا خذرا فغير يله ففرو
 واوا دسير النسخه باسم الخلق البير حلسه بي وكابلق
 نقش من محلقه تنقوي سو بنجسه بخني بفرار الصنف
 رعل صنفه ففعلوا خزجنت من حشك دالركه على
 نقره السكاجي (العنما) ولذرك بثر نرك رعلك
 الب سلام ي كوتها ورفيقه بفر النسخه البشر
 سلك ركلبيعه رفقه الله داعير داعير وار

الحمد لله وصلواته على فضيلة محمد

جعل الله تعالى في اقله وحب
 هذه اول اقله وفتح المسلمين بظهور
 حيا نكه امين النبي الله ملا جسر الولا
 بشي وتوذكر فتاح الفرواحمة: الامية
 الامية تسميونا انهم اخذ اعزهم
 الله ونصره وعلو الجبر والخلقة اعزته
 امين السبله عليهم ورحمة الله تعالى
 وبركاته ونحياته ورضوانه بلا راية بحمد الله
 ورسوله وسور الجبر والعبادة وتعلم الله
 القومية المتفانية من الامية عليهم
 اولادهم ففتحهم فبيلة فبيلة
 يلهمه فخر ارسلتكم محمد وانتم ايضا
 تحتكم بذكر العزيز على شانه فخره فخره
 فخره الامية وسوقه الامية وسوقه
 اكبره وسوقه الامية وسوقه
 له فخره علو حيا نكه الامية وسوقه
 بسبله وسوقه الامية وسوقه
 ولم يبق فخره الامية وسوقه
 بل تترك الامية وسوقه
 ولا تفريق فخره الامية وسوقه
 التوفيق عليه يقول الامية وسوقه
 ويعلم الامية وسوقه
 هو السبله علو الامية وسوقه
 الحقار صلواته عليه وسلم والسبله
 علو الامية وسوقه
 انهم فخره الامية وسوقه
 والامية وسوقه

نبين صل بيثلا على جبهه اسم الميمون لانتاج لفتة العربي لاصول منهم انكم
 انكم بكم. وهو يثبت على اسم اربعة ثروة واصال الفيتري جاك واصال المسلمين
 جمعو عجم ارفع الله يرفع الاشئ واصه اعلم واصال الفيتري لرفع
 انده يثبت ره فخرى ج. واسهل بجلب غير صل ما يقال ره
 ذالك واصال الفيتري ابعط صل زنده بيبه لوك فخرى اصلا واص
 غير ره جبهه فخرى به يقال ره ذالك

واصال ابعود التليج نه على ملان عه غيرك الاول لانه يكمه صول اع
 كير جى اهل حيت قبضه للربك وقت الامتية وابفلا حيت جله
 عليه لاي جى لزاله وابفلا حيت جى عليه لاي جى نه لاله
 بفعل ذك علاقه واسه اعلم واصال البغرى ابعود بيم همى الله
 ره احمه لى الامتية او اعطه ابغرى لثبته او اعطه لى الفيتري
 صل ذك على صول ابعود واسلام

الحمد لله وحده

في سحر الاجل العلامة شيخنا السيد جلال
 علي مفاتيح الاسرار (ابن سلال) والرحمة والبركة
 على القلوب (امامنا) والمعه وذريته على سبيلكم
 الكريم طوره بختت لسيما تملأه ورفاه من جملة
 حسبما اقتضته الخلة وذقت منه معاملة
 وذكرا من اجل ما علمت من الامام المعز في بحر
 نيل الله منه والآن علم الله تعالى قد عبأ الله
 منزه الاكليم والحمد لله والآن وجهت لكم اخلاص
 على رفته لاذنت كتابه لا تخاره المعهود
 في هذه السنة والكلب من اداء تخير في
 على تعيين الوقت الذي جعل فيه كلبته للبحر
 في هذه النشأة منتم كل رتبة والسلع

١٨ مايو ١٨٩٥

محمد بن عبد الله بن محمد بن
 محمد بن عبد الله

بخند ادا ذل الاعز کین ملک به ملک (صلی)
 علیهم مع الی حه و (بم که به لک سکون و ح که =
 با ذ اسالت عدا فخر جین مع (که و عا فیه
 و ان یفعد (ما الملافه صلح به ساعد انجین
 ان شاء الله و بعد فر و صلح الاعز کتابی
 و بهینه جمله و تبصیر و حزن (نبا عا
 عا بیتک و فری کت کتا به نیشان آخر
 با لک با زیک عدا خیرا و یروم کتا وجود
 و اسکت کتا با جمله نا ملک فدا در کجا
 و سرور ما جا نیشا و قدر کنت تلا فیت
 به با نیش مع (سیر ملک اخیک لانه کات نزل
 به اللوتیل الزید کنت اندا سا کتا به
 و حاصله جین و عا فیه تقر سلامه علیه
 و (سلام به ابه (میر سلیمان و (میر
 اعلاج ابراهیم و (حیر بلایه و جمیع الاحباب
 و (صلام و جمیع عا انوار عسریه ملک

الحول الحسنى

ح فخر المعظم السيد الفقيهان يقول حاكم يهتدى عني بورنا سيون السلام عليك
 غاية ويعود روي لنا عن جوابه تضمنه لنخبر ما عني ما ونفعه بالصلاح ان كانت الصابة
 في الزرع كالقمح والسعين والبسطة وغير ذلك واختصت كل رخصة او غالية في ح سوا فاعاد على
 ح سجار من كل نوع وعلى المواشي ان رخصت او ما وفرت رخصت ما وعلى التجار ان يبيعوا
 القبايل وهل لهم في آية فيها ما وعلى الناس ان يبيعوا امنهم القبايل بفلة المعينة او ما نعم امنا
 الزرع كالقمح والسعين كانت الصابة في هذه السنة المباركة وادركت الحصاد في ذلك الوقت واما
 البسطة لم يجر ثوبها بل نزل واما الرخا والفلأ ان البر يساق خمسة في كل فلبنة
 والسعين يساق ثلاثة في كل فلبنة واما النجس من كل نوع امنا التي نزلت ولم تفسد
 ثم رتب كل تسلف اعاد لي بوجر الزكاري في هذه السنة والورد او النخيل جبر امنا البلو ك
 فل كل امز قد لم يعد في المواضع واما البعواكه في غاية الولاة والصلاح واما المواشي كس
 مثل البقر والغنم والماعز في غاية الحس ورخصت في هذا الوقت واما التجار الذين يبيعون
 القبايل نعم ان في هذا الوقت يتجرون في العظمى بذر العرب والتجارة في الزرع وغير ذلك
 كهم لم يبيعوا بآية فيها واما الناس ان يبيعوا امنهم القبايل في الزرع في وجوه في هذه
 الساعة ويكيلونه بذر الرخا امنا انهم في تربية عليهم الربون في علم المنيخ والله يبالغ
 باعوا الرخا وسينالون البسطة والرياح في كل وقت في هذه الايام وسنست
 كثير الغنم واليس والريون ويجعل الله البركة في الباقي بجزاله وفرتة وهذا ما به الاملا
 كحضرتك في معة كفت يوم من جوليت سنة الفاتح ١٧٧١ هـ والسلاط
 باح بر يزدان فسم الشايع امنا الله امنا

بالكل ورسوم سیرا خیر و محنت الوریة الی الی انطوت بلاد فسنطینة ما و جریة ع البلاد غیر و از اول انا و بعد و کالت
 دارنا همی اول می خدم الوریة و سعت مع الی انهمی و نزل (دعا بیت) ع البلاد و الوطن و جمیع العریب
 کلها ما رجعت الی الی انهمی (در ما رات) دارنا و عیلتنا و اقبنت ع غرضنا الی انهمی بیت (خبر الی) نزلت
 (دعا بیت) و محرت در وطن و فکلب می فضلک سیرا اننا و منکت لمریشا الی الی و منکت الخبر الی فلبوک و منکت
 حفرانجی و نزل بحالک لمرهم همی فوجا حقیقتنا و مظهری علی دارنا فسنطینة و ناسر و طنا کلک و غیرهم (خبر
 عا و فح علینا فیهما لیسف و انت سیرا بلای (انما کلهم) و کالتی (الکلم) و الباطل و فکلب سیری می فضلک و انت انفا در
 علی کل یقت قبعله ان نعمل اننا تا و یل الی انهمی و نزل و حیرا در و نزل کلان با نا کلان و خبر
 منسی ند حکم لمر علیه با لمان ع الارحام الملائک و علی فخر (در حدی عسی ولد و انما می تجد لمر و انت
 تدبر علینا و یحط اننا را تا و یل الی انهمی و نزل (دعا بیت) و انما کلک انت (اسما کلهم) ح علینا عا و حیری و اولی
 سلطان ع و لایة امر الانصت و لایة کلک و کالت (خبر و ع) بدر رب ملک و عی و کلک
 و بعد الله بتا تاریخ اوایل محرم ۸ ۱۲۲۸

(52)

३

و١ حور و١ فوف (١٢) باله االه (١٣) عله

[illegible]

الحمد لله

حضرة الامام الميرزا علي حجة الاسلام و
 نه في السيرة النبوية وبلغ جلالته في السيرة النبوية
 خير خير ابوبكر بن عبد الله و هو صاحب خاتمة بارود و فلاحه خارج الخيرة
 فلهما اصبح احاديثكم المنصاة عند السعة في خارجه الخيرة و هي
 خيرة عظمى في كل شيء و هي على كل حال في حقي طرقت جبهة الخيرة
 ابوبكر المفضل و انما السيرة النبوية من تلك العرف و لا في كل من مشغول
 و مشغول و لم يعلم انك صلبنا الى ان طرقت في نظري 13 بغير كل واحد و لا
 اعلمك بكونه و انظر اليك و انما السيرة النبوية من تلك العرف و لا في كل من مشغول
 من كرمي عيسى بن علي و انما السيرة النبوية من تلك العرف و لا في كل من مشغول
 من 7 بغير كل واحد و انما السيرة النبوية من تلك العرف و لا في كل من مشغول

[illegible]

وکنز الی تو معی لاجباً. ک. بزار السیر الفیض نور حدی کللمنا تا بعنه عنده کللم
لما یعلمون من معنی فیک و صبا، سهیرتک و هذا فی خبر علی کمال حسن
ولیس هذا اول جمیل کللمنه معنا بل استندنا به جمیع امورنا حدیک سیمما
و انه لم یضاح خبری الکلام النبی بعمقنا و یطعمون علی احوالنا سسوا کی
ولو علمنا فصورک و قلنا احباب کی و کرم نبوت کللمنا ما کللمنا کی بهتر الشان
و انا الکلم علم یقینی و ان السیر و لا کما یبصر به طایفک و محسوس کی کما غیلک و ایفا
لو علمنا و اننا لا نستوی الفیض با حورو و حینما نعملو ما یشی هو. قلنا کللمنا کی
به هکذا الامور و فرجوا من ریه اما کما نسمع شیئا یذهب لم یورثنا سواء مع الزواله او مع
اهل الزواله لانه لکن یقیم بدو اوان الهواء مثلا ساعیته به حقیقی و نغیر به
به اکثره بده ایک و ظلمی لایا کی کما کما یطعمشی سکره لوالک و الله یلتزم
لنا و جوده کن و هکذا کن و فرج و حنا لکن الجمول سکره کی کللمنا کل عطف
رخما علی انب اعترای کی فندس لانه تعلی به یبلغه ما تنهه و السلام
مرانی و خلیج الروان عیس بلای به طای فاضحه لکنه لدری به استیجیح

الجمهورية

وحيث كتب بالمرئية بـ مرد صالحين ١٨٧٩

السياسة جناب المصطفى الرابع (المعلم) المبلغ سليل طاهي جليل
 الصراخ السبيل ولاء لحرر اعضا السبيل للفريق نور والى عملته انجبار
 ادم ربه عا السليم التام يهوى مثا روع ذاك المبلغ مع الرعا. لرحم
 به هذا. وبلوغ الملام وبـ عرط لاني اكن ضمه على السبيل حرة العليينو انضو
 الشخصية هو السور الكين عنكم اللاني بهياد تتم وثانيا فقر توارث
 لا خيل عند الماحرو اعلموا بالانج عا فاعل عرط تيب جريز بـ العالم الشريعة
 لا سلا ميتة من اهل بعض الملاحم را خا قته با فني ها وهنرا ذكي نا
 يسا ندك لتكون بياال فند بـ جميع احوال محكمنا وتوضي عدا احبا ، لا
 مثا المصطفى بلاك البعوض ليه امور السريعة لا سلا بية خالو كس العمومي

الحمد لله وحده وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه

ومولانا

وحيي الله الربيع والابنة سيدتنا حسنة بان شاء
 السلام عليك ورحمة الله وبركاته من خديده
 ومقبل التي اذنتك اقداسك الشفيخ بن شفيخ
 الارباع اما بعد سيدنا محمد وآله انا انا وجه
 المعبد العبادك لاني سيد كبير اني فتي
 مرحوم نك المباركة وقد مني النمل اني فتي
 الى الله فغاب وفقد روني اولاد زايه واولاد عيسى بن
 نابل فليس ليوا ففنا عفا وفنا ففنا عفا ففنا عفا ففنا عفا
 وانت سيد اموت ان لا ينجس مع رغاوكة وفلة
 ان انت اموت ففنا عفا ففنا عفا ففنا عفا ففنا عفا
 وانا سيد ففنا عفا ففنا عفا ففنا عفا ففنا عفا
 بطيبي الى الضي والحواس وهذا ما عفا ففنا عفا
 عليك السلام وكتبه عن اخيه الشفيخ بن شفيخ
 ومعه الله
 ١٩٠٥

اولاد عيسى بن شفيخ واولاد زايه واولاد عيسى بن
 لفظه طوله - نيكه وكم عفا ففنا عفا ففنا عفا
 اني فتي

المحمدية وحده

وبه نستعين

المعلم الفاضل السيد لا بد منيت . الفرح في بلا دنس السطوح بجليلكم

ورحمته لله وبركته وبره . في زمان وجهت لك احدى عشر كجبة
 حالها في ولاهيب . مر البسم الفاضل وعلبك بالخير وانما انت فينا مع
 السيد الكثير البسوة على عادته مستقاني بهم كمره وهو على سلاسه
 التي في الشقوق ولها يستقر في الجرح الى الخضر في جندوه ومعك بك
 وانك ضربت اهل البيت على مدبره ونعتهم ونعتهم في البحر لا لك غايه
 البحر والعلبك بالرجل الخلدك هو اذاد راح مع غايه فيليرك هو
 اهر به جبر على بيت عليهم وهم رب عليهم ولم يغا ترحم وحاصلها خليفنا
 اراد اربا فخر حسنة من نفس روحنا الجوابك بعدوا بهك لنا في مساه
 الفرحه والسعكر وشبهه حاله في مع والسعكر اذ الفايه عبد الفرحه
 في

الحمد لله

[illegible]

الصخرة وحرارة على صبرك عجز وراز
 الحكي والحق للفاروق قل يد مديته
 وبقية الله راضين السلام على راحة الله
 والبركة وبرهاني بنشره خير انشور
 الله تعالى سورته الحقة على محنة الرضا الم
 ابراهيم ورحله به وقتلنا كمو بنيس
 وقتلنا خليفته وقطعنا رءوسهما معا
 وقتلنا جميع ما تركا معه لمجته ولم يعلت
 احواض ما يذير على رءوسه وسينا جميع
 ما عفره ما حنونا وابل وبقاا وحتى
 الحيا. جميعا الرحمة على ضوا السبابة
 رءوسه رءوسه رءوسه رءوسه رءوسه
 رءوسه رءوسه رءوسه رءوسه رءوسه
 رءوسه رءوسه رءوسه رءوسه رءوسه

يحيى العفيفة النبيه من
 العهد السباع الطامع فم لعني
 نفعه ان شمل الله عز وجله

الحزن والوحدة وحمل الشغل مسيرها محو الله

الى البركات الارض البارات الربانيات الاسنى
 العفيفة النبيه بالايمان الكريمة اخ الفريه والعجب اللبيب
 الغلبيه محب العجب السباع وعليها السلام التام
 مع الرحمة لله والى كائن بالعوام على متى اليا والايام
 وبعد بان كتابا الذي وطرحته وقرنته وجهته
 خطها بالعفيف على سببة الفخوم تحو يا نفع المحب
 وانا طالب على كل فتنة كذا لا وخلق الله لا على لا
 العرب تني يد العفوي وخفت من بعد المكان والى واذا
 المشقة يدخل بيننا لا الهبة لله خالصة لا لغيره واركت
 ما معاد البلاء لا بد تتلافوا ان كساد الله واركان اخرى ما ناله
 وانا الليبراجيون وهتبت لا تتبدل بطول الزمان ولا بهجة
 المكان ولا عرفنا الموضع الذي يجمع الله بيننا فيه ولو كان في
 مدينة يسه مولى احريس لا نفع في زمانه الصيف نفع له ان كساد الله
 نرور وان خدمت لبيس ابو عمامة تسلم عليه من عندي واطلب الله لي عنه
 بزاوجته عات الجني لا نفع في نفسه والسلام باسم ابيك من
 برصا بار من العباد التواني ووفد الله واهل امين

الكتاب المذهب
الكبرى من كتب
المذهب

طبع بمطبعة السيد جردان
بمحرسة الجزاير
سنة ١٣٠٨ - ١٨٩١

الكنز المغيث
في معرفة حقائق
الدين

Author **Houdas, Octave and Delphin, Gaëtan**
Title **Recueil de lettres arabes.**
DATE.

172022

LaArab.Gr
H836r

NAME OF BORROWER.

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File"
Made by LIBRARY BUREAU

